

ISSN 2233-3401

საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია

„კულტურათაშორისი
დიალოგები“

შრომები

International Scientific Conference

„INTERCULTURAL
DIALOGUES“

Scientific Papers

თელავი – 2019 – Telavi

იაკობ გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

„კულტურათაშორისი დიალოგები“

სარედაქციო კოლეგია

ნუნუ გელდიაშვილი - ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი, იაკობ გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორის მოადგილე სამეცნიერო დარგში, **კოლეგიის თავმჯდომარე**, თელავი, საქართველო

სედა ასატუროვა - პედაგოგიკის მეცნიერებათა დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი, იაკობ გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, თელავი, საქართველო

თამარ ნადირაძე - ბიოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი,

მანანა მიქაძე - ჰუმანიტარულ და პედაგოგიკურ მეცნიერებათა განვითარების ფონდის პრეზიდენტი, პედაგოგიკის მეცნიერებათა დოქტორი, აკაკი წერეთლის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორი, ქუთაისი, საქართველო

რუსუდან სალინაძე – ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფილოლოგიის დეპარტამენტის პროფესორი, ქართული ენის მიმართულების ხელმძღვანელი; ქუთაისი, საქართველო; თურქეთის რიზეს რეჯეფ ტაიპ ერდოღანის უნივერსიტეტის ქართული ენისა და ლიტერატურის განყოფილება პროფესორი; რიზე, თურქეთი

ირინა სოლონიცკა - ასოცირებული პროფესორი, ლომონოსოვის სახელობის კვების მრეწველობის სასწავლო-სამეცნიერო ტექნოლოგიური ინსტიტუტის დირექტორი, ოდესა, უკრაინა

ოკსანა ტკაჩენკო - პროფესორი, ტექნიკურ მეცნიერებათა დოქტორი, ოდესა, უკრაინა

Editorial Board:

Nunu Geldiashvili – Doctor of Philological Sciences, Professor, Vice-rector for Scientific Affairs, Chairperson of the Editorial Board, Telavi State University, Telavi, Georgia

Tamar Shiukashvili – Academic Doctor of Philology, Invited Doctor (English Philology) of the Department of Foreign Languages and Science, Iakob Gogebashvili Telavi State University, Telavi, Georgia

Tariel Putkaradze – Doctor of Philological Sciences, Professor, head of the Kartvelology Center, Saint Andrew the First-Called Georgian University of the Patriarchate of Georgia, Tbilisi, Georgia

Manana Tabidze – Doctor of Philological Sciences, Professor, Saint Andrew the First-Called

Trevor Cartledge – Doctor of Microbiology, Professor, Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Tbilisi, Georgia

John Nickerson Wendel – Doctor of Education, Professor of the Faculty of Foreign Languages, Dokkyo University, Japan

ლალი (ბარბარე) აბდალაძე
შოთა მესხიას სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტი, ზუგდიდი
მაია ახვლედიანი
აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ქუთაისი
მარეხი ნიკოლაძე
აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ქუთაისი

სახელმძღვანელო „პედაგოგიკა“ ოთხი განყოფილებისა და ოცდარვა თავისაგან შედგება.
ნესტორ მექვაბიშვილი ავტორია: I, II, V, VII, XI, XIV, XXII, XXVI, XXVII და XXVIII
თავებისა.

მისი ავტორობით წიგნში „პედაგოგიკა“ წარმოდგენილი თემებია:

თავი I - პედაგოგიკის საგანი და კვლევის მეთოდები;

თავი II - აღმზრდის, სწავლის, აღზრდის მიზანი და ამოცანები;

სახელმძღვანელოში უხვადაა შეტანილი, ბურჟუაზიული და საბჭოთა სკოლის დაპირისპირების მასალა.

XX საუკუნის ოთხმოცდაათიან წლებში მოძველებულად ჩაითვალა მოსაზრება კომუნიზმის მშენებელი ადამიანის აღზრდის შესახებ. სახელმძღვანელოში შეტანილია ბურჟუაზიული აღზრდის კრიტიკა. ჩანს, რომ ავტორი კარგად იცნობს საზღვარგარეთ არსებულ პოპულარულ თეორიებს, მოკლედ განმარტავს ავტორებს, თან კვირისკვირებს, მათ

სპეციალისტებისა და საზოგადოების ძალისხმევით შედეგად შეიქმნა განათლების ქართული კონცეფცია. ქვეყანა თანდათან გადავიდა საერთაშორისო საგანმანათლებლო ხედვაზე.

2005 წელს საქართველო შეუერთდა ბოლონიის პროცესს, რომლის მიზანს უმაღლეს განათლებაში ერთიანი ევროპული სივრცის შექმნა წარმოადგენს. ამ პროცესში ჩართული ევროპის ქვეყნების მსგავსად საქართველო ახორციელებს მის ფუნდამენტურ პრინციპებს.

განათლების სისტემაში თანამოქალაქობით გახლავთ პოლიტიკური თუ ეკონომიკური

Due to its continuous nature, life requires continuation, refinement and innovative views of teaching content. The value of the society is measured by how it promotes the growth and development of the experience. Today it is important to appreciate the historical heritage that creates the history of pedagogic science. We studied and appreciated the historical and scientific value of the work and provided information on the manual for the interested stakeholders. For this, we have used theoretical and empirical research methods (Observation, comparison, analysis, synthesis, induction, deduction).

confronted with whole variety of intercultural differences which hinders their smooth communication and exchange of views and opinions.

Thus, it can be concluded that the linguistic aspect of mediation is crucial for using this skill most efficiently in everyday communication as well as business and corporate world.

ლელა აბდუშელიშვილი

შავი ზღვის საერთაშორისო უნივერსიტეტი, თბილისი

დაამყარე კომუნიკაცია მარტივად და გასაგებად

აბსტრაქტი

2018 წლის ბოლოს - 7%;

2019 წლის დასაწყისში - 6,75%;

2019 წლის მაისის მდგომარეობით - 6,5%.

როდესაც რეფინანსირების განაკვეთი, ანუ პროცენტული პოლიტიკის განხორციელების ძირითადი ორიენტირი ასე არასტაბილურია და ხშირად იცვლება, ბანკები იძულებულნი არიან გააზროთ საკრედიტო განაკვეთები საბანკო პრიორიტეტში, ეფორიული და თიჭიკური

ეროვნულ ვალუტაში მოზიდული გრძელვადიანი დეპოზიტის საპროცენტო განაკვეთი საშუალოდ 7 %-ია. თუმცა, ეროვნულ ვალუტაში დეპოზიტით მოზიდული რესურსი ძირითადად უფრო მოკლევადიანია, ვიდრე კაპიტალი.

3. ლიკვიდობის ხარჯი - ლიკვიდობის საზედამხედველო მოთხოვნა (30%) სრულიად საკმარისია ლიკვიდობის რისკების დასაფარად. ასევე შესაძლებელია ლიკვიდური სახსრების დაზანების შემოსავლიან აქტივებში რაღაც პირობით უფრო მაღალი რისკის

ცხადია, რომ მთავრობის მიერ მიღებული ნებისმიერი გადაწყვეტილება, რომელიც დაკავშირებულია ფულად-საკრედიტო სისტემასთან, შესაბამისად ცვლის კომერციულ ბანკებში საპროცენტო განაკვეთებს.

საპროცენტო განაკვეთების შემცირება აუცილებელი და სასურველია არა მხოლოდ ქვეყნის ეკონომიკის განვითარებისთვის, არამედ აუცილებელი წინაპირობაა თვით საბანკო სფეროს შიდა ბაზარზე ფართო სფეროში მოსახლეობისათვის.

Maia Aladashvili

Iakob Gogebashvili Telavi State University, Telavi

Commercial Banks' Interest Policy in Georgia

Abstract

Commercial banks are a special form of private business because their activities and outcomes affect not

ნარგიზ ალასანია, ლეილა ებრაღიძე, ნარგული ასანიძე
ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

საღათის კულტურა აჭარაში

სალათის კვებითი ღირებულება განსაკუთრებით მაღალია ნედლი სახით გამოყენებისას და იგი შეიცავს სასარგებლო ვიტამინებს: A, B1, B2, C, PP, K, მინერალურ მარილებს და ადამიანისათვის აუცილებელ ფიზიოლოგიურად აქტიურ ნივთიერებებს.

სალათა თერაპიული საკვებია ამიერბის, სისხლის წნეის, ალკოჰოლის, ძიოს, ამჟირობის

სურათი 2

შესაბამისად მიწოდებაც მუდმივ რეჟიმში ხდება. სა ჩითილე მეურნეობებისა და კერძო ფერმერების საშუალებით ხდება მოხმარების ბაზარზე სალათის მუდმივი მიწოდება.[2]{5}

არსებობს სალათის ოთხი ჯიში, ესენია: ფოთლოვანი, თავიანი, რომეინი ანუ რომაული და სატაცურისებრი სალათები. სალათის ფოთლოვანი ჯიშებია: აისბერგი, რომენი, ლუკოლა, ლოლოროსა, ლოლობიონდა, რადიჩიო და სხვა. მათი სავეგეტაციო პერიოდი ტექნიკური სიმწიფის თაღამომდე 30-40 დღეა.

სალათის ფოთლის დაკრეფა მისი გაშენება-მოყვანის ერთერთი უმნიშვნელოვანესი ნაწილია. სალათის ფოთოლს იღებენ მცენარის მიერ მათთვის დამახასიათებელ ფოთლების ფორმირების შემდგომ, თავიანი სალათები ასაღებად მზად ითვლება, როდესაც მათი თავის საფარველი ზედა ფოთლები მიიღებს უფრო ღია შეფერილობას. მოსავლის აღება უკეთესია დილის საათებში. აღებულ მოსავალს ალაგებენ ყუთებში , არაუმეტეს 2-3 ფენისა, რის შემდეგაც დათავსებენ კარგად ათვალიან ადგილას.

ერიტროციტების ფორმირებისათვის და შაქრის ასათვისებლად. განსაკუთრებით კარგია სალათის ფოთლების ჭამა ორსულობის დროს. ამ დროს ფოლიუმის მჟავის ნაკლებობამ, შესაძლოა, გამოიწვიოს ნაყოფის სიმახინჯეების განვითარება, ფსიქიკური მოშლა. ეს მჟავა ასევე უზრუნველყოფს კანის სიჯანსაღეს, აუმჯობესებს მადას, ხელს უწყობს ანემიის პროფილაქტიკას. როცა ორგანიზმი განიცდის ფოლიუმის მჟავის ნაკლებობას, ამ დროს ორგანიზმში სხვათაშორის თანაობის სიჭრბოლო ან სხვათაშორის რაობის ნაკლებობა

Седа Асатурова

იაკობ გოგებაშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, თელავი

Проблематика перевода имен и фамилий героев литературных произведений

Вопросы перевода имен и фамилий героев литературных произведений

помощью однозначных, закрепленных в языке соответствий или с помощью транскрипции. Реже используется перевод, учитывающий семантику корневой морфемы.»(Алексеева И.С.:186). По отношению к иностранным именам собственным – будь то имена или фамилии реальных или вымышленных лиц, географические названия и т.п. – большую важность представляет вопрос о звуковом оформлении их при переводе и – соответственно – об их написании. Чем больше расхождений в фонетическом строе двух языков, в составе и системе их фонем – тем острее этот

Лука Лукич Хлопов, смотритель училищ- ლუკა ლუკის ხლოპოვი – სასწავლებელთა
ზედამხედველი -транслитерация

Аммос Федорович Ляпкин-Тяпкин, судья - ამოს ფედოროვის ლიაპკინ-ტიაპკინი –
მოსამართლე. –частично транслитерация, частично транскрипция.

Артемий Филиппович Земляника, попечитель богоугодных заведений - არტემი ფილიპოვის
ზემლიანია – სათნოთესამართლო ორგანიზაციების მფრინველი – транслитерация

помогают писателю полнее раскрыть характер персонажей, и, соответственно, реализовать свой замысел.

Рассмотрим несколько толкований фамилий персонажей комедии Н.В.Гоголя «Ревизор»

«Первая часть фамилии городничего – Сквозник-Дмухановский, вероятнее всего, образована от слова «сквозник», отмеченного в толковом словаре русского языка Д. Н. Ушакова как областное, означающее “сифончик – сифонный ролик, разная штука, разный, транзитный канал, что-либо”

Таким образом:

1. Перевод с русского на грузинский язык имен и фамилий героев литературных произведений весьма актуальная и сложная проблема.
2. В грузинском переводе комедии Н.В.Гоголя «Ревизор» фамилии персонажей комедии в основном передаются способом транслитерации и транспозиции, реже используется транскрипция.

Our work is devoted to the problems of translating proper names in general, and, in particular, the transfer of the characters' last names, used in the comedy "The Inspector General", in Georgian.

The following research methods were used in the work: scientific literature analysis, methods of contrastive analysis, in particular, comparative analysis of the translation with the original one, qualitative method.

We have compared the comedy "The Inspector General" with its Georgian translation. We were interested in the translation of the characters' last names in the comedy. In particular, we were interested in the translation of the

ფრანგულ ენაში ჭარბია მარტივწინადადებიანი სტრუქტურის მქონე პარემიები: 30 – მარტივწინადადებიანია, 20 – რთულწინადადებიანი.

ლოგიკური შეპირისპირების გამოსახატავად, ფრანგულ ენაში, გამოიყენება წინადადების წევრთა შეპირისპირება ანტონიმებით ან კონტექსტით: **L'amour veut conquérir, l'amitié conserver** “სიყვარული უნდა მოიპოვო, მეგობრობა კი – უნდა შეინარჩუნო”.

დასაბუთებლად რა წინადადების მოყვარე წიგნთა კატეგორიებს განვიხილოთ წინადადების

პარემიებში აწმყო დრო ასახავს მათ არადროულ, პანქრონულ ხასიათს, გამოხატავს სუბიექტის მუდმივ თვისებას, მდგომარეობას ან ქმედებას: **“Un bon ami vaut mieux que cent parents”** («ერთი კარგი მეგობარი ას ნათესავზე უმჯობესია »). მოყვანილ მაგალითში, აწმყო დრო ასახავს ამ მტკიცების უნივერსალურობას.

პირის კატეგორია, საანალიზო მასალაში, წარმოდგენილია ამგვარად: ფრანგულ ანდაზათა და ლექსების კატეგორიაში, ზმნა გამოყენებულია მხოლოდ ერთი რიცხვის მისაღებად: პირის ოთხეულის (40

მარიამ ბაკურიძე

შავი ზღვის საერთაშორისო უნივერსიტეტი, თბილისი

ფოლკლორი შალვა დადიანის რომანში („გვირგვლიანების ოჯახი“)

შალვა დადიანის „გვირგვლიანების ოჯახი“ გაორმაგება და განვითარება კლასიკური

კლიენტებს არ ეცნობთ,თუ ვინ იყო,რადგან მეტად მახვილი ქალი იყო და,ზოგის აზრით,მოწამლული,“წანკლიანი“ენაც ჰქონდა“(გვ.342). მართალია, მწერალი არ აღწერს ნიღაბს,მაგრამ ტრადიციის ძალით, ჩვენ თვალწინ მაინც წარმოდგება პორტრეტი მზაკვარი დედაბრისა.ამ დროს ჩვენ გვახსენდება ტაბაკონის მთა და მისი მეუფე როკაპი“სახიჯარი ბებერი დედაკაცის სახით,შავკბილი-ანიგრძელ და ცამოფხავებულ თითებზე გრძელი ფრჩხილები,შორს აკრძალული,შორს სიყვარულითა და სიკეთით“ (მიმოლოცვა,120, 121). რომანში ატანის როკაპი

ლიტერატურა:

1. დადიანი შალვა, გვირგვლიანების ოჯახი, თბ. 1956
2. მაკალათია სერგი, სამეგრელოს ისტორია და ეთნოგრაფია, თბ. 1941
3. მითოლოგია-ქართული მითოლოგია, შეადგინა, შენიშვნები და კომ-ენტარები დაურთო აპ. ცანავამ, თბ. 1991
4. ძორთოიანიძე თიმურაზი, ქართული მითოლოგია, თბ. 2001

თანამედროვე ქართული პრესის ენა არაერთხელ გამხდარა ენათმეცნიერთა კვლევისა და ყურადღების საგანი (ივ. გიგინეიშვილი, ვ. კალანდაძე, თ. ღვინაძე, მ. ცინცაძე...), ჩვენც შევხებივართ პრესის ენაში დადასტურებულ სხვადასხვა სახის შეცდომას.

ქართული ენისათვის არაბუნებრივი, უჩვეულო კონსტრუქციები ბევრი ქართველის სმენას თითქმის აღარ ეუცხოება, რადგან ყოველდღე ესმის, კითხულობს, ნელ-ნელა თითქოს

თავიდან მოულოდნელობის ფაქტორი იყო, მაგრამ როგორც ჩანს, მერე მიხვდა, რაშიც იყო საქმე.

საპარლამენტო უმრავლესობის წევრი ზაზა გაბუნია „ნაციონალური მოძრაობის“ ერთ-ერთ ლიდერს ნიკა მელიას დაუპირისპირდა.

ზურაბ პატარაძე თურქეთის გენერალურ კონსულს მაქბულე ქოჩაკს ესაუბრა.

დინკო ურთუმე, იური ილინოვი, ალექსანდრე ჯიბის შიშრობების ბრძანება, 15.11.11

რუსეთის ხელისუფლება მზადაა აზოვის ზღვა თავის კონტროლქვეშ აიყვანოს.
თქვენი ახალი ამპლუა უფლებას გაძლევთ ვისაუბროთ იმ ვითარებაზე, რაც ახლა
ვითარდება რუსეთსა და საქართველოს შორის.
არასამთავრობო ორგანიზაციები პროკურატურას მიმართავენ და მოუწოდებენ აუდიტის
დასკვნის საფუძველზე ყოფილი მთავარი პროკურორის ოთარ ფარცხალაძის კომპანიისთვის
ქონების აკაიძის თაძგის აკომპიება თაიწკოს

2 აპრილს, თბილისში ხელი მოეწერა მემორანდუმს...

გასულ ღამეს, „იმედის“ ჟურნალისტმა სიტყვასიტყვით მკითხა, ხომ არ...

ამ დღეს, ის წარსდგა რუსეთის დუმის და ქვეყნის წინაშე გაწეული მუშაობის ანგარიშით.

იმ ხანებში, გაზეთ „დროებაში“ დაბეჭდილ ერთ-ერთ ინტერვიუში ნათქვამია...

2017 წლის ოქტომბერში, უკრაინა-პოლონეთის ურთიერთობა დაიძაბა...

იანვარ თებერვალში, თაქლოვებით 200 მთი თბილისში, მიიღო საერთაშორისო...

ინტონაციურად. ამ გზით მიიღება რთული კავშირი **იმიტომ რომ**. წინადადებაში მძიმე დაიწერება ამ რთული კავშირის წინ და არა შემდეგ:

ჩვენ ქალაქში გვაქვს გამოკვეთილი კონკრეტული ადგილები, სადაც ფეხით გადასვლა ერთი მხრიდან მეორე მხარეს შეუძლებელი ხდება, იმიტომ რომ, არანაირი ინფრასტრუქტურა არ არსებობს.

● როდესაც კავშირი **თუმცა** იწყება, თამბაქოვითო წინათაობას, მძიმე თაღწერება

Maia Baramidze

Shota Rustaveli State University, Batumi

Modern Press Language and Some Issues of Punctuation

Abstract

გამოღვიძებული მხოლოდ მაშინ არის, როცა შეგნებულად ესმის, რომ ყმაწვილს მხოლოდ დედა-ენაზე შეუძლია ჭეშმარიტად, ნორმალურად გონების განვითარება; ხალხი მაშინ არის ეროვნულად მომწიფებული, ადამიანურად განვითარებული, როცა სწყურია-გასწმინდოს და გაამშვენიეროს თავისი სამეტყველო დედა-ენა, ციური ხმა ისმოდეს მის მგოსანთა ჩანგის ჟღერაში, ღრმა აზროვნებითა და მაღალგონიერებით აღბეჭდილი იყოს მისი მეცნიერება!.. ენის გამშინიერება, ან მწირობის გამოიწვევა, ეს ამოღობა მხოლოდ მაშინ შეიძლება, როცა

ხელოვანისთვის, მაინც ორივეს სიფრთხილე მართებს, უფრო მეტად კი პოეტსა და ჟურნალისტს, რადგან მათი სიტყვა გაცილებით მჭრელია და ხმოვანი”. მწერალს მთლიანად ჰქონდა ჩამოყალიბებული სამწერლობო ენის ზოგადი მოთხოვნებიც და მწერლის როლიც ამ საქმეში: “გამჭვირვალება, მკაფიობა, უბრალოება და სინათლე - აი, სალიტერატურო ენის ძარღვიც და სიცოცხლაც: ასეთ ენას კი უმთავრესად ლიტერატორი ჰქმნის” (ჯავახიშვილი 2007: 103).

თავად, როგორც ერთ-ერთი ყველაზე დახვეწილი ქართულის მქონე ავტორს, არც არაფერი რჩიდა გამუდმებულად ენის დაცვაზე, დაწმენდაზე, მის მოვლა- პატრონობაზე ეკიჟინა ჯერ ინტელიგენციისთვის და მერე უბრალო მკითხველისთვის. არადა, ფაქტია, ზემოთ ხსენებულ წერილის ამავე წელს მოჰყვება მეორე - `ისევ ქართული ენის შესახებ`, რომელშიც, სხვათაშორის, თავადვე აღნიშნავს, რომ ამ საკითხზე მსჯელობა თითქოს მოსაბეზრებელიც კი

გახდება სხვაგვარი? სტატისტიკის თვალსაზრისი მრავალი ადამიანის შესახებ შეიძლება ამგვარი მტკიცება, მაგრამ შეიძლება კი ვამტკიცოთ ეს თითოეული ადამიანის შესახებ მის სიკვდილამდე და თვითონ მას შეუძლია კი თქვას საკუთარი თავის შესახებ, რომ არ გახდება სხვანაირი თუკი ამ ქვეყანაზე კიდევ დიდხანს იცოცხლებს?” (ფრომი 2015: 7-8)

ნიშანდობლივია, რომ ჯავახიშვილის ეს პერსონაჟი თითქოს მხოლოდ იმიტომ შეინარჩუნებს სათრანსკილის შორეულ მიწაზე თიხიან არსებობას, რომ საკარტოილოდან

Nino Beradze

Classical Gymnasium, Tbilisi

Language - a Major Factor Determining National Identity in Mikheil Javakhishvili's Literary Works

Abstract

გაცილებით მზარდი მოცულობის იქნება, რაც, მისივე თქმით, მსოფლიო მასშტაბით, განზოადოებულია შვიდი თუ, რვა ძირიადი ცივილიზაციის ურთიერთდამოკიდებულებაში, როგორებიცაა: დასავლური, კონფიციულური, იაპონური, ისლამური, ჰინდუისტური, სლავურ-ორტოდოქსული, ლათინო-ამერიკული და შესაძლოა, აფრიკულ ცივილიზაციებს შორის (იხ. იქვე.)

ჰანტიუნგტონი აღნიშნავს, რომ თანამედროვე ძივნების განვითარებაში მათი პოლიტიკური, თუ

ცვლილებების ფაქტორებს, მაშინ, როდესაც, ჰანტინგტონის ჰიპოთეზისაგან განმსხვავებით, ავტორი მიიჩნევს, რომ მსგავსი კატეგორიები დასახავენ, არა სამოქალაქო საზოგადოებრიობის ევოლუციური პროცესის საწყისსა და მიზეზს, არამედ, თეზის მოდერირებულ დაკავშირებაში, ისინი განაპირობებენ დამატებით ინსტრუმენტს, რის საფუძველზეც, სამოქალაქო საზოგადოებრიობის ფარგლებში ევოლუციური დინებით ჩქარდება ორ ძირითად, ათენეონურ თანამედროვე დიდილიზაციებს: შორის მიმოინარე ბრძოლაში უფრო-უფრო შიშვანება

სამოქალაქო

საზოგადოებრიობის

დაარსებისა.

თუ დავეყრდნობით ედუარდ ვილსონის (1975) სოციობიოლოგიურ თეორიას, რომლის მიხედვითაც, კულტურული თვისებები გენეტიკური მემკვიდრეობის პრინციპებს არიან დაქვემდებარებულნი, მივდივართ იმ დასკვნამდე, რომ ამ ორი ძირითადი ცივილიზაციის საწყისებიც, კაცობრიობის მოდგმის იტორიაში ჩადებული, დეტერმინირებული და

შიფრში.

ამ ორ ძირიად, არქაიკულსა და ათენეონურ ცივილიზაციას შორის მიმდინარე კულტურულ ბრძოლაში იხვეწება კაცობრიობის ეპოქალური ევოლუციაც, რომელსაც:

1. თან ერთვის "საერთო სურვილის" მცნების აღიარება ნებისმიერი სამოქალაქო საზოგადოების ჩამოყალიბებისას და ყოველ იმ სახელმწიფოებრივ გაერთიანებაში, სადაც კულტურული შილახების, შიშოვანო საზოგადოების, შიმშილოვნობის, უმრავლობის, ნაწილი მოიხიბის, ამ ორი

განმტიცებისათვის დასავლური ლიბერალიზმი მოვალეა ანგარიში გაუწიოს და დააწინაუროს არქაიკული ფუნდამენტალიზმის ღირებულებანი საზოგადოების ფართო მასების შემეცნებაში ყველა მის ხელთ არსებული საშუალებების მეშვეობით და პარალელურად ჩქმალავს ათენეონური სეკულარული ღირებულებების გავრცელებას.

ღამურას კოლოტურა

კულტურასა" აქვს მითვისებული, ხოლო. "ფრთები" (კაპიტალისტური დეკადენტებისა და მჩატე ყოფაქცევის კონსუმი) დასავლური ლიბერალიზმისაგანა აქვს მიკერძოებული. ნაციონალიზმი, მაგალითად, იდეოლოგიური თვალსაზრისით, პოლიტიკური გამოხატულების იმ ფორმას დასახავს საზოგადოებაში, რომელიც "ღამურას კულტურის" პოლიტიკური იდეოლოგიისა და საზოგადოებრივი შემეცნების აუცილებლობიდან გამომდინარეობს; ხოლო, საზოგადოებრივი პოლიტიკური მნიშვნელობის თვალსაზრისით, "ღამურას კულტურას"

ნიადაგზეც შესაძლებლობა შეიქმნება ევოლუციური გზით ისტორიულ მაგიტრალზე ფუნდამენტალიზმის განვითარების ნახევარსაუკუნეოვანი შეყოვნებისა. ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკაში კულტურული შეჯახების პროცესი უფრო ადრე დაიწყო ვიდრე "კომეკონ"-ის ქვეყნებში, მაგრამ, კომეკონის ქვეყნებიდან განმსხვავებით, ჩინეთის სახელმწიფო ხელისუფლების ხელმძღვანელობამ მიიღო შესაბამისი ზომები, რათა, არქაიკული ღირებულობებისა, თანაკავშირის, სიბაჟრო, ეთნოციკლის, ათოპოტიზმის, მიშვიობით

ზოგადსაკაცობრიო მასშტაბებს მოიცავს და უთუოდ, წინასწარ გააზრებულ და მკვეთრად ჩამოყალიბებულ, სტრატეგიულ მიდგომას საჭიროებს ხალხისა და სახელმწიფო ხელისუფლების მორგანიზებელი ძალების მობილიზირებით, რის ნიადაგზეც, საქართველოს, მისი საუკუნეობრივი ისტორიული მისიის განხორციელების ქმედითი უნარი განუვითარდება მსოფლიო ახალი წესრიგის დარღვევის თარიღებში მაშინ როდესაც ევროპაში უკიდურესი პოლიტიკის გამოყენება

მაგრამ, ყოველ შემთხვევაში, ზემოხსენებული სტიმულის საწყისს მხოლოდ სოციალიზაციისა, ან რესოციალიზაციის პროცესის შედეგი განაპირობებს, რომელსაც ადგილი აქვს ინდივიდუალურ, ან საზოგადოებრივ გარემოცვაში. თვით მაშინაც, როდესაც, პიროვნებისა თუ საზოგადოების კულტურული გარდატეხა აბრუპტულად, როგორც შედეგი ექსტრემული და არაორდინალური გარემოებით ხდება, როგორიცაა, რელიგიური კონვერზიის მოთხოვნით, ან მიანიჭების სიღრმეში წასაწივობით ანალოგიური ინტენსივობით.

მოკლე იქნება, ვიდრე იქ უკვე ფეხმოკიდებულ არქაიკულ ღირებულებებში ათენეონურის არევა, რაც აუცილებელი პირობაა ამ ქვეყნებში მცხოვრები საზოგადოების კულტურული დონის ასამაღლებლად და რის გარეშეც შეუძლებელია კულტურული ბრძოლის გაჩაღება და შედეგად კულტურული შეჯახების დაჩქარება, იქ მცხოვრებ ორ ძირითად ცივილიზაციის მიმდევართა შორის სახალხო აჯანყებებისა და ამბოხის მანოვრირებისათვის, მაშინ როდესაც, თანამედროვე ბრძოლა ისეთი ზოგადი პრინციპების წინააღმდეგ მიმდინარეობს, როგორებიცაა:

Huntington, P., Samuel, "The clash of civilizations?", *Foreign Affairs*, Vol. 72(3-4), 1993.

Starcenkov, Gennadij, Ivanovic, "Turcija: Islamskij factor v svetskom gosudarstve" (Turkey: the Islamic factor in a secular state), *narody azii i afriki*, 1998(2): 25-34.

Wilson, Edward, Osborne, *Sociobiology: The New Syntheses*, Cambridge, MA: Belknap Press, 1975.

Wong, Kate, "Who were the Neanderthals? - New look at human evolution", *Scientific American*, Vol. 288 (5), May 2003 (Special Edition)

Installation of a totalitarian regime there with preferably Atheistic-secular identification; These at the reason of abbreviation of the incubation period of the evolutionary route of cycle of the historic magistralle, and than through the intervention by propaganda means, acceleration of a cultural clash by evoking there the struggle among the society between the both main civilizations.

While the struggle of the West against totalitarian dictatorships with a secular or religious-fundamentalist identification such as South Korea, Cuba, Venezuela, or Iran, shouldn't be

1. მიმდინარეობა - ძირითადი ფაზა
2. დასაწყისი - მარგინალური ფაზა
3. დასასრული - მარგინალური ფაზა

საანალიზო ენებში სამივე ფაზა ენობრივად კოდირებულია: აქვთ განსხვავებული გამოხატულება და სპეციფიკური ფუნქციები. ისინი ერთმანეთისგან დამოუკიდებელნი არიან იმ გაიგებოთ რომ არაერთი მაღალი ანალიზით არ გამოიყენება, თანარწინების

(2a) ქართ. სახლ-ამდე
R-ALL(ADV:LOC)

(2b) მეგრ. ყუდე-შა
R-ALL (ADV:LOC)

(2c) ლაზ. ოხორ-იშა
R-ALL(ADV:LOC)

მი-ვიდ-ა
PRV:DEIX-R-AOR.S3.SG

ქი-მე-რთ-უ
AFF- PRV:DEIX -R-AOR.S3.SG

ქო-მე-ხთ-უ
AFF- PRV:DEIX -R-AOR.S3.SG

გამოიხატოს სრულასპექტიანი ფორმებით და რეალიზებულია უსრულასპექტიანი ფორმებით.
ამ მიზნით ყველაზე ფართოდ გამოყენებულია:

1. მოძრაობის ზმნების (როგორც საკუთრივი, ასევე ტრანსფერული შინაარსების) უსრულასპექტიანი აწმყოს ჯგუფის ფორმები.
2. სრულასპექტიანი ძირების აორისტის ფორმები: ქართული - *იარა*, მეგრული - *იდუ*,

მიმდინარეობის პროცესს, რომელიც არ არის ენობრივად კოდირებული, არამედ არსებითად ზემოდან ქვევით მიმართული მოძრაობის დასრულებას რაიმე ზედაპირზე.

გოთლიბის განმარტება

Functional-semantic analysis has revealed that in every Kartvelian language the phasal morphosyntactic parameters of verbs of movement are almost identical: the main construction expressing the beginning or the end of the movement is {verb + adverbial modifier of place}, where the aorist form of the verb is added by deictic preverb, whereas the adverbial modifier of place is represented by a noun in the locative case. As for the duration phase, it is also represented by the verb in the present or aorist form. However, in this case, the verb has different semantics, denoting

სხვადასხვა კულტურათა ურთიერთშეცნობისა და ურთიერთგავლენის სასიცოცხლო მნიშვნელობას“ („უნივერსიტეტების დიდი ქარტია“, ბოლონია, 1988).

ამავე დოკუმენტში მოცემულია აღნიშნული პრინციპების განხორციელების საშუალებები:

1. კვლევასა და სწავლებაში თავისუფლების დასაცავად, აღნიშნული თავისუფლების სარეზერვო საფარი უნდა იქნას საერთაშორისო დონაზე.

ადმინისტრაციული პერსონალის მიერ ევროპულ სივრცეში კვლევებზე, პედაგოგიურ მოღვაწეობასა და წვრთნაზე დახარჯული პერიოდის აღიარება და ცნობა, მათთვის კანონით დადგენილი უფლებების დაცვით.

- უმაღლეს განათლებაში აუცილებელი ევროპული განზომილებების დანერგვა, განსაკუთრებით, კურიკულუმების განვითარება, სასწავლებლებს შორის თანამშრომლობა, მობილობის სქემებისა და სწავლების წირობისა და აქტივობების ინტეგრირებული პროგრამების

8767

A dark gray rectangular bar is positioned below the number 8767. The bar is solid and has a uniform width and height.

ბოლონის პროცესის 2012-2015 წლების ეროვნულ ანგარიშში საყურადღებო მოსაზრებებია ქართველი სტუდენტების საერთაშორისო მობილობის დამაბრკოლებელ გარემოებებზეც.

აქ მთავარ პრობლემად აღნიშნულია დაფინანსებისა და საზღვარგარეთ მიღებული კრედიტების მშობლიურ ქვეყანაში აღიარების საკითხები.

რაც შეეხება მობილობით წამოსვლას საერთაშორისო სტუდენტების უკუაღიშნულს

2. ერასმუს მუნდუსის 2013-2014 წლების მობილობის შეფასება. (2014) . Erasmus Student Network Tbilisi ISU

3.უნივერსიტეტების დიდი ქარტია“, (18 სექტემბერი, 1988) ბოლონია.

ჰაგიოგრაფიული მწერლობა. აქ დაცული ისტორიზმის პრინციპი განსაზღვრავს წარსული მოვლენების ცოცხლად დასურათებას, რეალურისა და არა სასურველის ჩვენებას. ამდენად, ჰაგიოგრაფები არ ქმნიან საკუთარ იურისპრუდენციას, არ ამყოფებენ მკითხველს მოგონილ იურიდიულ გარემოში. მართალია, ისინი პრინციპულად არ სვამენ და არ განიხილავენ იურიდიულ საკითხებს, მაგრამ მათ შემოქმედებაში თვალნათლივ იკითხება იმ დროისათვის მოქმედი სამართალია და სამართალწარმოების წესები.

ქართული სამართლისა და საქართველოს სოციალური ისტორიის შესწავლისას ივ. ჯავახიშვილმა საისტორიო ძეგლებთან ერთად უმნიშვნელოვანესი ადგილი სასულიერო-საეკლესიო მწერლობას მიაკუთვნა.

ივანე ჯავახიშვილმა ჩათვალა რა ჰაგიოგრაფიული ძეგლები საისტორიო მწერლობის უძველეს ნიმუშებად, იაკობ ხუცესსაც იხსენიებს არა მწერლად, არამედ ისტორიკოსად. მართლაც, „მოქანდაკის წამების“ როლი თითქმის წარმოუდგენლობის თვალსაზრისით აღარაერთი თაძგი

რისხვის საფუძველს წარმოადგენს ახალქრისტიანობა. შთამომავლობითი ქრისტიანობა სასჯელს არ ექვემდებარება“ (2005:95). სწორედ ამიტაა გაპირობებული სტეფანეს თავისუფლება და ევსტათის უპირობო სასჯელი.

„ევსტათი მცხეთელის მარტვილობაში“ ქართლში პოლიტიკურად აღზევებულ ირანელ დიდმოხელეთა გვერდით ვხვდებით დიდგვაროვან ქართველებსაც, რომლებთანაც ისინი გარდაიქმნებიან თანამშრომლობის თანაცხოვრების ანაზღაურებად. ამ უნიკალურ თხზულებაში

მზახობისაი, ანუ მიცემაჲ ძეთა, გინა ასულთაჲ არამედ უფროდსღა მიყვანებაჲ მათგან, უკეთუ აღსქუმიდენ ქრისტიანე-ქმნასა“(1946.,259). ეს კანონი 343 წელს მიღებულ იქნა ლაოდიკიაში და თითქმის ანალოგიური სახით გაიმეორა 451 წლის ქალკედონიის მსოფლიო მეოთხე საეკლესიო კრებამ მე-14 კანონში.

იმისათვის, რომ ყოველი ნათელი მოჰქონოს ზოგჯერ საკანონმდებლო ძალისა, საკანონმდებლო

ამონარიდი ორი მნიშვნელოვანი ფაქტის შემცველია. ერთი რომ ხევის მთავარიც წარმოადგენს, რაც აღწერილი ამბის ადრექრისტიანულ ხანაზე უნდა მიგვანიშნებდეს, მიუხედავად იმისა ქვეყნის რომელ კიდეში ხდება მოქმედება. და მეორე, უფრო მნიშვნელოვანი, მთავრის პასუხი გაქრისტიანებული ბავშვების მშობლებისადმი. რაც თავისთავად ბადებს ინტერესს და აჩენს კითხვებს- როდის ჰქონდა მშობელს განუსაზღვრელი უფლებები შვილზე, რა სახის სამართალი აქვდა ამგვარი სასტიკი ძმობის უფლებას?

5. ჩოლოყაშვილი 2007: ჩოლოყაშვილი ბ. უძველესი ქართული მარტიროლოგიური თხზულება. „თავად ჩოლოყაშვილის სახლი.“ თბილისი: 2007.
6. ჩხარტიშვილი 2005: ჩხარტიშვილი მ. „წმ. ევსტათი მცხეთელის მარტვილობა“ და VI-VII სს. საქართველოს პოლიტიკური ისტორიის საკითხები (პოლემიკური ნარკვევი). თბილისი: 2005.
7. აკაიხიშვილი 1982: აკაიხიშვილი ი. თხზულებანი კ. VI. თბილისის უნივერსიტეტის

შინაარსისგან. მისი „ორიგინალი“ კი მხოლოდ და მხოლოდ ორიგინალის დამახინჯებული და არსგამოცლილი ნამსხვრევებია, რისგანაც არტისტი ცდილობს, ახალი კონსტრუქციის აწყობას. მოდერნისტული ესთეტიკის ერთ-ერთი მთავარი განმსაზღვრელი - ეპისტემოლოგიური დაეჭვება ღმერთის არსებობაში - პოსტმოდერნიზმში ტრანსფორმირდება სრული ნიჰილიზმის სახით, რომ ის არ არსებობს და, შესაბამისად, მისი ძიებაც არაფრისმომცემი ღვაწლია. პოსტმოდერნიზმისთვის დამახასიათებელი ირონიულობა, აპრიორიზაცია, პასტიში

ესთეტიკის რეპრეზენტაცია. პოსტმოდერნიზმში მოდერნისტული ეპოქის სულიერი კრიზისი გავლილია, მხოლოდ არა - გადალახული. ადამიანი თითქოს აღიარებს გარემომცველი სამყაროს ორგანიზებულობასა და გარკვეულ წესრიგს, მაგრამ ეს აღიარება არაავთენტური და მყიფეა. პოსტმოდერნული სივრცის ადამიანი ცხოვრობს ჰიპერრეალობაში და ხილული ზედაპირი და გამოგონილი წესრიგი ხდება მისი არსის განმსაზღვრელი. „რეალობის ორგანიზების ახალი ფორმების მიშლილობით პოსტმოდერნული ეპოქაში არ თამაშობს ზოგადი

მოდერნული უნივერსალური კატეგორიები დეკონსტრუირებულია და ჩანაცვლებულია ბრჭყვიალა სიმულაკრებით, სადაც ვირტუალური სამყარო რეალობად აღიქმება და - პირიქით. როგორც ერთ ლექსში რატი ამაღლობელი წერს: „ეს მე კი არა - სიყვარულის შეუძლებლობა/თავის ვეება მოქნეული ფრთებიდან გიშვებს“! პოსტმოდერნულ სივრცეში სიყვარული შეუძლებელია და ეს სიტყვები, შესაძლებელია, რუსთაველის ფრაზის - „სიყვარული ძალსა ჰქონს, იმსა არს, რომი არ ჰქონიბოდს“ - არსობრივი ბინარული ოპოზიციად

„ამ ლექსის წერა დავიწყე ასე:
წარმოვიდგინე, ვზივარ რაფაზე,
ვამტვრევ და ვისვრი ზღვისკენ სველ ფრაზეებს,
თან სიგარეტსაც ვურტყამ ნაფაზეებს
და კვამლი მძიმე დუმილით მავსებს“. (1)

ან პოეტი: ამოვამ იენათორებ / ამოვამ გამოქამ ყოფს ყოფთა სსიყიარყოფობას / ამოვამ ის

სულიერი არსება და სიყვარულისაკენ მუდმივად მსრბოლელი, დიდხანს ვერ დარჩება ამ მსოფლმხედველობრივ სიცარიელეში, მოჩვენებითობასა და უსიყვარულობაში. პოსტმოდერნული ლიტერატურა და, ზოგადად, ხელოვნება, მთლიანად დასტურია ამ მოსაზრებისა; რადგან ყველა ამ ტექსტის, არქიტექტურის, ნახატის ან მუსიკალური კომპოზიციის წიაღში ღმერთსმოწყურებული ადამიანის დაუკმაყოფილებელი სახე იმალება.

მოცემული ნაშრომში ჩვენ მოალოთ და ძირითადი მსაზოვრეობების მიშეიშობით განიხილოთ

disappearance of the grand narrative, nihilism, parody, and many others. As examples, we examined excerpts from the works of various contemporary poets, including Zviad Ratiani, Zaza Bibilashvili, Ia Jincharadze, Paata Shamugia, Shalva Bakuradze, Thea Topuria, Nana Qelekhidze and your humble servant Nutsiko Dekanozishvili.

The method of research and interpretation of the texts, in this case hermeneutics, was the universal way which gave us the opportunity, as well as academic and creative freedom, to explore the texts not only

იდუმალი, რითაც ყველა ლექსი ლექსია, რითაც ნამდვილი პოეზია სუნთქავს და არსებობს“ (ტ. ჭანტურია). და პოეტ ტ. ჭანტურიას ამის ნიმუშად სწორედ „სულიკო“ მოჰყავს: „აღბათ არ გეგულებათ „სულიკოზე“ უფრო პოპულარული ლექსი, ჭეშმარიტად ხალხური ნაწარმოები, რომლის მსმენელისა და დამფასებლის აუდიტორია დღეს თითქმის მთელ პოეტურ მსოფლიოს მოიცავს, მაგრამ ის, რაც ასე შენი, იოლი, ხელმისაწვდომი, სისხლხორცეული და გასაგები გაქნია, სინამდვილეში გარემოსილია იდეოლოგიის, ნისლოვანი საბურთილოდ რომელიმე

თვალი - თვალიკო: ს. ხუნდაძემ გამოაქვეყნა პაროდია „სულიკოს“ თემაზე - „ფულიკო“. აკაკის საპასუხო ლექსში „ჟულიკო“ სიტყვა **ფულიკო** რამდენიმეჯერ არის ხმარებული. ამავე ლექსში გვხვდება სიტყვა **თვალიკო**. ასე რომ, ამგვარი სიტყვაწარმოება არაა უჩვეულო აკაკისათვის...

სული და სულიკო,

თვალი და თვალიკო

ამიტომაც ბედნიერი პოეტი - იცის, სადაა სამყოფელი მისი ქვეყნის ძვირფასი სულისა (სულიკოსი) - „ახლა კი ვიცი, სადაც ხარ: სამგან გაქვს ბინა, სულიკოო“ და დამშვიდდა, აღარ ტირის „გულამოსკვნილი“:

„მენიშნა, აღარ დავეძებ
საყვარლის კუბო-სამარეს,
აღარა შიშობილი ძივანას

Temel GOKTURK

Artvin Coruh University, Artvin, TURKEY

The effects of different pheromone trap types on the capture of *Halyomorpha halys*

using tree canopy-deployed traps such as funnel traps, small pyramid traps, delta traps, yellow sticky, and clear sticky traps have been tested (Leskey et al. 2012; Morrison et al. 2015; Rice et al. 2018; Morrison et al. 2017).

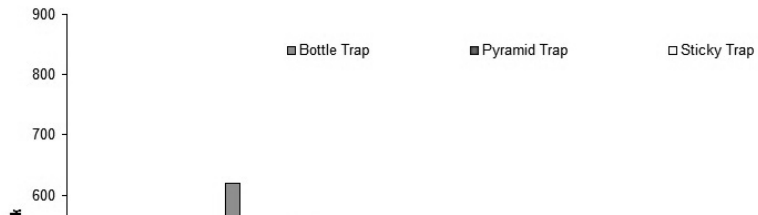
Adachi et al. (2007) suggest that the pyramidal pheromone trap can be used as a useful tool to

Traps were baited with the methyl (2E,4E,6Z) (PHER)-decatrienoate and (MDT) pheromone synergist. Lures were secured by metal wires outside the collection jars of pyramid traps and attached to the binder clip when paired with sticky cards to prevent contact with the glue and in the plastic trap hanged into the bottle.

Table 1. Cumulative mean number $\pm$ SE of *H.halys* in each trap type in kiwi orchards in 2018 ($\alpha= 0.05$; Tukey's HSD test).

Trap type	<i>H.halys</i>
Bottle trap	(55-165) 97 ^a

Gapon, D., (2016), First records of the brown marmorated stink bug *Halyomorpha halys* (Stål, 1855) (Heteroptera, Pentatomidae) in Russia, Abkhazia, and Georgia. Entomol. Rev. 96: 1086–1088.

Gariepy, T.D., Fraser, H., Scott-Dupree, C.D., (2014), “Brown marmorated stink bug (Hemiptera: Pentatomidae) in Canada: recent establishment, occurrence, and pest status in southern Ontario”,

Halyomorpha halys (Hemiptera: Pentatomidae) to traps baited with semiochemical stimuli across the United States”, *Environmental Entomology*, 44: 746–756.

Leskey, T.C., Lee, D.H., Short, B.D., Wright, S.E., (2012a), “Impact of insecticides on the invasive *Halyomorpha halys* (Stål) (Hemiptera: Pentatomidae): analysis on the insecticide lethality”, *Journal*

Morrison, W.R.I., Cullum, J.P., Leskey, T.C., (2015), "Evaluation of trap designs and deployment strategies for capturing *Halyomorpha halys* (Hemiptera: Pentatomidae)", J. Econ. Entomol., 108:1683–1692.

Nielsen, A.L., Hamilton, G.C., Matadha, D., (2008a), "Developmental rate estimation and life table

Weber, D.C., Leskey, T.C., Walsh, G.C., Khrimian, A., (2014a), “Synergy of aggregation pheromone with methyl (E, E, Z)-2,4,6-decatrienoate in attraction of *Halyomorpha halys* (Hemiptera: Pentatomidae)”, J. Econ. Entomol., 107:1061–1068.

Weber, D.C., Morrison ,W.R.III., Khrimian, A., Rice, K.B., Leskey, T.C., Rodriguez-Saona, C., Nielsen,

Key Words: bottle trap; sticky trap; aggregation pheromone

საკვანძო სიტყვები: ბოთლის ხაფანგი; წებოვანი ხაფანგები, აგრეგაციის ფერომონი

MATERIALS AND METHODS

For this study, tree stumps from different tree species collected at the Hatila National Park in Artvin were used. The tests were carried out in the natural area. The examples had the features described in Table 1. Acoustic tomography of the ArborSonic 3D device with 8 piezoelectric transducers was used for the tests. Ultrasonic measurements on three trees called A, B and C were made on the trunk sections (chest height) of 100-130 cm from the trees. An electric signal is transformed by the transmitter probe into

Each image was generated by the transducers in different trees. It can be observed a good level of detail. In figure 2 a; the resulting tomogram shows green in the middle - the center of the cross-section is solid as can be seen in the image of the wood disc. When we look at figure 2b we can see the half-damaged wood. Although the outer parts of the wood appear to be green, the interior shows red, distorted areas and blue hollow areas.

In Figure 2c, we see completely empty and rotten wood. The tomography shows the distortion in the tree very

clearly. In this study; It was possible to see that it was healthy, semi-damaged and hollow by looking at the tomography of three different structural *Picea orientalis* woods.

The technique has some drawbacks. For example: Using this technology, the first stage of the

Deflorio, G., Fink, S., Schwarze, F.W.M.R., (2008), "Detection of incipient decay in tree stems with sonic tomography after wounding and fungal inoculation", *Wood Science and Technology*, 42: 117–132.

Devos, F. and Szalai, L., (2002), Tree evaluation by acoustic tomography. *Proceedings of 13th International Symposium on Nondestructive Testing of Wood*, Berkeley, CA. Forest products

- Wang, J., Biernacki, J.M., Lam, F., (2001), “Nondestructive evaluation of veneer quality using acoustic wave measurements”, In Wood Sci. Technol., 34:505–516.
- Wang, X.P., Ross, R.J, Green, D.W., Brashaw, B., Englund, K., Wolcott, M., (2004), “Stress wave sorting of red maple logs for structural quality”, In Wood Sci. Technol. 37:531–537.

ნინო გრიგოლია
ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი, თბილისი

მოდალური საშუალებები სოციალურ მედიაში – ბლოგებში

კვლევის ამ ნაწილში მასალად გამოყენებულია 200-მდე ინგლისურენოვანი ბლოგის პოსტი (სხვადასხვა თემატიკის), რომლებსაც ვირჩევდით თემატური სარჩევის მიხედვით - **Technorati**. მიღებული კვლევა გვაძლევს შესაძლებლობას, რომ ჩამოვაყალიბოთ რამდენიმე ფორმულირება:

1. კომუნიკაციის პროცესში პირმოთა ავტოლოგი ბლოგების ავტორები სხვათა სხვა მიზნის

მნიშვნელობითაა წარმოდგენილი: შესაძლებლობის, ვარაუდის, ალბა-თობის და
თანდაყოლილი უნარის მნიშვნელობითაც კი.

I **can** / name them all on one hand. Don, Scumbag, Jr., Ivanka and Jared. Maybe Eric

შემიძლია ერთი ხელის მოსმით დავასახელო ისინი...

მოცემულ კომენტარში მოსაუბრე გამოთქვამს თავის სუბიექტურ ვარაუდს, ერთ-ერთი
ჰიპოთეზის, მიმართ, თუ ამავე თროს, ობიექტურად საინის, რომ ასეთი საშინელი

მათ მაინც უხდიათ და ისინი მდიდარი კაპიტალისტებივით ცხოვრობენ. უბადრუკები, ისე უნდა ცხოვრობდნენ როგორც ვენესუელაში.

We the little people are humbled and awed by your success. Please know that you dont have **to** touch the ground now, you ***may*** walk on our backs.

ჩვენ, პატარა ადამიანები შეგუებულნი და აღფრთოვანებულები ვართ თქვენი წარმატებით.
იგონებთ, რომ ათარ მოვიწვიეთ მოწასთან შეხება, შევიძლიათ ზოგჯერ იხილიაოოო

10. **Huddleston 1976:** Huddleston R. Some theoretical issues in the description of the English verb
// *Lingua*. No. 40. 1976

11. **Palmer 1979:** Palmer F.R. *Modality and the English Modals*. - London and New York:
Longman, 1979.

12. **C.Puschmann 2015:** Georgakopoulou, A. & Spilioti, T. (Eds.), *The Routledge Handbook of
Language and Digital Communication* (pp. 226-238). London: Routledge, 2015.

საკვანძო სიტყვები: სოციალური მედია - ბლოგები, ინფორმატიული, მოდალურ-
შემფასებლური, რეგულაციური, მეტა-კომუნიკაციური

Key Words: Social Media- blogs, Informative, Modal- estimating, Regulative, Meta- communicative

ქართულ მწერლობაში იგავარაკული ჟანრი განსაკუთრებით აღორძინების პერიოდში განვითარდა, რასაც XVIII საუკუნეში მძიმე პოლიტიკურმა ვითარებამ შეუწყო ხელი. ეპოქის აუცილებელი მოთხოვნა იყო დამოძღვრა, დარიგება, უხეირო მმართველობის ალეგორიული ფორმით გაკიცხვა.

ესოპესადმი ინტერესი თავს იჩენს ასევე XIX საუკუნის მოღვაწეთა შემოქმედებაში.

მაგალითად ისოპილი თანატრისიბოლოა, ათ ჭაიჭაიამო, იგი ისოპის სილოჟიქს, იყინიბს

შეწვა, მოხარშა და მოამზადა ნაირნაირი საჭმელი. მაგრამ სტუმრებს არ ესიამოვნათ, რომ მხოლოდ ღორის ენით გაუმასპინძლდნენ. მაშინ ქსანთე ფილოსოფოსი მათ თვალწინ განურისხდა ესოპეს: ხომ გითხარი, რომ ის მოგემზადებინა საჭმელად, რაც საუკეთესოა. ესოპემ კი უპასუხა: ენაზე უკეთესი რა არის ამ ქვეყანაზე. ყოველგარი სიბრძნე და მეცნიერება ენისაგან ითქმის, ქორწილი ენით აღესრულება, ძღვენი ენით გაიცემა, მშვიდობა ენით ითქმება, ენით ატონობა, პატივია, შიშით მოსოფლობისკენ მიიწოდება, ესოპეს პასუხი ქსანთე მათ

იგავების შედარებამ გვიჩვენა: ორივე იგავის სიუჟეტი და დასკვნა ერთნაირია, აზრი საერთო: ძალა ერთობაშია. განსხვავება ისაა, რომ სულხან-საბა ამბავს მეფისა და მის ძეთა შესახებ გვიაშობს, ხოლო ესოპე გლეხკაცსა და მის შვილებზე. სულხან-საბასთან თხრობა უფრო ლაკონურია, ესოპესთან კი დასაწყისი გავრცობილია. ნათქვამია, რომ გლეხის შვილები მუდამ ჩხუბში იყვნენ. მამა ურჩევდა მათ ტკბილად ცხოვრებას, მაგრამ არანაირი სიტყვა მათზე არ მოქმედებდა.

ვირს ფეხში ეკალი შეერჭო და კოჭლობით გაუდგა გზას. გზაზე მგელს გადაეყარა და უთხრა: ტკივილი მკლავს, ვიცი ადრე თუ გვიან შენი ან ყვავ-ყორნების ლუკმა გავხდები: თუ ღმერთი გწამს, ერთი სათხოვარი შემისრულე, ფეხიდან ეკალი ამომიღე, არ მინდა ტანჯვით მოგკვდეო. მგელმა ეკალი ამოუღო. ვირმა რაკილა შვება იგრძნო, მგელს წიხლი ჩასცხო, თავ-პირი ჩაულეწა და მოქუსლა. მგელმა სინანულით თქვა: ახია ჩემზე, მზარეული გავიზარდე, ნალბანდობა კი მომიწოდებოდა. მაგრამ, თუ ორჯერ რაკილს სიკეთე არ უყვარ, მაინც მაჭრობას არ მომიშლისო.

ლიტერატურაში. ებრაულში იგავური ჟანრის კვლევა სპეციფიურ ხასიათს ატარებს, ვინაიდან ებრაული იგავების ესოპესთან პარალელების სიმრავლის გარდა, დიდია ბიბლიური იგავების გავლენა და გავრცელების არეალი. საინტერესო სურათს ქმნის არაბულ იგავთმწერლობაში ესოპეს სიუჟეტების კვლევა. ამჯერად წარმოვადგენთ ლუცმანს, რომელსაც არაბულ სამყარაშო არაბების ესოპეს უწოდებენ.

ლოცმანი არის მილიორი სახე, რომელიც ებრაულშია, თუ პოეზიის, თორე ებრაული

ზემოთ მოთხრობილი სიუჟეტები გვხვდება არა მხოლოდ ესოპეს "ცხოვრებაში", არამედ წარმოადგენენ ფართოდ გავრცელებულ მოტივებს მსოფლიო ლიტერატურაში.

„სიბრძნე-სიცრუისაში“, ისევე, როგორც ესოპეს და ლუცმანის იგავებში, დაუნდობლად არის მხილებული საზოგადოებრივი ცხოვრების მანკიერი მხარეები. გაკიცხულია სიძუნწე, ფარისევლობა, ცბიერება, უმადურობა და ა.შ. ნაკლოვანებების გამოსწორების მიზნით, იგი იძლევა მორალური თვრეულობების, მთელი ადამიანის ზემოთ განხილული საკითხების

თეა გურგენიძე

სსიპ საგარეჯოს მუნიციპალიტეტის სოფელ
იორმუდანლოს საჯარო სკოლა

არაქართულ სკოლებში ქართული ენის სწავლება და პრობლემები,

ფინანსური მოგება და არა მომავლელი თაობის განათლება, არ ითვალისწინებენ მოსწავლეთა ასაკობრივ თავისებურებებს, მზაობას, წიგნების ფორმა და ხარისხი არ შეესაბამება არსებულ სტანდარტს.

განსაკუთრებით მძიმე მდგომარეობაა არაქართულ სკოლებში ქართული ენის სწავლებასთან დაკავშირებით. შექმნილი სახელმძღვანელოები, მიუხედავად იმისა, რომ არაერთხელ გააქარბეს, არიჭიან, ქარაიხლოში, თოფით არ შეიძლება მიუხედავად თანამედროვე

ზემოთჩამოთვლილიდან გამომდინარე, ჩნდება კითხვა: ვინ დაუშვა ამ სახელმძღვანელოების შემოტანა სკოლაში?

ეს პრობლემა თუ ასე ძლიერ იგრძნობა არაქართულ სექტორში, წარმოიდგინეთ რა დიდი პრობლემის წინაშე ვდგებით არაქართული სკოლების ქართული სექტორის მასწავლებლები... ქართულ სექტორზე შემოჰყავთ მოსწავლეები, რომლებსაც ელემენტარული ინსტრუქციების (აოქცი, თაჯიქი, მოთი, წათი) გაგება არ შეუძლიათ ქართულ ენაზე და მათ პირდაპირ

ნაწარმოები და კარგი შედეგიც მივიღე, გაცილებით უკეთესი, ვიდრე ერთი წლის განმავლობაში არაქართველი მოსწავლეებისთვის განკუთვნილი იმ სახელმძღვანელოებით, რომლითაც დღეს მიმდინარეობს ქართული ენის წავლება).

კიდევ ერთ დიდ პრობლემას წარმოადგენს ის, რომ ამ სახელმძღვანელოებში არ არის ფასეული მასალა შეტანილი და, შესაბამისად, ვერ უყალიბდებათ არაქართველ მოსწავლეებს გერანაირი წარმოთქმის, ქართული ლიტერატურისა და შესაბამისად, კულტურისადმი რაღაც შიშიცა

Unfortunately, non-student, created the guidelines included in foreign languages translated texts, which Georgia has nothing to do and the best case could pose student performance, as the Georgian language and literature, in the worst case, the loss of interest in the Georgian language, literature, because the texts are long enough obscure and boring.

The paper shows my position on this issue and arguments to strengthen my view. I believe that the problem that prevents the language in non-Georgian schools despite the many projects

სასუნთქი სისტემის კანდიდოზების დროს (სხვა მიკოზების დროსაც) დიდი მნიშვნელობა ენიჭება არასპეციფიკურ და სპეციფიკურ რეზისტენტობის ფაქტორებს, ქრონიკულ ინფექციებს, იმუნოდეფიციტს, ჰორმონულ და ნივთიერებათა ცვლის მოშლას (დიაბეტი, ტუბერკულოზი, პარაზიტული ინფექციები). მნიშვნელოვანია, აგრეთვე, არარაციონალური ანტიბიოტიკოთერაპია, რის შედეგად განვითარებული დისბაქტერიოზის ფონზე საკმაოდ მაღალია კანდიდოზის განვითარების ბიოლოგიური წილი [5, 7, 11].

ტრაქიალურ სეკრეტს ვიღებდით ტრაქეოსტომის შედეგად აღებული ასპირატის სახით, სტერილურობის დაცვით. შესწავლილი იყო რინიტებით დაავადებული პაციენტების ცხვირის ლორწოვანიდან აღებული 25 მასალა, ფარინგიტებისას - ხახიდან აღებული 124 მასალა, ბრონქიტებისას - 75 მასალა ნახველის სახით და ტრაქეის სეკრეტის 20 ნიმუში პნევმონიით დაავადებული პაციენტებისაგან.

ნაოქსიბი, ანთიბიოტიკი, საბუროსი, მყარ ნიადაგი, ნაოქსიბის ინჰალაცია, ჭარბიბოტი

	75 შემთხვევა)	<i>C. tropicalis</i>	1	12	+0,01
		<i>C. parapsilosis</i>	1	12	+0,02
2	კანდიდოზური პნევმონია (ტრადიცი				

**Davitashvili Magda, Zuroshvili Lamara, Margalitashvili Darejan,
Natsvilishvili Nana, Azikuri Gela**
Iakob Gogebashvili Telavi State University

**The study of the causes of candidiasis in the respiratory tract
in Kakheti Region**

გვერდი) რამდენიმე განსხვავებული ჟანრის ნაშრომს. სწავლების პრინციპი აგებული არის პასიურ სწავლებაზე, ლექტორი სასემინარო შეხვედრებზე განმარტავს თეორიულ მასალას, აჩვენებს ნიმუშებს, სტუდენტები ასრულებენ პრაქტიკულ სავარჯიშოებს. მითითებული საკითხავი მასალის მიხედვით სტუდენტები წარადგენენ საშინაო დავალების ან სხვა აქტივობის ფარგლებში ნაშრომს.

თითოეული სტუდენტის მიერ არჩეული თემის განვითარებაზე დისკუსიაზე. პროექტის დაწერისთვის სტუდენტს უწევს იმ აუცილებელი თეორიული მასალის მინიმუმის დამუშავება, რომელიც მას ამ კონკრეტულ შემთხვევაში სჭირდება. ეს პროცესი ასევე უვითარებს ახალგაზრდებს მასალის გადარჩევის, მოძიების, გადახარისხების - თვისებრივი კვლევის უნარს.

კვლევის შედეგები და ინტერპრეტაცია

კვლევაში განხილულია საბაკალავრო საფეხურის, ერთი და იმავე ფაკულტეტის 200 სტუდენტზე დაკვირვება. აქედან 100 სტუდენტი სწავლობდა საგანს ტრადიციული მიდგომებით, ხოლო მეორე ასეული პროექტის მეთოდის მიდგომით. შედარებულია შედეგები და შეფასებები კურსის კონკრეტულ კომპონენტებში.

მუშაობას, შეცდომების განხილვას და არა თეორიული მასალის ახსნას, როგორც ეს მოხდა ჯგუფებში, რომლებშიც სწავლება მიმდინარეობდა ტრადიციული მეთოდებით.

რეიტინგული შედარება - 71% მაღალი შეფასება მიიღეს სტუდენტებმა

Gibbes, M., & Carson, L. (2014). Project-based language learning: an activity theory analysis. *Innovation in Language Learning & Teaching*, 8(2), 171-189.

Gutek, Gerald L. (2009). *New Perspectives on Philosophy and Education*. Pearson Education, Inc. ISBN 978-0-205-59433-7.

Hassan, H., Domínguez, C., Martínez, J.-M., Perles, A., Albaladejo, J., & Capella, J.-V. (2008).

ინგა დიასამიძე, ნათელა ვარშანიძე,
ეთერი ჯაყელი, ნაზი თურმანიძე, გია ბოლქვაძე
შოთა რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ბათუმი

აჭარის ზოგიერთი ენდემური სამკურნალო მცენარის ბიოეკოლოგია

და საქართველოს ფლორას (Дмитрева 1990, გაგნიძე 1978-2005). ნომენკლატურა მითითებულია გაგნიძისა და ჩერეპანოვის მიხედვით (Gagnidze, 2005, Cherepanov, 1995) სამკურნალო მცენარეთა ტრადიციული გამოყენების დოკუმენტირების მეთოდები ეყრდნობა კვლევის სხვადასხვა ხერხს, დაწყებული უძველესი სამკურნალო წიგნების შესწავლიდან, დამთავრებული თანამედროვე ტექნოლოგიებით. მაყაშვილის ბოტანიკური ლექსიკონის თანამედროვე გამოცემაში მოცემულია საქართველოს ყველა რეგიონის მცენარეული სამკურნალო მცენარეების შესახებ ინფორმაცია.

თესლებით.

ფენოლოგია: ყვავილობს მაის-აგვისტოში

გავრცელება: აჭარისწყალი, ქედა, შუახევი, ხულო, ქობულეთი.

ეკოლოგია: იზრდება მდელოზე , მდინარის ველებზე, სტეპებში, განათებულ ტყეებში, გზების გაყოლებით, ბუჩქნარებში.

ქიმიური შემადგენლობა: ნივთიერებად გამოსათვლია არაზანის მიწისზედა ნაწილი ისე შიდა

7. **ჭეიშვილი თ. 2009**, „მედეას სამკურნალო ბაღის ბოტანიკურ-გეოგრაფიული ასპექტები“. მცენარეთა სისტემატიკის და გეოგრაფიის ნარკვევები.ნაკვ.46-47. თბილისი
8. **Дмитриева А.А. 1990** Определитель растений Аджарии. Тбилиси, „Мецниере-ბა“, т.1, 1990. 327 стр.
9. **Дмитриева А.А.1990** Определитель растений Аджарии. Тбилиси, «Мецниереба» Т- II , 1990. 278 стр.

Cemal DINCER
Karadeniz Technical University, Trabzon, TURKEY

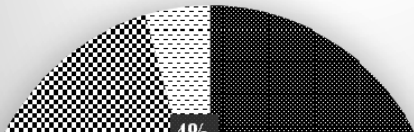
The state of Turkish fishing sector over the last two decades

1 Introduction

Fishery production of Turkey (TSI, 2017)

Marine capture fishery of Turkey, 2017

Since the anchovy is the decisive specie of the Black Sea and indirectly Turkish capture fishery it is therefore necessary to focus on anchovy catch variation separately over the last two decades. Fig. 4 represents the anchovy catch variation (continues line) and its trend (dotted line). between the years of 2000 and 2017. Regarding the trend line the anchovy catches has dramatically decreased from 350 thousand tonnes to 130 thousand tonnes (63%).

Number of Turkish fishing vessels by length groups (ISI, 2017)

10000

9237

9000

Table 2. Number of Turkish fishing vessels by types of fishing for 2000-2017 (TSI, 2017).

year	Trawler	trawler- purseseiner	purseseiner	carrier	others	Total
2000	750		575	131	11925	13381
2001	538	146	472	172	11661	12989

3. Conclusions

According to latest statistics, the total fish production of Turkey is 630.8 thousand tonnes and is about the same of the mean value (629.1 thousand tonnes) for the past 17 years. However, during this period capture production has dramatically decreased. Decrease in capture production has been

Unal, V., Goncuoglu, H., 2012. Fisheries management in Turkey. 263-288 pp. a. Tokac, A. C. Gucu, B. Ozturk (eds.), The state of The Turkish Fisheries, Turkish Marine Research Foundation. Pub. Number: 35, 516 p.

ჯანმრთელობაზე, გარემოსა და ეკონომიკაზე. სოფლებში და ქალაქებში, ღარიბებსა და მდიდარ თემებს შორის, განსაკუთრებით დაუცველი და მოწყვლადი პოპულაციები არსებობს [1].

საქართველოში ბევრი წყალსადენის წყალმიმღები ნაგებობებისა და ქსელების სანიტარულ-ტექნიკური მდგომარეობა არადამაკმაყოფილებელია, რაც დასტურდება კიდევაც წყლისმიერი დაავადებების ხშირი გამოვლინებებით [2].

საქართველოში სასმელი წყლით მომარაგების უზრუნველყოფა ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ამოცანაა

მუნიციპალიტეტში არსებობს წყალმომარაგების ორი ტიპის წყარო - მიწისქვეშა და ზედაპირული. მიწისქვეშა წყლებით მდიდარია მუნიციპალიტეტის სოფლები, აქ მრავლადაა ჭაბურღილების საშუალებით წყლის მიღება ან მიწოდება, თუმცა უფრო მეტად გამოიყენება ზედაპირული წყალი, რაც ხშირ შემთხვევაში ვერ აკმაყოფილებს მოთხოვნილ ნორმებს. წყლის ხარისხის სტანდარტამდე დაყვანა ხდება მუნიციპალიტეტის კომუნალურ წყალშემკრებ რეზერვუარებში, რომელთა რაოდენობაა 34 ს. შიგთქმის თიხისგან, აქაა

დელეებიდან), სამი მათგანი წყალს იღებს მიწისქვეშა წყაროებიდან, ხოლო შვიდი კი – ჭაბურღილებიდან (იხილეთ ცხრილი 1).

გამოკვლეული 34 წყალსადენიდან ზედაპირული წყლის ობიექტების დაბინძურებისაგან დაცვის სანიტარულ წესებს [3] აკმაყოფილებს მხოლოდ ხუთი მათგანი ესენია: სარფის, ჭარნალის, თხილნარის, მახოსა და ახალშენის წყალსადენები. აქ წყალშემკრებ ავზებში დამონტაჟებულია თანამედროვე საძოვრადი აპარატები, უნდა იქნას აღინიშნოს, რომ ამ წყალსადენებიდან

		7804			ესაბამება	ჩნია სალექარი, გარეშე პირთათვის ვილად შეღწევადია. პირუტყვისათვის უვალაია.
11	მახო	X-0722393 01212	ზედაპირულ	526	შეღობილ ესაბამება	აკმაყოფილებს მოთხოვნილ ნორმებს
12	ზედა	X-0725740	ზედაპირულ	80	არა/არ	სათავე ნაგებობა ღიაა, გარე

						ბინძურების რისკები
21	ახალშენი მეურნეობა	X 23084 11731	ჭაბურღილი	45	შეღობილი არ სრულდება	მკაცრი რეჟიმის ზონაში მოყვებულა სავარგულა ბინძურების რისკები
22	აგარა	X-07205 1600105	ზედაპირული	850 + 2 სართულიანი კაპონი	არა/არ	სათავე ნაგებობა დიდი წილში პირდაპირი კავშირით

		4616565	ი (5 წყარო)		ესაბამება	ვილად შელწევადია, ბინძურების რისკი
31	ზედა ქარნალი	X-0715020 4599750	ზედაპირუც	100	არა/არ ესაბამება	გარეშე პირთათვის ვილად შელწევადია, ბინძურების რისკი
32	ქარნალი	X-0725622	ზედაპირუც	120	არა/არ	გარეშე პირთათვის

ფარგლებშია. რაც შეეხება სასმელი წყლის საკვლევ ნიმუშებში მჟავიანობას, სამ მათგანში (ზედა ჭარნალის სკოლა, ზედა ახალშენის სკოლა და ჭარნალის საბავშვო ბაღი) შეიმჩნევა მჟავიანობის ცვლილება (5,95-5,99). მჟავიანობა ასევე, შედარებით მომატებულია ზედა ჭარნალის სკოლაში და ის შეადგენს 5,95 (ნორმა 6-9) (ცხრილი 2).

ამრიგად, სასმელი წყლის საკვლევ ნიმუშებში ორგანოლექტიკური მაჩვენებლები (სუნი, გემო, სიმკვრივე) ნორმის ფარგლებშია.

ცხრილი 4.

სხვადასხვა ობიექტიდან აღებული წყლის
ნიმუშის ბაქტერიული ანალიზის შედეგები

№	წყლის მომხმარებელი ობიექტი	საერთო ფორმული საჩირობი	კ	E-coli (ნორმითა საჩირობი	მეზოფილუ ერობული მიკროორგ ანიზები	ფაკულტატურ ერობული ანიზები	Streptococcus allis (ნორმით
---	----------------------------------	-------------------------------	---	--------------------------------	--	----------------------------------	-----------------------------------

პრობლემას ისიც ართულებს, რომ წყალსადენების სათავე ნაგებობების უმრავლესობა საცხოვრებელი ადგილებიდან და სამანქანო გზებიდან დაშორებულია ხშირად 3-5 კმ-ის მანძილით, სადაც ტექნიკურ მომსახურე პირს ამ მანძილის გავლა უწევს შამბნარებში, ეკალბარდებით დაბურულ და გარეული მტაცებლებით მოზინადრე ადგილებში. ეს კი სასიცოცხლო რისკებთანაა დაკავშირებული და არც ისე ადვილია, ისიც მინიმალური ანაზღაურების ფარგლებში.

6. ГОСТ 4151-72 Вода питьевая. Метод определения общей жесткости (с Изменением. N1).
МЕЖГОСУДАРСТВЕННЫЙ СТАНДАРТ.

7. General comments No.15 to the UN International Covenant “On Economic, Social and Cultural Rights”¹, adopted in 1966 at the UN General Assembly. 2011 წლის 1 სექტემბრის მდგომარეობით პაქტი, რატიფიცირებულია 160 ქვეყნის მიერ. საქართველო პაქტს შეუერთდა 1994 წელს.

აუცილებელია ადამიანის ორგანიზმისათვის, გარდა ამისა დადგენილია, რომ ბროკოლის გამოყენება საკვებად გარკვეულად აბრკოლებს ადამიანის ორგანიზმში სიმსივნური უჯრედების განვითარებას.

გამომდინარე აქედან, ჩვენი კვლევის მიზანს წარმოადგენდა ამ კულტურის ზრდა-განვითარების შესწავლა აჭარისა და გურიის ეკოლოგიურ პირობებში და მისი პერსპექტიულობა ამ თარეში მომსახიბე თერმობრტაობის, როგორც მათის, თამატიბილი

შესაბამისობაში შესაძლებელია ყვავილოვანი კომბოსტო „ბროკოლის“ უხვი და მაღალხარისხოვანი მოსავლის მიღება,

ყვავილოვანი კომბოსტო „ბროკოლი“ გაცილებით მომთხოვნია აგროტექნიკის მიმართ, ვიდრე სხვა სახეობები. აქვს სუსტად განვითარებული ფესვთა სისტემა, რის გამოც ძნელად ითვისებს ნიადაგიდან საჭირო ნივთიერებებს. ვეგეტაციის ოპტიმალური ტემპერატურა 15–18⁰

დასავლეთ საქართველო

ნიადაგის განოყიერება: ოქტომბერი-ნოემბერი.

მოხვნა: ოქტომბერი-ნოემბერი.

დადისკვა-კულტივაცია: მარტი-აპრილი

ჩითილის გადარგვა: მარტი-აპრილი, ან ივლისი.

წამოღობი: აპრილი-ივნისი

მოსავლის ტრანსპორტირება	ჰა	1	100	100
ცვლადი დანახარჯები მთლიანად	ჰა			3229

Leila Ebralidze, Nargiz Alasania, Narguli Asanidze
Shota Rustaveli State University, Batumi

Growth of cauliflower "Broccoli" in the regions of Adjara and Guria
Abstract

საკვებ კომპონენტებში შედის 60 მიკრო და მაკრო ელემენტი, 16 ძირითადი ვიტამინი, 12 ეგზოგენური ამინომჟავა და 3 საბაზისო ცხიმი.

პროდუქტების კვებითი ღირებულების გაზრდის მიზნით, კვების ოპტიმიზაციის ბუნებრივ და ხელმისაწვდომ გზას წარმოადგენს ცხოველური და მცენარეული ნედლეულის კომბინაცია. დადგენილია, რომ ცხოველური და მცენარეული კომპონენტების შერწყმით შესაძლებელია პროდუქტის გამდიდრება ბიოლოგიურად აქტიური ნივთიერებებით.

განაპირობებენ მათ ფუნქციურ დანიშნულებას სამკურნალო-პროფილაქტიკური და პრევენციული თვალსაზრისით. ექსპერიმენტულად დადგენილია, რომ პროდუქტებს, რომლებშიც პოლიფენოლების ჯამური შემადგენლობაა, ახასიათებთ ანტიოქსიდანტური აქტივობის სინერგიზმი[7].

როდესაც ღვინოზე, ყველზე და ჯანმრთელობაზე ვლაპარაკობთ, შეუძლებელია არ

კომპონენტ ების დასახელება	ყველის გულში	ყველის ქერქში	დავარგებამ დე ღვინოში	დავარგების შემდეგ ღვინოში
საერთო ფენოლოები	0,15გ/100გრ	0,95გ/100გრ	3,8გ/ლ	2,7გ/ლ

როგორც წარმოდგენილი ცხრილიდან ჩანს (ცხრილი 3), საფერავში დავარგებული თხის ყველში დაფიქსირებულია ისეთი ბიოლოგიურად აქტიური ნივთიერებები, როგორიცაა საერთო ფენოლები, მღებავი ნივთიერებები და სტილბენოიდები. როგორც ცნობილია, აღნიშნული ნივთიერებები ხასითდებიან მაღალი ბიოლოგიური აქტივობით და შესაბამისად მოწოდებულია ისეთი თადათიბების პროდუქტებისთვის, სადა საჭიროა როგორცაა

5. Cooke, D.; Steward, W.P.; Gescher, A.J.; Marczylo, T. (2005): Anthocyanins from fruits and vegetables –Does bright colour signal cancer chemopreventive activity?//*Eur. J. Cancer* 2005, 41, 1931-1940.
6. <https://sputnik-georgia.com/reviews/20160519/231737498.html>
7. Joseph Kanner, Edwin Frankel, Rina Granit, Bruce German, John E. Kinsella (1994): Natural antioxidants in grapes and wines// *J. Agric. Food Chem.* 42(1), pp 64-69

მათემატიკურ განათლებას არსებითი როლი აქვს ჩვენ ტექნიკურად მზარდ გარემოსა და საზოგადოებაში. ქართველი მოზარდების უმრავლესობა კი მათემატიკაში ისევ რჩება საშუალო ან დაბალ საფეხურზე. (მათემატიკა და საბუნებისმეტყველო საგნების სწავლისა და სწავლების საერთაშორისო კვლევა TIMSS 2007-2015).

მკვლევარები აღნიშნავენ, რომ ასეთი მიღწევებით მოსწავლეთა მნიშვნელოვან ნაწილს საინჟინერო, ტექნიკური, მედიცინური, ბიზნესის, აგრეთვე სხვა სფეროების მიმართ საჭირო უნარ-ჩვევები ვერ იძენენ.

განვითარებული აქვს დამოუკიდებლად სწავლის უნარები არიან უფრო ავტონომიურები, გამბედავები და თავდაჯერებულები. სწორედ ამიტომაც თანამედროვე სკოლის ერთ-ერთი მთავარი ამოანაც ამ უნარების განვითარება და ჩამოყალიბებაა. (სტატია „როგორ მოვახდინოთ მათემატიკის დამოუკიდებელი სამუშაოს ორგანიზება მე-5 კლასში“ 2015წ.)

ჭყლიძე გვთავაზობს დამოუკიდებელი სწავლის განვითარების შინაგან და გარე ფაქტორებს

მოსწავლის დამოუკიდებელი აზროვნება სკოლაში აისახება კონკრეტულ საგნობრივ დისციპლინების მიხედვით მათ მიერ გადაწყვეტილებების მიღებაში. როგორ ასრულებენ მაგალითად დამოუკიდებელ სამუშაოს მათემატიკაში.

დამოუკიდებელი სამუშაო აუცილებლად უნდა იყოს მართლაც დამოუკიდებელი. მან მოსწავლის უნდა აიძულოს სურვილი იმუშაოს და გამოიყენოს სრული შესაძლებლობები

რომ განუვითაროთ მოსწავლეებს დამოუკიდებლობა შემეცნებით საქმიანობაში, ვასწავლოთ დამოუკიდებლად დაეუფლონ ცოდნას, ჩამოიყალიბონ თავიანთი მსოფლმხედველობა. მეორე მდგომარეობს შემდეგში- მოსწავლემ ისწავლოს დამოუკიდებლად გამოიყენოს მიღებული ცოდნა სწავლაში და პრაქტიკულ საქმიანობაში.

მათემატიკაში დამოუკიდებლად მუშაობის უნარების გასაუმჯობესებლად, საჭიროა მოსწავლის განუვითაროთ დამოუკიდებლობა სწავლის შინაგანი თავიანთი თავმჯდომარეობის მიხედვით.

3. ჩარეჟიშვილი ნატო , ნ. ჟორჟოლიანი, მ. მენაფირე „ტრანსფერის უნარის განვითარების ხელშეწყობა“ ქ. თბილისი 2017 ჟურნალი მასწავლებელი 29 ნოემბერი 2013 წელი <http://mastsavlebeli.ge/?p=2181> <http://82.edu.ge/wp-content/uploads/2017/07>)
- 4 .<https://infourok.ru/statya-po-teme-kak-organizovat-samostoyatelnyu-rabotu-po-matematike-v-m-klasse-1205565.html>

city's historic ethnic communities. The main results for the original study can be found in Wendel (2017) and will not be presented here. Data from the two collection periods for Kumkapı will be compared in the present paper.

Superdiversity refers to a demographic phenomenon found in globalized cities today—‘diversification

Kumkapı were documented and evaluated. The study area comprised approximately 700meters along three streets: Sevgi Sok., Molla Taşı Cad., and Katip Kasım Cami Cad. A sign was considered, as in Backhaus' (2007) study, to be "any piece of written text within a definable frame" (2007:66). In total, 327 signs were collected in Kumkapı. (Table 1).

Table 2. Frequency of appearance of languages (Jan 2017)

Russian and Arabic are significant languages in Kumkapı because each is a potential lingua franca: Russian for ethnic Russians and Central Asians; Arabic for ethnic Arabs and North Africans. The Russian and Arabic signs were associated mainly with beauty salons or ‘room for rent’ signs. Uzbek and

make, they are easy to destroy. They are also inexpensive to make and require nothing more than a piece of paper and a black pen, in the case of hand-written signs.

In the volatile political, social, and economic climate of present-day Istanbul (and Turkey itself), the above features work considerably to the advantage of both the owners and prospective renters. For one

	January 2017	July 2018
Total signs	73=N	133=N
Turkish	65 (89%)	49 (37%)

KUNLIK OYLIK JOYLAR
BOR AYOLLAR VA
ERKAKLAR ALOXIDA

500 10000

understand such signs. The point is, these non-standard usages reveal the Turkish authorship behind Uzbek signs, not only the handwritten Cyrillic signs, but also those printed in the Latin alphabet. Most fascinating, however, is the evidence of such language contact phenomena which deserves a deeper analysis than can be included in the present discussion.

1. Write in a language you know.
2. Prefer to write in a language that your readers are able to read.
3. Prefer to write in your own language or a language with which you wish to be identified.

The first is a skill-based condition and explains why there may be errors when non-native speakers

in culture, language and history. It is clear that linguistic landscape analyses that take a quantitative approach can generate insights into the dynamics of superdiversity; but it is also just as clear that undertaking an ethnography focusing on individual communicative practices in Kumkapı would be a hugely rewarding and insightful endeavor (as in Blommaert 2013).

Wendel, John. (2018), Istanbul past and present: a linguistic landscape perspective. In: *3rd International Conference on Humanities and Social Sciences (IBAD-2018), July 9-11, 2018, Skopje, Macedonia, pp, 106-116*. Hayrullah Kahya (Ed.), ISBN: 978-605-66529-2-9.

лиц, работавших в услужении в учреждениях и на дому, было отнесено более 2 млн. чел (2.113.121), из них подавляющее большинство составляли женщины – 1.336.322 (63.3%), мужчин же было 766.799 (36.7%) (Распределение рабочих и прислуги, 1905, VI-VII). Люди эти выполняли самые разные работы, обеспечивая нормальное функционирование домашнего и городского хозяйства;

описании реальных усадеб, таких например, как, Пальна. Здесь еще и через тридцать лет после отмены крепостного права, встречались «бородатый степенный ключник, бритые буфетчики в длиннополых сюртуках и нитяных перчатках». Всё это «напоминало крепостные времена, да и некоторые из них еще и были когда-то крепостными» (Краснова, 2001, 245).

«...- Вы должны рассчитывать на жалованье. Желаете оставаться на наше жалованье — оставайтесь, нет, не надо.

...- Нельзя-же барин, кухарки без халтуры. Ведь уж для того по местам служим. Иначе-бы жили в деревне... Из двенадцати рублевого жалованья много не скопишь. Мясник дает, лавочник

— А вот перво-наперво я тебя кофейком попою, — суежилась рыжая кухарка. — Ведь выпьешь, что-ли?

— От денег да от кофею никто не отказывается. Заваривай» (Лейкин, 1903: 277).

воровка». Эти литературные образы, хотя и имели реальных прототипов, в большей мере отражают взгляд господ на достоинства и недостатки своей прислуги, чем ее реальное положение.

ნინო ვეფხიშვილი, ვალერი ვეფხიშვილი
ვანო შიუკაშვილი, ლამარა ზუროშვილი
იაკობ გოგებაშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, თელავი
ალეკო კალანდია
შოთა რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ბათუმი

კვლევის მიზანი იყო, ქვევრში საფერავის ყურძნის დუღილისა და, შემდგომ, ღვინის ქვევრშივე დავარგებისას ღვინის ორგანოლექტიკური და ფიზიკურ-ქიმიური თვისებების ეტაპობრივი ცვლილებების შესწავლა, რისთვისაც საფერავისაგან დამზადდა ქვევრის მშრალი ღვინო; ქვევრში ყურძნის დუღილისას და ქვევრშივე ღვინის დავარგებისას განხორციელდა ფიზიკურ-ქიმიური და ორგანოლექტიკური თვისებების ცვლილებაზე დაკვირვება და

ჭაჭიდან მოხსნის შემდეგ კი, ლექში ჯერ კიდევ აქტიურ მდგომარეობაში მყოფი ბაქტერიებით წარიმართა ვაშლ-რძემჟავა დუღილი. პროცესი კონტროლდებოდა ორგანოლექტიკურად, ლაბორატორიულად, ქაღალდის ქრომატოგრაფიით.

ვაშლ-რძემჟავა დუღილის დასრულებისას, ლექიდან მოცილებული და ნახშირორჟანგისაგან გათავისუფლებული ღვინო მოთავსდა ქვევრში, ახლა უკვე

ექსპერიმენტის მიზანს წარმოადგენდა ქვევრში ბუნებრივ საფუარზე დადუღებული საფერავის ღვინოში მღებავი ნივთიერებებისა და ფენოლური ნაერთების დაგროვებაზე

	საერთო ფენოლები,	მონომერული ანტოციანები,	ანტიოქსიდანტური აქტივობის შეზღუდული
--	---------------------	----------------------------	--

ცხრილი N2-ის მონაცემების მიხედვით შედგენილია ამ სამი სიდიდის – ფენოლური ნაერთების, მონომერული ანტოციანებისა და ანტიოქსიდანტური აქტივობის – რაოდენობრივი ცვლილების დიაგრამა ქვევრში საფერავის დაღვინებისა და დავარგების სხვადასხვა ეტაპზე.

იანი ინჰიბირება. ეს ნიშნავს, რომ რაც უფრო მცირეა ამ მეთოდით ნაპოვნი რიცხვი, მით მეტია მისი შესაბამისი ღვინის ანტიოქსიდანტობის უნარი. ანტიოქსიდანტობის ყველაზე მაღალი უნარი აქვს ახალ ღვინოს პოსტფერმენტული მაცერაციისა და ვაშლ-რძემჟავა დუღილის გავლის შემდეგ, ქვევრში დავარგების წინ (N3 - 5, 46 მგ), ხოლო ყველაზე დაბალი ანტიოქსიდანტური აქტივობით, როგორც მოსალოდნელი იყო, ხასიათდება ყურძნის საწყისი ჭაბილი (N1 - 17,89მგ).

როგორც ცხრილიდან ჩანს, საფერავის ღვინო თანდათანობით იცვლის ორგანოლეპტიკას დაღვინებისა და, შემდგომ, ქვევრში ორთვიანი დავარგებისას: გემო იცვლება ხილის მომჟავოდან სასიამოვნოდ მქლერტავ, თიხის მსუბუქ გემომდე; არომატი – ხილისა და ბადაგის არომატიდან სანებლებისა და ჯიშურ არომატამდე; ფერი – ღია ბროწეულისფერიდან მუქ ალუბლისფერამდე.

Nino Vepkhishvili, Valeri Vepkhishvili
Vano Shiukashvili, Lamara Zuroshvili
Iakob Gogebashvili State University, Telavi
Aleko Kalandia
Shota Rustaveli Batumi State University

ადასტურებენ, რომ სხვადასხვა ხალხთა მენტალიტეტისა და კულტურას შორის განსხვავება საკმაოდ მკაფიოდაა ასახული ენაში. კონკრეტული ეთნოსის შემეცნებითი გამოცდილების თავისებურებანი, მისი მატერიალური და სულიერი კულტურის შტრიხები ექსპლიციტურად ხორციელდება ლექსიკურ-ფრაზეოლოგიურ ერთეულებში.

ნუმერაციული ფრაზეოლოგიზმების სტრუქტურის და სემანტიკის შესწავლის შედეგად აღმოჩნდა, რომ სამივე სახელობო ენიზში შეიქმნა ერთნაირი სტრუქტურის მძონი და

გ). **შეფარდებითი ეკვივალენტები** - ფრაზეოლოგიზმები, რომლებშიც ჩანს მსგავსი სემანტიკა, მაგრამ ნაწილობრივ იცვლება ხატოვანება; თუმც ამ ფრაზეოლოგიურ ერთეულთა ხატები განსხვავდებიან კიდეც, შეპირისპირებადნი არიან.

ქართული	რუსული	ესპანური
მეტი-მეტროპოლი	метрополитанский	Metropolitano

ერთ მაფრაშაში მოქცევა - (მაფრაშა-ფარდაგისებრი ქსოვილის განიერი ოთხკუთხა ტომარა) ერთნაირად, ერთი საზომით მიდგომა ყველას მიმართ.

Навратъ с три короба – „ცრუობა, ტყუილების თქმა, მოჩმახვა“. ერთ-ერთი ვერსიით, ეს გამონათქვამი, ენობრივი ფესვებით, უკავშირდება კუდიან დედაბერს (რუსული ზღაპრებიდან). როგორც ცნობილია, კუდიანი დედაბერი, გზის გასაკვლევად, აძლევდა ძაფის ბურთებს, იქნა აღრიცხეს, თქმულების მიხედვით, კუდიანი დედაბერი ასეთ ბურთებს

ფული; ასე გავრცელდა ხალხში ეს გამოთქმა და ყოველთვის, როცა საქმე ეხებოდა ფულს, ამბობდნენ - ვპასუხობთ მეოთხე შეკითხვასო.

აღსანიშნავია, რომ ყოველთვის არ ხერხდება ფრაზეოლოგიზმთა ამოსავალი მოტივირების აღმოჩენა და წყაროების განსაზღვრა. ალბათ, ეს დაკავშირებულია იმ ფაქტთან, რომ რიცხვითი კომპონენტი, რომელიც შედის ფრაზეოლოგიზმის შემადგენლობაში, ხშირად თვით რაოდენობის გამომხატველია, მაგალითად გამომთინავე, უზარმაზარი, უზარმაზარი, რომ სიმანჭიკური

ნანა ზარნაძე, ქეთევან დოლიძე,
ციალა ბოლქვაძე, ჟანა ჭითანავა
შოთა რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ბათუმი

ემბრიოგენეზის ინდუქცია და რეგენერაციული პოტენციალის შესწავლა ლიმონის in vitro

აღიჭიმული

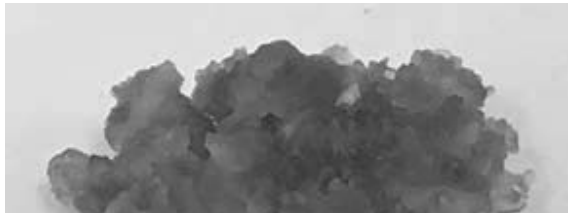
ხარჯზე დიდი ხნის განმავლობაში ხორციელდება გენეტიკური რესურსების შენარჩუნება (Hazubska,Szczygiel,2003).

ჩვენი კვლევის მიზანს წარმოადგენდა ლიმონის კულტურაში ემბრიო- და მორფოგენეზის ინდუქციისათვის ოპტიმალური პირობების შერჩევა. ამ მიზნით შესწავლილი იქნა შემდეგი პრობლემები:

ლიმონის თესვების ზოგადპირობული სტერილიზაციის პირობების შემოწმება:

პირველადი მასალის ზედაპირული სტერილიზაცია: პირველადი მასალა (თესლი), ირეცხებოდა საპნიანი და გამდინარე წყლით 0.5-1 საათის განმავლობაში ვტოვებდით წყლის ჭავლის ქვეშ, შემდეგ რამდენჯერმე ვავლებდით დისტილირებულ წყალს. დანარჩენ მანიპულაციებს ვატარებდით ასეპტიკურ პირობებში.

ლიმონის ნაყოფს ვათავსებდით რამდენიმე წამით 96 %-იან ეთილის სპირტში და იწვავდით სპირტში. ალოჭი სტერილიზაციის ეთილალკოჰოლის ააფრთის მიწინა

ოვალურ-წაგრძელებულ სტრუქტურების ჩამოყალიბებისაკენ. სომატური ემბრიოიდების ინდუქცია ინტენსიური იყო, რაოდენობა გაცილებით მეტი იემ-ს გავლენით მიღებული კალუსებისათვის, ვიდრე 2,4-დ ზემოქმედებით მიღებულ კალუსებზე. ამ უკანასკნელის გავლენით ინიცირებული სომატური ემბრიოიდები მომწიფების ფაზაში გადასვლას ანდომებდა 8-10 დღეზე მეტ დროს. ემბრიოგენეზის პროცესის მიმდინარეობის ეფექტურობისა და მომწიფებისათვის უფრო მეტი ინკუბაციის გაზნობის განაღობაში გაცილებით უკეთესად

Dendrobiology. V. 48. 31–39 pp.

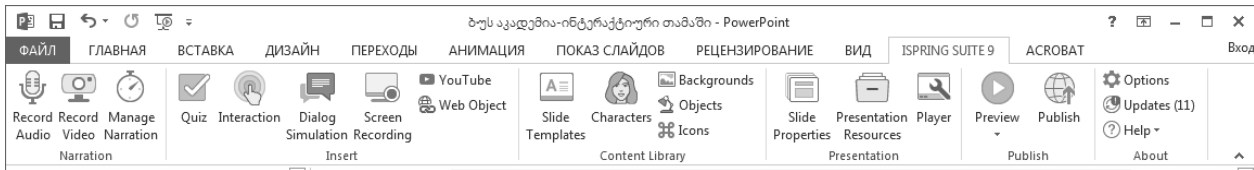
5. Klimaszewska K., Bonga J.M., Park Y.S., Lelu-Walter M.-A., Harvengt L., Trontin J.F., MacEachern I. (2006), Initiation of somatic embryogenesis in *Pinus banksiana*, *P. strobus*, *P. pinaster*, and *P. sylvestris* at three laboratories in Canada and France // *Plant Cell Tiss. Organ Cult.* V. 86. 87–101 pp.
6. Sharp W.R., Sondahl M.R., Caldas L.S., Marraffa S.B.(1980), The physiology of in vitro asexual

მარიამ ზაქარიაშვილი

იაკობ გოგებაშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, თელავი

„Edutainment“, როგორც განათლების თანამედროვე
ტექნოლოგია

შისაბუთო

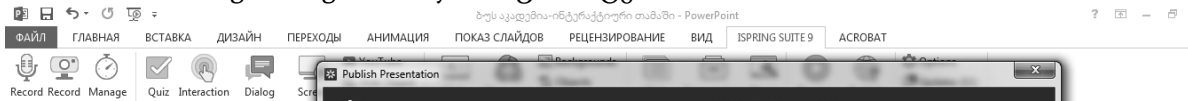

დავალებები მომდევნო დავალებაზე გადასვლისათვის. მოსწავლეთა მიზანია თამაშის გმირებმა მიაღწიონ „ბუს აკადემიას“, როგორც გამარჯვებულებმა. მოსწავლეს საშუალება აქვს მანამდე სცადოს დავალების შესრულება, ვიდრე სწორად არ ამოხსნის, რაზეც იგი ღებულობს შესაბამის ინფორმაციას.

პროექტის აგებისას გამოყენებულია ინტერაქტიური ობიექტები: სლაიდებზე გადასვლის მართვის ინსტრუმენტები, თამაშის გზის გასაიზოლოვებლად, ჭისჭირების სხვადასხვა ფორმატები

- ✓ პროექტის პუბლიკაცია - აგებული პროექტის შეფუთვა-პუბლიკაცია HTML5, Video, LMS-Learning-Management-System ფორმატებში;

✓ **გამოკითხვის შედეგები:**

1. ყველა მოსწავლეს მოსწონს კომპიუტერული თამაშების გამოყენება გაკვეთილზე;
2. მოსწავლეებს უყვართ თამაშები, იმიტომ რომ მხიარული და საინტერესოა;
3. მოსწავლეებს მოსწონთ თამაშის მოგება, განსაკუთრებით მაშინ, თუ რთულია;
4. თამაში არ უნდა აძლევდეს/კარნახობდეს მათ სწორ პასუხს, თუ წააგებენ თავიდან
თავიდან თამაშს, თუ ბოლოს მაინც მოიგებენ.

Mariam Zakariashvili

Iakob Gogebashvili State University, Telavi

“Edutainment” as a Modern Technology of Education

Abstract

The article discusses the technology for creating interactive learning computer games in the integrated software environment MS PowerPoint & iSpring Suite and the methodology for integrating

თანამედროვეებისათვის დაესახა მაგალითი, შეეხსენებინა "ღმერთშემოსილიკაცების ღირსად ცხოვრება", რათა უფრო ცხადი გაეხადა, რომელი გზით ჯობდა წასულიყო მომავალი თაობა.

ეს ფაქტი იმის კიდევ ერთხელ შესახსენებლად მოვიტანე, რომ მწერლობა ჩვენს ქვეყანაში, ტრადიციულად, ერის სულიერი სიჯანსაღის სადარაჯოზე იდგა. დღეს, როცა ზნეობრივ-მორალური კრიტერიუმები მოირყა და ღირებულებები გადაფასდა, ეს რატომღაც დავივიწყეთ.

ნიმუშები (იაკობ ხუცესის "შუშანიკის წამებით" დაწყებული) ნოყიერ მასალსა იძლევა ამ სულიერ ფასეულობებზე ყურადღების გამახვილებისა და მსჯელობისათვის.

ჩვენამდე მოღწეული პირველი მხატვრული ქმნილების განხილვისას მოზარდები შეეჯახებიან უმწვავეს მორალურ კონფლიქტს პრინციპულობასა და მედროვეობას შორის. შუშანიკის ქცევას მნიშვნელოვანწილად განაპირობებს წინაპართა (უპირველეს ყოვლისა, მამის)

"სოფელზე", მის წინაშე პასუხისმგებლობაზე, საკუთარი სულის გადასარჩენად ბეთლემში "დაეყუდა" და "ხორცის სულისათვის მრავალწლიანი წამებით" თითქოს მიაღწია კიდევ საწადელს-სასწაული დაიმსახურა ღვთისგან. მაგრამ მწარედ შეცდა-ამქვეყნიურთან პირველივე შეხვედრისას მის რწმენას ბზარი გაუჩნდა და თავი "უბედურად" მიიჩნია. უპასუხისმგებლობისა და უნებისყოფობის გამო გამოუტანა ბერს ღრმადმორწმუნე მწერალმა ასეთი განაცხადი.

თამარ თამარაშვილი
იაკობ გოგებაშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, თელავი
ლანა მზარელუა
სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ილია ალექსიძის თეოატეორიკული ასპექტები და თანამედროვე გამოწვევები

პედაგოგმა ან გიდმა უნდა დაუთმოს ყურადღება ექსკურსიის აღმზრდელობით ასპექტებს, საგამნათლებლო საექსკურსიო მასალას. ექსკურსიის მონაწილეთა შემეცნებითი შესაძლებლობები უნდა განავითაროს. აღზარდოს მასში, სამშობლოს სიყვარული ტოლერანტობა..ექსკურსია განიხილება სასწავლო აღმზრდელობითი მუშაობის მართვის ერთერთ ფორმად,მოსწავლე ,ექსკურსანტი აკვირდება მოვლენებს იძენს ცოდნას.

თეოანტიპატრი, აღმზრდელობითი თეოანტიპატრი, ერთერთ სასწავლო სკიზმას

ასევე ექსკურსიის მსვლელობის დროს უნდა გაანალიზდეს ფრაგმენტები საქართველოს ისტორიიდან: „ქართული სახელმწიფოებრივი ტოლერანტობის და რჯულთსმწყნარებლობის საუკეთესო მაგალითია, თამარ მეფის დროს ზაქარია და ივანე მხარგრძელების საქმიანობა, მიუხედავად იმისა, რომ ისინი არაქართული წარმოშობისანი იყვნენ ,ზაქარია გრიგორიანული რჯულის მიმდევარი იყო,ამას ხელი არ შეუშლია რომ ერთი ძმის საძარტოობის ამირსკასილარის ყოფილიყო მხოლოდ პი ათაბაგი” [იქი]

დასკვნები :

1.ექსკურსიის დიდაქტიკური პრინციპები გლობალიზაციის პერიოდში დიდ დატვირთვას იძენს, დიდაქტიკის ჩართვით, ამაღლდება ინტელექტუალური შესაძლებლობები ახალგაზრდებში. გაღვივდება პატრიოტული გრძნობები და დადებითად ზეგავლენას მოახდენს მათ ცნობიერებაზე.

2. გასათიადოსწინიბიოლია რომ კოლოტორიოლი გლობალიზაცია მიზნად ისახავს რიოლიოლი

processes that is based on principles of didactic methods. The latter implies selection and delivery of excursion material to participants in order to encourage tolerance, high moral and virtuous features, love for homeland, respect for traditions, and affection of national values. All of this have a great effect on the youth, promoting their growth and development socially.

საკვანძო სიტყვები: გლობალიზაცია, ექსკურსია, დიდაქტიკა, ეროვნული ღირებულებები,

„სიტუაციურ ნიშაში“ მისი ყოველი კონტექსტუალიზებისას მუშაობას იწყებს ანდაზური მეტაფორა, რომლის დროსაც მიმდინარე დეშიფრირება _ განზოგადებული სიბრძნის წვდომა, მოცემული ეთნოსის მიერ სამყაროზე დაკვირვების შედეგად მიღებულ ცოდნას ემყარება.

მაგრამ, ზოგად მოცემულობაზე დაყრდნობით, კონკრეტულად დასადგენია, როგორ, რა სემანტიკური წესებით ხორციელდება ანდაზის ზოგადაზრობრივი ფაბულის კონსტრუირება, თეორიზირება, რა გამოყენება? უშუალოდ რა ძირითადი (თეა. თქმ. თარხოვთი) შიშალოვნობები

როლს თამაშობს არა მხოლოდ ცალკეული სიტყვები, არამედ მათი შიდატექსტობრივი სინტაგმატური მიმართებები, მაშინ მოცემული ანდაზის მიმართ ამგვარი (ლევინისეული) მიდგომა მხოლოდ ნაწილობრივ უნდა გამოდგეს. გავანალიზოთ წარმოდგენილი რუსული მაგალითი. აქ მეტაფორული ექსპანსიის მიმართულებაა: ცხოველთა სამყარო → ადამიანი. შესაბამისად მოცემულ ანდაზაში არსებული ალეგორიული ტროპის გახსნისას «овца» (ცხვარი) = ადამიანი, მაგრამ ამ საუბარია არა ზოგადოდ (ნიბისმიერი თვისებების მქონე), ადამიანზე

ამ ჭრილში უდაოდ მნიშვნელოვანი და საინტერესოა სხვადასხვა ხალხთა საანდაზო ფონდების შედარებით-ტიპოლოგიური კვლევა, რათა დადგინდეს ამა თუ იმ ფუნქციურად საჭირო იდეის – ანდაზის შესაქმნელად სხვადასხვა ისტორიული განვითარებისა და მენტალობის მქონე ეთნოსი `საშენ მასალად~ რა სინტაგმატურ კავშირებს ირჩევს მოცემული საყოველთაოდ განზოგადებული სიბრძნის გამოხატვისთვის. მათზე დაყრდნობით რა სახის ლოგიკურ მიმართებებს ჰქონდას მოცემულ გარემოში არსებულ მოქმედებებსა და აქტივობებს.

[‘áṭū l-çmâr wârdē ’akálhā]

– ვირს ვარდი მისცეს – შეჭამა.

„ღია“ სინტაგმა: **ვარდისმჭამელი ვირი**

„დაფარული“ სინტაგმა: **(ბალახის/იონჯისმჭამელი) ვირი**

\$ ვირმა რა იცის, ხურმა რა ხილიაო.

საინჟინროსა და რამდენიმე ინჟინროსმა ინოვაციამ ქართულში საკვსუბიექტური ინჟინერპროექტაციის

Аллахвердов В. М. (2001): *Психология искусства, Эссе о тайне эмоционального воздействия художественных произведений*, изд. ДНК, «Психология и культура», Санкт-Петербург.

Барли Н. (1984): *Структурный подход к пословице и максиме*, в: Паремиологические исследования, М., 127-148.

Крикманн А. А. (1975): *К проблематике исследования содержания и мирозрения пословиц (на материале эстонских пословиц)* АКД, Талин.

საკვანძო სიტყვები: ანდაზა, ეთნოცნობიერება, სინტაგმატური, მეტაფორა, ცნებითი აზროვნება.

Key words: Proverb, ethnoconsciousness, syntagmatic, metaphor, concept thinking.

RESULTS AND DISCUSSION

Forest crimes in recent years thanks to extensive measures in conservation activities in Turkey decreased. The number of forest crimes, which was 16,725 in 2006, decreased to 9,664 in 2017 (URL, 1). Artvin Forest Regional Directorate was selected as the working area. In this selected region, a total of 1517 forest crimes were committed between 2006-2017. The crime of cutting down wood is the first

2010	60	552	4	30	6	8
2011	84	2000	2	1	10	42
2012	55	310	2	8	4	3

Forests are some times the source of firewood and sometimes the areas where they graze their animals. The poor region is putting pressure on the forest by supplying the need for fuel from the forests.

Besides it is seen that there are some economical reasons such as rural poverty and inadequate income cause these forest crimes in order to escape from economic problems. To reduce forest crimes, it is necessary that rural people living in forest villages must be employed by vocational education associated with qualification by creating living sources and bringing support and production

Sevim İNANÇ

Artvin Çoruh University, Artvin-TURKEY

Forest Crimes And Changes In Artvin Forest Region Directorate

Abstract

Forests are vital to human health. Forest crimes which we will call as the forestry crimes can be seen in

villages with the population of Turkey is 12% of the population (ORKÖY, 2013). 35% of those living in rural areas live in forest villages. In other words, one out of three people living in rural areas is a forest villager (ORKÖY, 2013).

Loans are provided to forest villagers living in forest villages on various subjects to help them overcome the difficult conditions. These are ORKÖY loans. ORKÖY, the protection, development and expansion of forests for the people living in or adjacent to forests; is a forestry organization that supports

Between 1975 and 2007, 1943 credits were granted in the research region. 74.5% of this is roofing and 13.1% is livestock loan. Between 2008 and 2017, a total of 9120 loans were granted (Table 2). 50.3% of the total loan to villagers was given to Trabzon, 26.1% to Gümüşhane, 17.6% to Rize and 6% to Bayburt.

İnanç, S. (2011). Investigation of the Effects of Population Movements in Rural Areas on Forest Presence (Case of Trabzon Regional Directorate of Forestry), PhD Thesis, KTU Institute of Science and Technology, Trabzon.

Bahtiyar, K., 2014. Selçuk University Faculty of Economics and Administrative Sciences Journal of Social and Economic Research (The Journal of Social and Economic Research) ISSN: 2148 – 3043

ჯემალ კარალიძე

შოთა რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ბათუმი

საქართველოს და დაღესტნის ურთიერთობების ისტორიიდან
(XVIII საუკუნე)

მოუხშირეს, „შეკრიბა არჩილ სპანი ... და მიუხდნენ ჭურმუტს, შემუსრნეს სიმაგრენი, მოსწყვიტეს, მოსტვევნეს და მოვიდნენ გამარჯვებულნი“ (ვახუშტი, 1854, 127)

ჭარელ ლეკებზე გავლენის თვალსაზრისით უფრო საყურადღებოა ვახუშტის შემდეგი ცნობა : ერთხელ, როცა არჩილი ძმის, ლუარსაბის ქორწილს იხდიდა, ჭარელებმა ყინული ცხენებით მიუტანეს და არა ზურგით, რისთვისაც მან (არჩილ მეფემ- ჯ.კ.) „შეიპყრნა და სჭანაჲნი იმინი ათაიოთ აიალოთ ჭიბრთათ თა მოაოიბინა აიალოთ მონიოთაჲსა ჭიბრთითაჲსა“

1721 წლისათვის მათ მთელი დაღესტანი და აზერბაიჯანი გაათავისუფლეს სეფიანთა ბატონობისაგან. ამავე წელს კიდევ ერთხელ აიღეს შემახა და გაძარცვეს და დახოცეს რუსი ვაჭრები.

ჯერ კიდევ 1719 წელს ლეკები მხოლოდ კახეთს აღარ დასჯერდნენ და ქართლსაც დაესხნენ თავს. ყაზი-ყუმუხის მმართველ სულხაი-ხანს დაულაშქრავს „ბოლნისისა და მარნეულის მხარი პირიით ბრძოლაში ქართველებს, გაუმარჯვიდათ მაგრამ ბოლოს

მოგერიბას. განსაკუთრებული იყო თავისი მასშტაბითა და შედეგებით ავარიის მმართველის ომარ-ხანის 1785 წლის თავდასხმა საქართველოზე. ომარ ხანმა საქართველოზე ლაშქრობისათვის ხელსაყრელი დრო, შემოდგომა შეარჩია, როდესაც რუსეთის მნიშვნელოვანი სამხედრო ძალები ჩრდ. კავკასიაში ჩაბმული იყვნენ შეიხ-მანსურის მეთაურობით დაწყებული ფართომასშტაბიანი აჯანყების ჩასახშობად მიმდინარე სამხედრო ოპერაციებში და ამიტომ ვერ შეძლობდა საქართველოსათვის თავმარბას. ომარ ხანის მრავალრიცხოვანმა ლაშქარმა ძიწიყში

დაკავებული იყო ინგლისის, საფრანგეთისა და თურქეთის კოალიციის წინააღმდეგ ბრძოლით, შამილს იმის მეტი არაფერი შეეძლო, რომ აეოხრებინა რამდენიმე სოფელი და გაეტაცებინა უმწეო ქალები და ბავშვები. მაშინ როგორღა გაუმკლავდებოდა ის რუსეთს, როდესაც ეს უკანასკნელი მთელ თავის ყურადღებას კავკასიაზე გადაიტანდა? “(ბედლი, 2012, 446).

შამილის ლაშქრობას კახეთში მოუმზადებელი დახვდა რუსეთის სამხედრო სარდლობა. ლიპოვის ტაყში არსებული საკომუნიკაციო მოუმზადებელი იყო. ხოლო რეკონსტრუქციის გარეშე

Jemal Karalidze

Shota Rustaveli State University, Batumi

From the history of Georgia-Dagestan relationships in the XVIII-XIX centuries

Abstract

ვინათგან არსთა მეუფისა და გვირგვინოსნის – ადამიანის ჯანმრთელობა ქვეყნად ყოველი სიკეთის დასაწყისია” - აღნიშნავდა შუა საუკუნეების ფილოსოფოსი და მკურნალი არნოლდ ვილანოველი.

საქართველოს სამკურნალო, არომატულ და სანელებელ მცენარეთა გენეტიკური რესურსის შესწავლა-გამოკვლევისას აღმოჩნდა, რომ ქვეყნის ეს უნიკალური და მრავალფეროვანი სიმდიდრე არასაკმარისად არის კატალოგირებული და გამოყენებული. უფრო მეტიც, მოვლა-მოყვანის და რეაბილიტაციის გამოყენების ტექნოლოგიები, იმ მცენარეობათა და მათი რამდენიმე თარგმანის

ბარამბო (*Melissa officinalis*) მრავალწლოვანი ბალახოვანი მცენარეა ტუჩოსანთა (*Lamiaceae*) ოჯახიდან ლიმონისეული სასიამოვნო არომატით. ნიადაგის შედარებით ზედა ფენაში განლაგებული მოთეთრო, ღია-ყავისფერი ფესვთა სისტემა ძლიერ დატოტვილია; ოთხწახნაგოვანი 80-120 სმ სიმაღლის სწორმდგომი ღერო დატოტვილია წვერში, მსუბუქად ბუსუსიანი, მცოცავი ქვედა და გვერდითი ტოტები ქვევითაა მიმართული; ხასხასა მწვანე ფოთლები მოპირდაპირედ მსხოლმიან, ყუნწიანი, პირიქისებური წიბოში წაწიბებული, პილიბზი, ტაბიოლოზი ზიბილან

იწყებს ადრე გაზაფხულზე $+7^{\circ}\text{C}$ დროს, ასევე ადრე იწყებს ვეგეტაციას შემოდგომით ნათესი პლანტაციაც. თუმცა საკმაოდ პრეტენზიურია ნიადაგის ნაყოფიერებისადმი, ამიტომაც სამრეწველო პლანტაციების შექმნისას უნდა შეირჩეს განათებული, ტენით უზრუნველყოფილი ნაყოფიერი ნაკვეთები ოპტიმალურ მოსავალის მისაღებად. მცენარეები, რომლებიც იზრდებიან განათებულ, მზიან ნაკვეთებზე, მძლავრი საასიმილაციო აპარატითა და ეთერზეთების მეტი გამოსავლიანობით ხასიათდებიან. ჭრითიში გაზრდილი მაინარეებიდან ეთერზეთების გამოსავლიანობა 0.65% მთავ

პროდუქტულობა 20-30%-მდე გაიზარდა, 1,9-2,3 ტ/ჰა ჰაერმშრალი, სტანდარტული ნედლეული მივიღეთ. სკრუპულოზულად ზუსტად უნდა იქნეს გამოვლენილი სინქრონული თანხვედრა ვეგეტაციისა და ფენოლოგიური ფაზების რითმებისა, რაც შესაძლებელია მათი მიმდინარეობის შესწავლისას დინამიკაში. ეს კი მეტად ფაქიზი და რთული პროცესია, მისი გამოკვლევისათვის განვსაზღვრეთ ბარამბოს სასიცოცხლო ციკლის - ონთოგენეზის ორი ძირითადი პერიოდი:

ლიტერატურა:

1. Korakhashvili A., Kacharava T. (2018) – Catalog - Medicinal, Aromatic, Spiciness and Poisonous Herbs of Georgia (Latin, Russian, Georgian, English), ISBN 978-5-93728-090-9, Moscow, 79 p.
2. Kacharava T. (2015) - Sustainable Use Genetic Resources if Medicinal, Aromatic, Spicy, Poisonous Plants, International Conference, “Applied Ecology: Problems, Innovations” Tbilisi, ISBN 978-2011-2-5644-2-1, <https://www.researchgate.net/publication/301511241>

ხდებოდა ისე, რომ ბიბლიოთეკა რჩებოდა მნიშვნელოვანი გამოცემების გარეშე, რის შედეგადაც წიგნადი ფონდი ღარიბდებოდა, მკითხველი კი მისთვის საინტერესო გამოცემების გარეშე რჩებოდა. ასევე ხშირი იყო ეგზემპლარების არასაკმარისი რაოდენობა, განსაკუთრებით ეს ეხებოდა სასწავლო ლიტერატურას.

თანამედროვე ბიბლიოთეკების წინაშე დადგა გამოწვევა, დაეცვა მის ფონდში არსებული ლიტერატურა, და მოეძებნა მისი ეფექტრონულ ფორმაში გადაყვანა, გართავდეს იმისა, რომ

საინფორმაციო-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების დანერგვაზე, პროცესების ავტომატიზაციაზე, ელექტრონული ბიბლიოთეკის განვითარებაზე, ინფორმაციული რესურსების აქტიურ გამოყენებასა და მათ სოციალიზაციაზე.

საუნივერსიტეტო ბიბლიოთეკებისთვის განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია საინფორმაციო რესურსების შერჩევა. ბიბლიოთეკა ახდენს საინფორმაციო რესურსის ფორმატის (ელ. ვერსია, სკანირებული/თხილი ტექსტი ა.შ.) შერჩევას:

ბიბლიოგრაფია

Papy, Fabrice. Digital Libraries. Elsevier Science, 2016.

Li, Shuqing, Fusen Jiao, Yong Zhang, and Xia Xu. 2019. "Problems and Changes in Digital Libraries in the Age of Big Data From the Perspective of User Services" *The Journal of Academic Librarianship* 45

მაია კიკვაძე

შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ბათუმი

ქართველ მუჰაჯირთა ზეპირსიტყვიერი მემკვიდრეობა და
კულტურათა დიალოგი

განმავლობაში ტექსტებმა ცვლილება განიცადა, შეერია თურქული სიტყვები, მაგრამ შინაარსი თითქმის არ შეცვლილა. „დუნიის ხეხრები იცით, რამე ლექსიც გვითხარით, გეცოდინებათო“–ასე ცდილობენ ჩვენგან ჩასულები, ჩვენებურებს როგორმე ათქმევინონ და მზის სინათლეზე გამოიტანონ დღემდე შენახული ლექს-სიმღერები, ამბები და ისინიც იხსენებენ, სახელდახელოდ გალექსავენ, ხუმრობენ:

თიბიარო'ნა თონია

მე ასკერში ვერ წევალ
იარზე ჩუუხუტებელი!“

ამ ვარიანტში თურქულ ენობრივ გავლენასთან ერთად ჩანს კულტურის გავლენაც. ადგილის ზმნიზედა **იქიდან** შეცვლილია თურქული **ასკერით** (არაბ. asker=ჯარისკაცი). თურქული კულტურის თანახმად, დასაოჯახებელი ვაჟისთვის სამხედრო სამსახურში, **ასკერში** წასვლა ყოველთვის სავალდებულო და სავსებით სავსებით

(დაუთხრია) შდრ. ქართ. „ქვეყნიერების დანგრევის მოლოდინში **თხუნელამ** თვალები დაითხარა: სულ ერთია, აღარ გათენდებაო“. „**ზორით** მოყვანილი ძაღლი არ დაყეფს“ (თურქ. Zor= ძნელი, ზორით მოყვანილი=ძალით მოყვანილი) **გენჯი** ვიყავ შენსავენ, დაბერდები ჩემსავენ (თურქ. Genç=ახალგაზრდა) (შაჰინი, 2016:35-37).

თქმულება-გადმოცემები:

საყოველთაოდაა ცნობილი, რომ ქართული ენის მდიდრობა, სიტყვების მრავალფეროვნება, რომელიც

„მუჰაჯირ ქართველთა ზეპირპოეტური შემოქმედებითი შესაძლებლობები „გურჯულ ვაიზში“ გამოვლინდა (სწავლა-დარიგებაში). აქ ჩანს მათი გრძნობები. ქართული ენისადმი გამძაფრებული სიყვარული გამოვლინდა ემოციურად ძალზე შთამბეჭდავი ფორმით“ (ნიკოლეიშვილი, 2015:7).

„...თურქეთის შიდა რეგიონებში მცხოვრებ აჭარელ, შავშელ და კლარჯ მუჰაჯირთა შთამომავლობის შორის თართოთ არის გაირაიოიბოლო, თა ბოლოთ თრომოი იმათა მიერ

შიოშვილი თ., „ქართველ მუჰაჯირთა შთამომავლები თანამედროვე თურქეთში, მაჭახლელი მუჰაჯირები“, გამომც. „ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი“, ბათუმი, 2017.

სემანტიკური კვლევისას ითვალისწინებენ სამ ძირითად კომპონენტს: 1. ადგილს, მდებარეობას სხეულზე; 2. არსს, შედგენილობას; 3. ფუნქციას, დანიშნულებას.

სხეულის ნაწილები ხშირად განიმარტება სხეულის სხვა ნაწილების მეშვეობით. მაგ., **თავი** სულხან-საბას განმარტებით არის *ყელსზეითი ნაწილი*; **ყელი**–*კისრის წინა ნაწილი*; **ტანი**–*ყელს ქვეშეთი ნაწილი*; **ხელი**–*მაჯას წინათი* და ა.შ. სხეულის ნაწილთა წარმოდგენა სივრცული

11. უკუქცევითი ნაცვალსახელი, საკუთარი პიროვნება, თავისი არსება. *თავი მოიმძინარა.*

თავის ყველა მნიშვნელობა (ძირითადის გარდა) მეტაფორულია, გადატანითია. ცნობილია, რომ სომატური ლექსიკის პოლისემიურობა ადამიანის მეტაფორული აზროვნების შედეგია, მაგრამ საინტერესოა, რომელი სემანტიკური მახასიათებელია წამყვანი, განმსაზღვრელი ამ მნიშვნელობების შექმნისას.

დამთავრების, დაბოლოების, არამედ ავსების, დასრულების მნიშვნელობით: *ორმოცის რომ ავთავდი (შევსრულდი) (ფერეიდნული). ვიგონებ მალ-მალ ხვთის სახელს, ნება მისი ათავდება –შევსრულდება (რაჭული); იმის მოყრამდი, ათავებამდი (გაზრდამდე, დასრულებამდე) თმები გამითეთრდა (აჭარული); თუ ი ჭური არ აგვითავდა (აგვევსო), მეორე ჭურში დევიწყებდით ჩასხმას (აჭარული).*³

უსულოს მიმართ: *сто голов овец* – ასი **თავი** ცხვარი (რუსული); *Cinquante **têtes** de bétail* – ორმოცდაათი **თავი** პირუტყვი (ფრანგული); ერთი **სული** საქონელი (ქართული).

როგორც ვხედავთ, როგორც ძველ, ისე ახალ ქართულში, **თავის**, როგორც ლექსიკური ერთეულის, შემადგენელი ძირითადი სემაა სივრცული მახასიათებელი: ზედა, დასაწყისი, წინა, ყველაზე მაღლა მდგომი. ამას მოწმობს **თავის** ძირითადი მნიშვნელობანი, **თავის**

ორბელიანი ს-ს., (1991- 1993): ლექსიკონი ქართული (2 ტომად).

სახოკია თ., (1979) : ქართული ხატოვანი სიტყვა-თქმანი, მერანი, თბილისი.

სუხიშვილი თ., (2010): სომატური სახელები ნათესაობის აღნიშვნის ფუნქციით ძველი ბერძნულისა და ქართულის მიხედვით, სადისერტაციო ნაშრომი.

ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი (8 ტომად) (1950-1964), საქ. სსრ მეცნიერებათა

გიორგი კიპაროძე

ახალი უმაღლესი სასწავლებელი, თბილისი

სახელმწიფო-კერძო პარტნიორობა: არსი, ფორმები და მექანიზმები

სამართლის, საჯარო ინტერესის, საჯარო სამსახურის, საჯარო-სამართლებრივ ქონებრივ ურთიერთობებისა და სა-ჯა-რო-სამართლებრივ საკუთრების სახით.

მეორე მიდგომის თანახმად, რომელიც უკავშირდება სახელმწიფო პოლი-ტი-კასა და მართვას, სახელმწიფო-კერძო პარტნიორობა არის სახელმწიფოსა და ბიზ-ნესის ურთიერთობის საზღვარზე. ამასთან, არ არის არც პრივატიზაციის ინ-სტიტუტი და არც ნაციონალიზაციის ინსტიტუტი. არამედ არის სახელმწიფოს მიერ საზოგადოების წინაშე არსებული თავისი

ოპერატორის მოდელი ფართოდ გავრცელდა ნარჩენების გადამუშავებაში. მას ახასიათებს პასუხისმგებლობის მკაფიო გაყოფა კერძო პარტნიორობასა და სა-ხელმწიფოს შორის სახელმწიფოს მიერ მაკონტროლებელი ფუნქციების შენარ-ჩუნების პირობებში.

კოოპერაციის მოდელი გამოიყენება იქ, სადაც კონკრეტული მომსახურებები არასაკმარისად მკაფიოდაა გამოყოფილი და განსაზღვრული და ამდენად, ძნე-ლია მათი გადაქცევა ისეთ ობიექტებად, რომლებიც გათვალისწინებულია მხოლოდ ერთი პარტნიორობა

პროცესის დინამიკაზე ზეგავლენას ახდენს სოციალური ჯგუფების სულ უფრო მეტი რაოდენობა. გარდა ამისა, ცივილიზებული ლობიზმი მოწოდებულია გააძლიეროს ხელისუფლების ინსტიტუტების მმართველობითი, გამანაწილებელი და სხვა ფუნქციები.

სახელმწიფო-კერძო პარტნიორობის ფორმები პოლიტიკურ სფეროში არის: ხელისუფლებისა და ბიზნესის წარმომადგენლების კონსულტაციები მეწარმეთა ასოციაციების ფარგლებში; სპეციალური კომისიების, ადმინისტრაციების, ხელისუფლების ორგანოების, ნორმატიული

გადაუდებელი ამოცანაა აგრეთვე სახელმწიფო-კერძო პარტნიორობის სა-კითხებზე შესაბამისი კადრების მომზადებისა და კვალიფიკაციის ამაღლების ახალი სისტემის შექმნა.

ლიტერატურა:

1. ეკონომიკის ენციკლოპედიური ლექსიკონი /საქართველოს მეცნ. აკად. წევრ-
თა რედაქციის მიერ გამოსული პირველი ტომისათვის: საგან-მომავლობით

მაია კობახიძე

იაკობ გოგებაშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, თელავი

გენდერული ლექსიკა-ფრაზეოლოგიის ექსპრესიის ზოგიერთი საკითხისათვის
(ქართული და ინგლისური ენების მასალის მიხედვით)

თუმცა შორისდებულს, როგორც აფექტური მეტყველების ერთეულს, ხშირად უპირისპირებენ „ინტელექტუალური სემანტიკის მქონე სიტყვებს“ (Вайдрисс 1937:144-145; Смирнский, 1959).

ემოციური ტერმინების გამოყენების სიხშირესთან დაკავშირებული ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი კვლევის (Wang M.R, 2007) შედეგად გამოიკვეთა, რომ ქალები უფრო მეტად სინსტიკური არიან ემოციური ტერმინების გამოყენების თვალსაზრისით, ძალიან აკაბიან

გამოსახატავად. შეესატყვისება ინგლისურ ფრაზას - „**For God`s/Christ`s /goodness`/heaven`s/ pity`s sake**“, თუმცა ინგლისურ ფორმულებში უფრო მეტია გაღიზიანება, ბრძანება, ან სიბრაზის ელემენტები. „**For Christ`s sake, don't be so stupid! for goodness sake, hurry up!**“, რაც უმეტესად მამაკაცის მეტყველებაში შეგხვდა. აღსანიშნავია, რომ ფორმები: „**For God`s sake/Christ`s sake**“ უფრო ემფატურია, ვინაიდან ანგლო-საქსურ კულტურაში ღმერთის სახელი ტაბუირებულია.

„**აჰაშინა თმირომა!**“ – შიძიბის, გამხნიიბის, მოწონიბის, გამომხატვილია, აგრეთვე აონჰიბისა.

ინგლისურ პრესაში განთავსებულ განცხადებას კი შემდეგი ფრაზები ახასიათებს: „**dearly loved**“, **much adored**“, „**greatly respected**“... იგი მეტ-ნაკლებად გავრცობილია და ზოგჯერ ემოციურად არის დატვირთული. უმეტეს შემთხვევაში გახსენება რამდენიმე წინადადების, ან ფრაზისაგან შედგება, მაგ.: „**Atherton-Claudia On March 17th 1989. Always loved, sadly missed by Eric and Ann**“ (The Independent“, October 6, 2001). აგრეთვე გვხვდება რამდენიმე კლიშე ფრაზა: **in loving remembrance**“, **fondly remembered**“, **forever in our hearts**“, **sadly missed**“

„Go on“ გამოხატავს ეჭვს, გაგონილისადმი ურწმუნო დამოკიდებულებას. გარკვეულწილად შეესიტყვება ქართულ შორისდებულს „წადი!“, რაც ორივე სქესის ადამიანის მეტყველებაში შეგხვდა:

- „You know Mary has just inherited a million pounds?“ „Go on (with you)“ „Oh well!“ → „რას იზამ!“ „Go (and) Jump in a /the like“ → „მომწყდი თავიდან, დამეკარგე“.

ბიბლიოგრაფია:

1. გოქსაძე, დემეტრაძე, (1996) -ლ. გოქსაძე, ი. დემეტრაძე, სამგლოვიარო რიტუალების ამსახველი ენობრივი საშუალებების სოციო-ლინგვისტური ანალიზი ქართულ და ინგლისურ ენებში, თბილისი.
2. გოქსაძე, რუხაძე, (2010) - ლ.გოქსაძე, ნ. რუხაძე, მიმართვის ფორმები ინგლისურ, ქართულ და რუსულ წერილობით საინტელექტუალურ ძიებაში XXIV თბილისი.

ეკა კობიაშვილი
№6 საჯარო სკოლა, თელავი

ისტორიის მასწავლებლის როლი თანამედროვე სკოლაში

21-ე საუკუნეში უზარმაზარი სიახლოეები და კვლილობები მოიცანა ყველა დარგში.

ლიტერატურა:

1. ბოლქვაძე დავით, ისტორიის სწავლების რამდენიმე ასპექტის შესახებ, ჟურნალი მასწავლებელი, 16 აპრილი, 2014.
2. .კაკაბაძე ირაკლი, ისტორიის სწავლების მნიშვნელობისათვის, 23 თებერვალი, 2012.
3. ჭაფიჭავაძე თამარ, რატომ უნდა ისწავლოთ არქიტექტურა? 21 ნოემბერი

მიცდია კომუნისტური პიესის დაწერა, იმიტომ, რომ ვიცოდი, ასეთი პიესა არ გამოვიდოდა".
ეს წარმოუდგენელი სიტუაცია, როგორც ჩანს, გამოიწვია იმან, რომ ბულგაკოვს არასოდეს
დაუხვია უკან შემოქმედებითი პოზიციებიდან, იდეებიდან და ინარჩუნებდა თავის მეობას
ცხოვრების უმძიმეს წუთებში. ასეთი წუთი კი ბევრი იყო. მან სრულად განიცადა სტალინის
დროში ძლიერი ადმინისტრაციულ-ბიუროკრატიული სისტემის ზეწოლა. ებრძოდნენ მის
შემოქმედებით, თუ ახორციელებდნენ მის მიერ დადგენულ რეგულაციებს, ახორციელებდნენ იმ სტანდარტების

ვოლანდი, იეშუა გა-ნოცრისგან განსხვავებით, ადამიანებს თვლის ბოროტ არსებებად და მოსკოვში, სადაც ის ჩავიდა ბოროტების მსახურად, ნახა, რომ საქმე აღარ აქვს, იმდენადაა წალეკილი მოსკოვი ბოროტებით. ბოროტებით იყო გამსჭვალული მოსკოვის ყველა კუთხე-კუნჭული. ამიტომ ვოლანდი ბოროტების უსასტიკეს ფორმებს ნერგავს. მოსკოველებს უბიძგებს სისასტიკეების ჩადენისკენ, თან დასცინის და არწმუნებს, რომ არცერთი უკეთური ძაღვისთვის კასიხი არ მოიღობიებათ, აბრეშვილს ათამიანებს, თა შიმშილს, სისწორიობას, იოვანოს

ტოტალიტარიზმმა „უხვად მოიტანა სისხლი და ცხედრები“ (ტაბიძე, „მზეო თიბათვისა“),
ბულგაკოვს შემთხვევით არ დაუდია თავისი რომანისთვის ქარგად იესოს ჯვარცმის ამბავი:
„ორმა ლეგიონერმა შემოიყვანა და პროკურატორის საკარცხულთან დააყენა ოცდაშვიდიოდე
წლის კაცი. მას დაკონკილი, ცისფერი ქიტონი ემოსა, თეთრი თავსახვევი შუბლზე ზეზით
ჰქონდა შემოჭერილი და ხელები უკან გაკრული. მარცხენა უბე ჩალურჯებოდა. ტუჩის
კუთხეებზე სისხლი შეხმობოდა“ (ბოლოგაძე 2011:20). საინა ჩანლობია მსაჯულობა იმიტომ, თ

განსაკუთრებულ მოფრთხილებას საჭიროებს, რადგანაც პროკურატორის ნება ეუწეა, რომ იეშუა სხვა პატიმრებისგან გაეცალკევებინათ და მცველთათვის, უმძიმესი სასჯელის შიშით, აეკრძალათ მასთან ლაპარაკი, ან მის შეკითხვებზე პასუხის გაცემა“ (ბულგაკოვი 2011:32), ეს არის ნათელი მაგალითი, თუ როგორ იდევენბოდა სიმართლე, სიკეთე, ღირსება. ისიც ნიშანდობლივია, რომ პილატეს ეშინია გა-ნოცრისი და არა პირიქით, გა-ნოცრის - პილატესი. აქ ავტორი ყოველსაღმის შიშის თინოშინს იძლევა, რომლის წინაშე წარუბოდა ყოველივე არა მართალი.

გამბედაობა და შიში სხვადასხვა რელსზე აყენებდა მწერლებს. სახოტბო მწერლობას სამართლიანად დაუპირისპირდა ჭეშმარიტი ხელოვნება. საბოლოოდ, ორივე მიმართულებამ შექმნა ეპოქალური მწერლობა.

ლიტერატურა:

1.   ზაძრაცძე 1990: ზაძრაცძე ა. „მწერლობის მოთხილწეობა“ თბ. 1990

Methodology: The study uses cross-referencing of historical sources, analysis of texts, interdisciplinary and conceptual interpretations and the methods of analysis, synthesis, induction and deduction.

Practical value: This study will support the following:

- To find out the true essence of the cultural processes during the first half of the XX century;
- Re-evaluation of historical processes based on the conclusions of the study;
- Raising awareness regarding historical truth and the ideological pressure of the colonial policy.

ალექსანდრე მიქაბერიძის მოგონებებში განსაკუთრებით საინტერესოდ იკვეთება შიო არაგვისპირელის, როგორც ეროვნული ინტერესების სადარაჯოზე მდგომი მოღვაწის სახე.

შიო არაგვისპირელი სტუდენტობის პერიოდში დიდ ინტერესს იჩენდა ეროვნული საკითხებისადმი, „სამშობლოს სიყვარული ვარშავაში სიგიჟემდის მოვიდა... იქ შევქმენით ერთგვარი წრე ქართველთა შორის, „ლიგა საქართველოს თავისუფლებისა“, შევიმუშავეთ წესები, თა შიგთქონით იმისა, ან რა იქნება“ (1). წერს ანტონიო რაფაელი.

ლიტერატურული ნაწარმოებები. ამ ფაქტის შესახებ ავტობიოგრაფიში იგი გულისტკივილით დასძენს: „მაშინ ბევრი ხელნაწერი წაიღეს, აუარებელი ჩანაწერი მქონდა, ყველა დამეკარგა. 1893 წელმა ჩანთქა 1886 წლიდან განზრახული და ჩონჩხად ჩამოსხმული მოთხრობები“.

შიო არაგვისპირელის ცხოველი ინტერესი ეროვნული საკითხებისადმი, ბუნებრივია, მხოლოდ პოლიტიკური საქმიანობით არ შემოიფარგლებოდა. დაპატიმრების დროს განათლებული მისი ლიტერატურული მიმართულებაც უცხოელებთან იქნებოდა. იმ

ლიტერატურა:

1. არაგვისპირელი შ., ავტობიოგრაფია, გიორგი ლეონიძის სახელობის სახელმწიფო ლიტერატურული მუზეუმი, N16 066-ს;
2. მიქაბერიძე ალ., ლიტერატურის მატიანე, N7-8, თბ., გამომცემლობა “საბჭოთა საქართველო“,

ქართველ მამულიშვილთა თავგანწირვამ, სასურველი შედეგი ვერ გამოიღო, მაგრამ ერის ისტორიულ მეხსიერებაში სამუდამოდ აღიბეჭდა სამოქალაქო გმირობის მაგალითად.

ქართულ მხატვრულ ლიტერატურაში მთელი მრავალფეროვნებით ინტერპრეტირდა დამოუკიდებლობისათვის ბრძოლის არაერთი საგულისხმო მხარე და სხვადასხვა პლანით, მათ შორის, რადიკალურად განსხვავებული იდეოლოგიური ნიშნითაც გამოვლინდა. ჩვენს მწიგნობრობაში არაერთი სასულიერო მოღვაწე შეიძინა რომელიმე ათბეჭდული ისტორიული

მოკვდავისა და უკვდავის განუყოფლობაზე მიგვანიშნებს და ზღაპარი ფილოსოფიურ ჭრილში გადაჰყავს.

საგულისხმოა, ასევე, დევის სახელი - ჰერი და მისი მოდგმის სახელწოდება - ჰერიეთი, რომელიც ძალიან მარტივად ასოცირდება ჰერიეთთან – საქართველოს ერთ-ერთ უძველეს ნაწილთან. მით უფრო, რომ, როგორც ტექსტშია აღნიშნული, “შუა მდინარის ველური ზოლი აკლეს ჰერიეთს, ორად ამ ჰერიეთად და იმ ჰერიეთად” (თათო ანტიკიშვილი 2013: 8). რაც

დევების მიერ ნანახი ერთი და იმავე განწყობილების მქონე მსგავსი სიზმრები. აღსანიშნავია, რომ აქაც იმავე მხატვრულ ხერხს იყენებს ავტორი, რასაც არაკების შემთხვევაში და რაც საერთოდაცაა დამახიასიათებელი ლ. კოტეტიშვილის თხზულებებისათვის – ავტორისეული განმეორებადი ფრაზები კლიშე-ფორმულების ფუნქციით იტვირთება და აძლიერებს ნაწარმოების მხატვრულ მიზანდასახულებას. ერთი და იმავე ფრაზით სრულდება თითოეული ლექსი: აიღე მომსახურების სიზმარი, უნდა თაღობოვოს, მაგრამ უიღრავო ძირზე, სიზმარიდან

მნიშვნელობასა და განსაკუთრებულობაზე ის ფაქტიც მეტყველებს, რომ შეიძლებოდა ასწლეულებს გაეგლო და ახალი გმირი ან ახალი მზექალი არ გამოჩენილიყო. ასეთ შემთხვევაში კი აზაპი/ქალწული გველი ასრულებდა მზექალობას. ნაწარმოებში მოქმედება სწორედ მაშინ იწყება, როდესაც გველი ასრულებს მზექალობა, რაც სრულდება ვარდისას გაამზევებით, რომლის სატრფომ – ბახტურმა – გმირობით უნდა მოიპოვოს მასთან წაწლობის უფლება.

რამდენიმე სიტყვით გვინდა შევუხოთ სემანტემა – გველიანდარს, რომელიც ზღაპარში ეთნონიმის ფუნქციას ასრულებს. ის უნდა უკავშირდებოდეს იმ უძველეს რწმენა-წარმოდგენებს, რომელიც მთელ მსოფლიოშია გავრცელებული. გველს აქვს როგორც უარყოფითი, ისე დადებითი კონოტაცია, არის ნაყოფიერების, წმინდა ხის, თავთავის, ოჯახის მფარველი, ფუძის ანგელოზი, მაგრამ სასტიკი შურისმაძიებელიცაა თუ სათანადოდ არ მოქცევიან ამოცნაო ირთობიან მის განაწესებას, საყოფიერებოა ისიც, რომ გველის ხორცის

ჭონქაძის „სურამის ციხის“ პერსონაჟის ვარდოს შურისძიებას, თუმცა შესაძლებელია დაიძებნოს არალიტერატურული პარალელებიც.

ზღაპარში ვხვდებით კიდევ ერთ ძლევამოსილ მისან ზმუკის, რომლის წყალობაც სიყვარულის უძლეველობაში მდგომარეობს. სწორედ სიყვარულს უნდა მიეცა ძალა ლადურისათვის - სახალხო გმირისათვის, რომ ეხსნა ჯადო აუზთან დატოვებული კეთრით

თხზულების ფინალში თავიდან იწყება ყველაზე ნაცნობი არაკი დევებზე, რომლებიც დევური ალღოთი მიხვდნენ, სად ინახებოდა ცეცხლი, შეებრძოლენ გველეშაპს და გაქვავდნენ. საყურადღებოა, რომ ამბავი საბოლოოდ დასრულებული არ არის. „ჩვენ უნდა ვიპოვოთ ქვეყანა დარწეული ორი ზღვის გულმკერდზე, განოყიერებული ღვთიური ცეცხლით, გატენილი დევების სიყვარულით“ (ლადო კოტეტიშვილი 2012: 36), – გვეუბნება ავტორი, რატომაც მისი რწმენით, როდესაც ის მოხლობა, მაშინ ყოველივეს თავი დასრულებულია.

Nestan Kutivadze

Akaki Tsereteli State University, Kutaisi

Literary Fairy Tales by Lado Kotetishvili

Abstract

for selecting what is significant. We have to make ourselves newly aware, for each text, of the artistic effect of the whole, and the way linguistic details fit into this whole.

Lord Byron, in full George Gordon Byron, 6th Baron Byron British is Romantic poet and satirist whose poetry and personality captured the imagination of Europe. Renowned as the “gloomy egoist” of his autobiographical poem **Childe Harold’s Pilgrimage** (1812–18) in the 19th century, he is now more generally esteemed for the satiric realism of **Don Juan** (1819, 24).

*When, as if its sound were causing
The charmed ocean's pausing,
The waves lie still and gleaming,
And the lull'd winds seem dreaming:
And the midnight moon is weaving
Her bright chain o'er the deep;*

With her soft music, and her voice

Till Time crops the leaves with unmerciful knife,

.....

Or Death disunite us, in Love's last adieu!

...Still! Hope, breathing peace, through the grief-swollen breast,

Will whisper, Our meeting we yet may renew;

One of the characteristics of his poetry is using archaic or dialectal words, such as: *methought*, *yonder*, *oft*, *yon*, *mirk*, *thy*, *canst*. The poet frequently uses the following shortened words in his poems: *o'er*, *e'ven*, *'Twere*, *'tis*, *lov'd*, *compar'd*, *pour'd*, *fir'd*, *ne'er*, *warn'd* and many others.

Generally George Byron's poetry is distinguished by his writing style. The author prefers using end rhymes and cross rhymes in his poetry and it makes his poetry special and distinctive. In conclusion it should be mentioned that his poems are rich in metaphors, similes and epithets that has a great impact on

მაკა ლაშხია

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი, თბილისი

„მე“-ს ეთიკური მიზანი

ფრანგი ფილოსოფოსის, პოლ რიკერის ნაშრომი „მე როგორც სხვა“ ადამიანის ეთიკურ

მენიჭება მის მიერ ანუ ამით უარიყოფა და უქმდება ის, რასაც მე მივესწრაფვი, სახელდობრ, – ჩემი ყოფიერების დაფუძნებულობა და გამართლებულობა (Sartre: 1943. 275).

მე ჩემთვის ვარ სუბიექტი ანუ საკუთარი ყოფიერების მიზნად დამსახველი და თავად ეს დასახული მიზანი. ამგვარად, მე დაფუძნებული და გამართლებული, შეუცვლელი და აუცილებელი, ერთადერთი და არა ერთ–ერთი ყოფიერება, სამყაროს ცენტრი, სამყაროსადმი სუბიექტული, ანუ მიზნობრივი, მიმდინიებელი, სამყაროთა ურთიერთობა, ანონიმობილი

ადამიანი, სარტრის მიხედვით, თავად „პროექტებს“, მიზნად ისახავს და ახორციელებს თავის საკუთარ ყოფიერებას. ხოლო საკუთარი ყოფიერების „პროექტირებისას“ ადამიანი სხვას არაფერს შეიძლება ეყრდნობოდეს, თუ არა თავის განხორციელებულ ყოფიერებას ანუ „ფაქტიურობას“. ფაქტიურობა უსაფუძვლო და შემთხვევითი ყოფიერებაა. ამიტომაც, საბოლოო ანგარიშით, უსაფუძვლო და შემთხვევითია ადამიანის მიერ შემუშავებული „პროექტი“ და

ამდენად, ადამიანისთვის, რომელიც საკუთარი ბედნიერი ცხოვრების მიზნად დასახვასა და შემდგომ პატარა, კონკრეტული მიზნების განხორციელებას ესწრაფვის, რათა თავისი თავი როგორც ბედნიერი შეაფასოს, სხვას ხედავს, როგორც საკუთარ თავს, როგორც თვითს, და პირიქითაც, საკუთარ თავს, როგორც სხვას, როგორც სხვისი მიზნების და სხვისი ბედნიერი ცხოვრების ხელისშემწყობ ფაქტორს. ამ კონტექსტში ჩემი და სხვის, როგორც ერთი მიზნისა და ერთი მოლოდინი არსებობის, აღნოვნილობის გამოვლინება, აღნოვნიობის მაშინაც,

Maka Lashkhia

Ilia State University, Tbilisi

Ethical Purpose of “Self”

Abstract

ქართულის, როგორც მეორე ენის სწავლება მოიცავს ინტერკულტურული კომპეტენციების განვითარებას, როგორც სასკოლო, ასევე საუნივერსიტეტო განათლების გზით.

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტში ქართულის, როგორც მეორე ენისა და ინტეგრაციის პროგრამაზე განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა ინტერკულტურული კომპეტენციების განვითარებასა და სტუდენტების ქართულენოვან გარემოში ინტეგრაციას. სასწავლო პროგრამის ნაწილია ისეთი საკანები, რომლებიც ხილს, უწყობს ინტერკულტურული კომპეტენციის

2010 წელს ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტში სახელმწიფო ენის შესწავლის მიზნით შეიქმნა ქართულ ენაში მომზადების საგანმანათლებლო პროგრამა (1+4), შემდგომში ქართულის, როგორც მეორე ენისა და ინტეგრაციის პროგრამა. სწავლის პროცესში, ენის დაუფლების გარდა, უაღრესად მნიშვნელოვანია არაქართულენოვან სტუდენტთა ინტეგრაცია ქართულ საგანმანათლებლო თუ სამოქალაქო სივრცეში. სწორედ ამ მიზნით ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტში შეიქმნა კომპიუტერული პროგრამის დამოუკიდებელი მიზნის ხილი

მიაჩნიათ, რომ აღნიშნულმა კურსმა უმნიშვნელოვანესი როლი შეასრულა მათი საუნივერსიტეტო თუ ქართულენოვან გარემოში ინტეგრაციის კუთხით.

ლიტერატურა:

1. მაღაზონია დ. მაღლაკელიძე შ. ჭიაბრიშვილი ნ. გახელაძე გ. (2016)

ინტერკულტურული განათლების აზამოივი ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ნანა ლოლაძე, მაია აბალაკი
არნოლდ ჩიქობავას სახელობის ენათმეცნიერების ინსტიტუტი, თბილისი
კონცეპტი „დრო“ და სამყაროს ენობრივი სურათი

თბილისში, სულ სოფო აქტუალური ჰოიბა ენის მოლოანი თონძიონიერების

ხოლო ელისაბედისნი აღივსნეს **ჟამნი** შობისა მისისანი, და შვა ძეჲ
ხოლო ელისაბედისნი აღივსნეს **დღენი** შობისანი მისისანი, და შვა ძეჲ (ლუკა, 1,57);
თვეს: ...ოთხმეოც-და-ათორმეტ დღე, რომელ არს სამ **ჟამ** და ორი დღე (ძველი ქართული
საკალენდრო ტრაქტატი);

წელიწადის დროს: **ჟამი** ესე ზამთარ (ოშკის ბიბლია).

გარდა ამისა, ლექსშია **ჟამი** აღნიშნული რაიმე ძმობისათვის ან აუთენიკო დროს:

შეინიშნება *ჟამისა* და *ხანის* სინონური გამოყენების შემთხვევები: *გამოხდა ჟამი / გამოხდა ხანი* (ლ. აბულაძე, 1988, 163).

თანამედროვე ქართულშიც *ხანი* ძირითადად დროის განუსაზღვრელ მონაკვეთს აღნიშნავს. იგი გვხვდება ისეთ კონტექსტებში, როგორიცაა: *დიდი/ცოტა ხანი, საკმაო ხანი, გავიდა ხანი, ბოლო ხანს* და ა.შ. აღნიშნულ კონტექსტებში *ჟამისა* და *ხანის* ჩანაცვლება არ ხდება. თუმცა *ხანს* თაღისუფლოთ, წაინაცხოვრობა, მოძლიმა, *ორთ* ამ მოძლიმებს, მხოლოდ

უძველესი დროიდან – с давних пор

გარკვეულ დროიდან – с некоторых пор

იმ/ამ დროიდან – с той поры, с тех/ этих пор

დროზე, დროულად – в (самую) пору

რა დროიდან – с каких пор

ამიერიდან, მიმართებას, საამათო ხშირად, თასაჭურბობა, ძარბოლო, ღრბი, ამ, შიმშილიაში

perceive time. However, a human being has a sense of time, and time, in its turn, organizes human psychic structure. The sense of time depends on the natural cycles, whereas the psychic structures are related to linear time. This dichotomy is also reflected in languages. The given paper analyzes Georgian temporal lexemes – „დრო“, „ჟამი“, „ხანი“ – and their semantic equivalents in Russian – „**пора**“ and „**время**“. The paper outlines the linguistic regularities and semantic nuances that are important for the

ენის მატარებელს, მაგრამ მაინც შეძლებს ტექსტის გაგებას. შეუძლებელია არსებობდეს საერთო და ერთადერთი საშუალება კულტურის სფეროსთან დაკავშირებული მომენტების გადმოსაცემად. კარგი მთარგმნელი მაქსიმალურად გასაგებად ახდენს ნებისმიერი სახის ინფორმაციის, გრძნობის, ემოციის გამოხატვას.

მთარგმნელი ვერ იქნება ყოვლისმცოდნე, მან უნდა მოიძიოს ინფორმაცია, რომლითაც ის

როგორც ამა თუ იმ ავტორის მიერ სიტყვათა სუბიექტური გამოყენების გამოხატულება და იგი უფრო მეტად მხატვრული ლიტერატურისათვისაა დამახასიათებელი.

თარგმანის განხორციელების სფერო არა ენა, არამედ მეტყველებაა. თარგმნის „მინიმალური ერთეული“ წინადადებაა. უნდა ვერიდოთ სიტყვა-სიტყვით თარგმანს.

რა გვაძლევს იმის თქმის უფლებას, რომ თარგმანი შეესაბამება ორიგინალს, მაშინ როდესაც არც სიტყვიერი, თუ არც გრამატიკული სტრუქტურა არ ემთხვევა? კოორდინატორი, რომელიც

გამოიწვიოს გრამატიკული ტრანსფორმაცია. ესენია: 1. წინადადების სინტაქსური ფუნქცია; 2. მისი ლექსიკური მნიშვნელობა; 3. მისი სემანტიკური სტრუქტურა; 4. წინადადების კონტექსტი; 5. მისი ექსპრესიულ-სტილისტური ფუნქცია (მ.ჯაში, ქ.ჯაში 2003, 9-13).

წერითი თარგმნის დროს დიდ დახმარებას გვიწევს ლექსიკონი. ლექსიკონი არ გვაძლევს სიტყვის კონტექსტუალურ მნიშვნელობას; განსაკუთრებით როდესაც სიტყვის ოკაზიონალურ მნიშვნელობას ეხება. სადაც მისი კონტექსტუალური მნიშვნელობის გაგება შესაძლებელია

ნინო ლომთათიძე
თორნიკე ტაბატაძე

შოთა რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ბათუმი

ატმოსფერული ჰაერის ძირითადი დამაბინძურებლები ქალაქ ბათუმში
2017-2019 წლებში

ტოქსიკური ნივთიერებები, რომლებიც გამონაბოლქვ აირთან ერთად ხვდება ატმოსფეროში, რეალურ საფრთხეს უქმნის მოსახლეობის საკმაოდ დიდ ნაწილს, რომელიც ამ მავნე ზეგავლენის ქვეშ იმყოფება. ავტოტრანსპორტის მიერ ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურება განპირობებულია მთელი რიგი ფიზიკურ-ქიმიური ფაქტორებით, რომელთაგან აღსანიშნავია: მავნე ნივთიერებების გამოყოფის ინტენსივობა და მოცულობა, სატრანსპორტო საშუალებების რაოდენობა, არსებული ავტოპარკის ასაკი და ჰიქნიკური

კვლევის მიზანი, ამოცანები და მეთოდები

ქ. ბათუმში ატმოსფერულ ჰაერს ძირითადად აბინძურებს: ავტოტრანსპორტი, რომლის გამოწვევით უმეტესად შეიქმნება ნახშირჟანგს, აზოტის დიოქსიდს, გოგირდის დიოქსიდს, ნახშირწყალბადს, ჭვარტლს, ბენზ(ა)პირენს, ტყვიას, ჰაერში შეწონილ მყარ ნაწილაკებს (PM10, PM 2.5).

წინა კვლევის მიზანს შეადგენდა ქ. ბათუმში ატმოსფერული ჰაერის მონიტორინგის

საშუალო თვიური კონცენტრაცია იყო 0,49 მგ/მ³, ხოლო მაქსიმალური ერთჯერადი კონცენტრაცია 0,80 მგ/მ³. სამივე წელს აღინიშნა ზღვრულად დასაშვები კონცენტრაციების გადაჭარბება.

გოგირდის დიოქსიდის შემთხვევაში 2017-2019 წლებში კ.ბათუმში არ დაფიქსირებულა ზღვრულად დასაშვები კონცენტრაციების გადაჭარბება. 2017 წელს გოგირდის დიოქსიდის საშუალო თვიური კონცენტრაცია იყო 0,14 მგ/მ³, ხოლო მაქსიმალური ერთჯერადი – 0,31 მგ/მ³.

	ქ. თეატრთან						
3	საბაგირო გზის სადგური	54.09	50.62	65.72	<2.15	<1.71	<2.33
4	ასათიანის ქ. №14, ყინულის სასაჩხმადოებო	42.06	41.73	44.82	<2.28	<1.65	<1.70

5. საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო. გარემოს ეროვნული სააგენტო. საქართველოს ტერიტორიაზე ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების წელიწადეული. თბილისი 2016 გვ. 8-16
6. Потапов А.Д. Экология, М., **2000**, Гл.16, **стр. 259-289**
7. „Руководство по контролю загрязнения атмосферы“ РД 52.04. Санкт-Петербург 2012 г ст 186-

მეურნეობების წარმატების განმსაზღვრელი, მიკრო ნიადაგურ ბიოკლიმატური პირობებია და იგი მოითხოვს ნიადაგური საფარის ყოველმხრივ და დეტალურ გამოკვლევას, არა მარტო ცალკეული რაიონების, არამედ ცალკეული ობიექტების მიხედვით, რაც ხელს უწყობს ნიადაგების ნაყოფიერების შემდგომი ამაღლების სწორი ღონისძიებების დასახვას მყარი და უხვი მოსავლის მისაღებად. ჩვენს მიერ გამოყოფილია კოლხეთის დაბლობის აღმოსავლეთი ნაწილის (იმერეთის) იწიერი და ათოვითური ნიადაგების რაიონი რომელიც მოიცავს შემოღობულ

გამოწვეულია არა გაეწრების, არამედ ტენიანი და მშრალი პერიოდების მონაცვლეობით. ჩვენს მიერ ეს ნიადაგები გამოყოფილია, როგორც „მდელოს ალუვიური, მჟავე, მცირე სისქის ქვადორდიან ნაფენებზე“ სახელწოდებით. ხარაგაულის რაიონში მაძლარი და მჟავე მდელოს ალუვიური ნიადაგები გავრცელებულია სოფლების - წყალაფორეთის და უბისის ტერიტორიაზე. ათვისებულია ერთწლიანი მრავალწლიანი (ვენახი, ხეხილი) კულტურებით. მაძლარი ნაწილი გამოყოფილია სამედიკამენტო პიკეტაჟის რაიონში მოიპოვოს აფორიკური

რაიმე კანონზომიერება არ შეიმჩნევა. ნიადაგის პროფილში ფიზიკური თიხის ფრაქცია 49,7-25%-ის ფარგლებსი მერყეობს. განხილული ნიადაგი მცირე ჰუმუსიანია, (ცხრილი 1), მასში ჰუმუსის შემცველობა 2,8%-ს არ აღემატება. ხსნადი ფოსფორის და მოძრავი კალიუმის შემცველობით ეს ნიადაგი არ არის უზრუნველყოფილი. ხსნადი ფოსფორის შემცველობა მეტად მცირეა და ერთეულ შემთხვევაში იგი აღწევს 22.5 მგ-ს 100 გრ. ნიადაგში, ხოლო მოძრავი კალიუმში 20 გრ-ს არ აღემატება 100 გრ. ნიადაგში. შთანთქმული ნობილიზაციაში შიდა ნობილიზაცია 12, 24

									9.9 2	2. 45		20. 96
იგოვე საჩხერის რ-	3	0-21 24-34	1.18 1.23	0.074 0.053	8.24 7.41	6,18 5.15	- -	5.2 5.4	8.8 8	4. 62	- -	13. 88

									08	23		31
ოგოვე (სახნავი)	64	0-22	3.271	0.090	5.56	19.77	-	6.5	12.	5.	1.	18.
		30-40	1.654	-	1.22	16.88	-	6.8	06	35	20	51
									11	6	0	18

ჰორ 40-70სმ. -BCკიგვე, სუსტად გამოსახული სტრუქტურის, საშუალო თიხნარი, ქვები,
ნოტიო, შხუის,

ჰორ.70-100სმ.-Cკიგვე, სუსტად გამოსახული სტრუქტურის, საშუალო თიხნარი, ქვები,
ნოტიო.

მორფოლოგიური აღწერიდან ჩანს, რომ ნიადაგური პროფილი ხასიათდება დიდი

სიღრმის ფიკოტონიზში მარაგობიდან აღშტობიანი სიღრმით და სუსტად გამოსახული

ჰუმუსთან კორელაციურ კავშირშია. ეს ნიადაგები ხსნადი ფოსფორის შემცველობით ღარიბია, ხსნადი ფოსფორის რაოდენობა მოტანილი მონაცემების მიხედვით მეტად მცირეა და სახნავ ფენაში 5.56 მგ-ს არ არემატება 100 გრ ნიადაგში. ასევე დაბალია ნიადაგში მოძრავი კალიუმის შემცველობა 3.2-19.77 მგ-ია 100 გრ, ნიადაგში. შთანთქმული ფუძეების ჯამი 16.31-20.20 შეადგენს მილ. ექვ. 100 გრ ნიადაგში. ძირითადი წილი მოდის შთანთქმულ კალციუმზე. არეს რეაქცია წყლით გამონაწოვრში სუსტი მჟავი და ნიიტრალოვრია (Ph-6.5-7.0) მოიპოვს ალოვიორი

ემზარ მაკარაძე

შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ბათუმი

კულტურათშორისი დიალოგის საკითხები
XXI საუკუნის რესპუბლიკურ თურქეთში

თურქეთში ისლამმა ფარული მოძლიერება 1980 წლის 12 სექტემბრის სახელმწიფო გადატრიალების შემდეგ დაიწყო. ამ პროცესის ერთ-ერთი მთავარი პერსონაჟი, თურქეთის სულიერი ლიდერი ფ. გიულენი იყო (მაკარაძე, 2016:45).

ისლამმა თვალსაჩინო გაძლიერება 2002 წლიდან დაიწყო, როდესაც ქვეყნის ხელისუფლებაში ისლამური ორიენტაციის მქონე „სამართლიანობისა და განვითარების“ პარტია, თა. მისი ლიდერი როჰიფ თაიფ ერდოღანი მოვიდა. (მაკარაძე 2019:231) ამ

ქემალიზმსა და ერდოღანიზმს შორის დაპირისპირებამ საგარეო პოლიტიკაშიც ჰპოვა ასახვა. ათათურქის აგრესიული ვესტერნიზაცია ერდოღანის მკვეთრმა ანტიდასავლურმა რიტორიკამ და დასავლური სამყაროსგან დაშორებამ ჩაანაცვლა.

რ. თ. ერდოღანი დღეს განმათავისუფლებელ მოძრაობას იწყებს, რომელმაც თურქეთი დასავლეთის ჩრდილიდან უნდა გამოიყვანოს და დასაბამი მისცეს ახალ, სუვერენულ რესპუბლიკურ თურქეთს, რომლისაც საერთაშორისო დამოუკიდებელი ინტერესები ამოძრავებს.

ნათელა მაღლაკელიძე

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი, თბილისი

მშობლიური ენა და 21-ე საუკუნის გამოწვევები

ბავშვების მიყვანა უცხოენოვან სკოლებში, სადაც უკვე პირველი კლასიდან ასწავლიან ზოგჯერ 2 უცხო ენასაც კი. რა ზიანი ადგება ამით ბავშვის აზროვნებას? მის მეტყველებას? შევეცდებით ამის ჩვენებას.

ჯერ კიდევ მე-19 საუკუნეში წერდნენ ჩვენი დიდი მოაზროვნეები ადრეული ასაკიდან უცხო ენებით გატაცების მავნებლობაზე. ნიმუშად ი. გოგებაშვილის სტატიებიც კმარა. ი.

ჯაფარიძის მიერ სამშობიაროში ჩატარებული ცდებიც. ცდის შედეგები გამოგნებული აღმოჩნდა: ახლადდაბადებული ქართველი და რუსი ბავშვები თურმე “სხვადსხვა ენაზე” ტირიან; უფრო მეტიც, ჩვილის ტირილით გამოწვეული ჰაერის ტალღების რხევის სიხშირე ემთხვევა დედის საუბრით გამოწვეული ჰაერის ტალღების რხევის სიხშირეს.

ძალზე საინტერესოდ განსაზღვრავს დედაენის როლს ადამიანის ცხოვრებაში პროფ. ნ. ნათაძე.

სწორედ დედაენის ხარჯზე ხდება. მხოლოდ მას შემდეგ, რაც ბავშვი გამართულად დაიწყებს მშობლიურ ენაზე მეტყველებას, შეისწავლის ქართულ წერა-კითხვას, შეიძლება ვიფიქროთ უცხო ენების შესწავლაზე. ასეთ შემთხვევაში ეს უკანასკნელი არამცთუ ხელს შეუშლის, არამედ დაეხმარება კიდევ მას გონებრივ განვითარებაში.

ელენე მაღლაკელიძე

წმ. ილია მართლის სახელობის საპატრიარქოს სკოლა, თბილისი

მოსწავლეთა ფონოლოგიური უნარ-ჩვევების განვითარება მარცვლების მეთოდით წერა-
კითხვის სწავლებისას

მაგალითზე კი, სადაც ასოსა და ბგერას შორის სრული შესატყვისობაა, მსგავსი ცდების მონაცემები არ გვაქვს (გამონაკლისია ალ. მოსიავასა და ზ. ხოჯავას კვლევები, რომლებიც გასული საუკუნის 50-იან წლებში ჩატარდა).

როდესაც ქართული წერა-კითხვის პროცესში მარცვლების გამოყენებაზე ვსაუბრობთ, ერთმანეთისაგან უნდა გავარჩიოთ ორი შემთხვევა:

1. მარცვლით სწავლება, ერთ-ერთი ეტაპი, ერთ-ერთი სტრატეგია ალმაცოდ (სინთეზურად)

ავტორები მიიჩნევენ, რომ ეს ამზადებს ბავშვს სიტყვის ფონემატური ანალიზისათვის – გამოყოს სიტყვაში ცალეკული ბგერა.

წინასაანბანო პერიოდში სიტყვის დამარცვლასა და მის გამოყოფაზე ვარჯიშს წერა-კითხვის სწავლების ერთ-ერთ აუცილებელ მომენტად მიიჩნევს პროფ. ვ. რამიშვილიც: „წინასაანბანო პერიოდში კითხვისათვის მზადება შემდეგს გულისხმობს: ...სიტყვათა დაყოფას მარცვლებად, მარჯილის, თაყილის, ზიერებათ, ზიერათ, შიერობით, მარჯილის, მიობას, მარჯილობის

ამ მხრივ საინტერესოა გასული საუკუნის დასაწყისში გამოცემული ი. ზედგინძის მეთოდური ნაშრომი: „წერა-კითხვის სწავლება მთლიანი სახმო ელემენტის გამოყენებით“, სადაც ავტორი წერს: „უძნელესი მომენტი წერა-კითხვის სწავლებაში, როგორც ვიცით, არის ბგერათა გადაბმა მოცემული სიტყვის წასაკითხად“ (კრებ. „მასწავლებლის თანამგზავრი“, 1928 წ, გვ. 105). იგი მიიჩნევს, რომ ეს მომენტი „გარდაუვალ სიძნელედ აწვება“ ბავშვს. მასწავლებელი ამ იერაჩაირ თახმარებას იერ სთავაზობს ამ სიძნელის თასადოივით ბავშვის

10. სასწავლო მეთოდური რესურსების კრებული „კითხვისა და წერის სწავლება დაწყებით საფეხურზე“, Georgian Primary Education Project (G-PRIED), Tb. 2015 წ
11. ა. ხოჯავა, ზ. მოსიავა, საანბანო წიგნის შედგენის პრინციპები 1955 წ
12. Reading Acquisition, Developmental Dyslexia and Skilled Reading Across Languages: A Psycholinguistic Grain Size Theory Johannes C. Ziegler, Centre National de la Recherche Scientifique and Université de Provence Usha Goswami, University of Cambridge Psychological

ვითარება-მდგომარეობის ზმნები. ცხადია, ამ ჯგუფებში ასევე გამოიყოფა რიგი ქვეჯგუფებისა.

2. მეორე მიდგომა კერძოდ ჟესტური ენების ზმნათა საკუთრივი მახასიათებლების მიხედვით შეიძლება იქნეს ჩამოყალიბებული. ასეთი მიდგომით ზმნათა სემანტიკური კლასიფიკაცია გაითვალისწინებს ზმნის კინეტიკურ მახასიათებლებს და არა მის ლექსიკურ სემანტიკურ კონტენტს. კერძოდ, შესაძლებელია იქნება ზმნათა შემთხვევითი

- ფიზიოლოგიური აქტივობის ზმნები,
- კომუნიკაციური აქტივობის ზმნები,
- ვექტორული მახასიათებლების მქონე ზმნები,
- მდგომარეობა-ვითარების აღმნიშვნელი ზმნები.

ამ ჯგუფების სემანტიკა ხშირად განაპირობებს ჟესტურ ენებში ზმნათა ფორმებს და ეს ზმნები ხშირად რაოდენობით აღნიშნავენ დასახელებულ მნიშვნელობას. ლინგვისტურ როლს

Tamar Makharoblidze
Ilia State University, Tbilisi

The general overview of GESL verb
Abstract

პრობლემის ანალიზი არაა დაზღვეული სუბიექტურობისგან. მისი გააქტიურება დაკავშირებულია პოსტმოდერნისტული ეპოქის დასასრულთან, გარდამავალი პერიოდებისთვის დამახასიათებელ გაურკვევლობასთან, უამრავ ურთიერთგამომრიცხავ შეხედულებასთან, რომლებიც საზოგადოებაში არსებობს, თუნდაც იმავე საბჭოთა რეალობასთან დაკავშირებით, და რომანული ჟანრის მორიგ კრიზისთან. „ეპისტემოლოგიური თაღიშობის“ ეპოქაში მიხედობს ათამიანიბს, გაუწნოთაო მოთხოვნობა, გაიჭრონ სარეკტორ

პუბლიცისტის ფხიზელი თვალი და ესეისტის თავისუფალი, სუბიექტური ინტერპრეტაცია ფაქტებისა, მოვლენებისა; შედეგად, მივიღეთ რემინისცენციებით, ასოციაციებით, ალუზიებით გაჯერებული ტექსტები, როგორიცაა საანალიზო „ჩრდილი გზაზე“.

როგორც „ნონ-ფიქშენის“ ლიტერატურას ზოგადად, ისე აკა მორჩილადის განსახილველ ტექსტსაც ახასიათებს მხატვრული ლიტერატურისა და პუბლიცისტიკისთვის დამახასიათებელი ხერხების გამოყენება: თანაზრობით, მასში ერთმანეთს აკლავს

დაუფიქსირებია, 70-80-იანი წლების ლირიკა სავსეა მსგავსი პრობლემატიკის ამსახველი ლექსებით:

„არა იმიტომ, რომ სიტყვა „ქურდმა“
უარყოფითი დაჰკარგა ჟღერა!
არა იმიტომ, რომ თუ ხარ სუფთა, –
შინსაღილ მჭირმა იცხორა შინმა!“

სტალინურ ისტორიებს, ჭორ-მართალს მსოფლიო პოლიტიკის ამ განუმეორებელი პერსონაჟის შესახებ, რომელსაც სიბერეშიც არ დაუკარგავს „გონებრივი სიბასრე... და არც ნაკლებად სახიფათო შექმნილა თავისი ხელქვეითებისთვის, ხალხისთვის, სამყაროსთვის“ (65). მხოლოდ ასე რბილად, ერთი სიტყვით - „სახიფათო“ - მიგვანიშნებს მწერალი იმ საშიშროებაზე, რასაც სტალინიზმის იდეის აღორძინება ჰქვია.

იქნებ, თვითნათელი თაობისთვის, აბსოლუტურად გასაგებარები იყოს, მაგრამ ჭიქის

აკა მორჩილაძე ოსტატურად ქმნის საბჭოთა სურათიდან სრულიად ამოვარდნილი რამდენიმე კოლორიტული შემოქმედის პორტრეტებს: კონსტანტინე გამსახურდიასი, რომელიც „ერთ-ერთი გამორჩეული იერისა და სტილის ადამიანი იყო თავისი ევროპული სამოსითაც და თავისი ჩოხითაც“ (53);

გალაკტიონის - საქართველოს ყველა დროის ყველაზე დიდი პოეტის, არეული

Shorena Makhachadze

Shota Rustaveli State University, Batumi

Postmodern light-shadows of Documentary Prose
/On the basis of Aka Morchiladze's "Shadow on the Road"/

Educational Considerations

Some may see higher education as a means to teach students in fields wherein they plan to be employed following graduation. Others argue that it has the potential to be so much more. U.S. Supreme Court Justice Sotomayor states

technology. For students to develop critical consciousness, they must become skilled at reflection – not only looking inwards but also outwards, “consider[ing] how our experiences and the outward social structures shape our consciousness” (Au, 2012, p.25). This can then be applied by our students as they enter the working world in terms of the organization where they are employed, their community nation, and, perhaps with global implications.

communicating them, and having a smaller audience may help those struggling with shyness. In creating small groups, the educator must consider creating as heterogeneous grouping as possible. However, in doing so, s/he must also provide ways in which the group members can “get to know each other” and build a sense of trust before highly functioning group discussions occur.

Besides being strong learning areas for students, faculty may use student reflections to adapt curriculum that

acknowledge the ways in which technology can serve us [and] understand the ways in which many technologies have harmed us...We must be mindful of the ways in which technologies can be used by corporate and government actors to repress and control us and question whether the benefits of using the technologies outweigh the risks(para 7)

Another theory examines the use of technology in society from an individual human needs perspective.

Bajracharya, S. (2018). Mass communication: Concepts in uses and gratification theory. *Businessstopia*. January 11,2018. Retrieved from:
<https://www.businessstopia.net/mass-communication/uses-gratifications-theory>

Baker, F. A., Pearson, P. D., Rozendal, M. (2010). Ed. Baker, F. A. Theoretical perspectives and literacy

შერლი ვეიდ მაკლოულინი,
კინ სთეითის კოლეჯი, ნიუ-ჰემფშირი, ამერიკა

ტექნოლოგია: სტუდენტის კრიტიკული აზროვნების ქვაკუთხედი და საზოგადოება

სუბიექტურ კოდურ ერთეულებშია განლაგებული. ამ ეტაპზე მოსაუბრე იღებს გადაწყვეტილებას გამონათქვამის ხასიათის შესახებ. მეოთხე ეტაპია შინაგანი პროგრამის რეალიზება. ეს ეტაპი ორსაფეხურიანია: ჯერ ხდება გადასვლა აზრებიდან რეალური ენის ზედაპირული სიტყვების მნიშვნელობებზე. ანუ ხდება სემანტიკური რეალიზაცია, ხოლო შემდეგ აზრის გრამატიკის გარდაქმნა სიტყვის გრამატიკად, ანუ გრამატიკული რეალიზაცია.

ამავე ეტაპზე ხორციელობა პროგრამის სასტატორი რეალიზაციის პროცესი

„გარე“ სიტყვების მნიშვნელობებში) და გრამატიკულ რეალიზაციას (აზრების გრამატიკის გარდაქმნა სიტყვების გრამატიკად);

- გამონათქვამის ხმოვანი განხორციელება.

ამრიგად, ყოველი კომუნიკაციური მოქმედება იწყება მოტივაციიდან, მოტივის წარმოქმნიდან. მოტივში იგულისხმება „მატერიალური ან იდეალური საგანი, რომელიც ადამიანს ან ცხოველს მიჰყვება, მოძიებებს ან საძიებოს და რისთვისაც ისინი

ინტენციის წარმოქმნა. შედეგად ხდება მთარგმნელის მიერ საკუთარი კომუნიკაციური ამოცანის შეცნობა, ანუ გააზრება. და ეს პროცესები მიმდინარეობს უკვე მეორე ეტაპზე . აღსანიშნავია, რომ ერთდროულად მთარგმნელს შეგნებული აქვს, ანალიზებს და შემდგომში ითვალისწინებს ორიგინალის ავტორის კომუნიკაციური ამოცანის ხასიათს. არსებითად, ავტორის კომუნიკაციური ამოცანის რეალიზაცია არის მთარგმნელის კომუნიკაციური ამოცანის არსი, თან სწორედ ამჟამად მთარგმნელს როგორც მოქმედების სახეობის, (საქმიანობის

თუმცა არც ის შეიძლება ვამტკიცოთ, რომ ეს პროგრამა უკვე არსებობს ზოგიერთი ენობრივი მნიშვნელობების ერთობლიობაში. როგორც ჩვეულებრივ პირობებში მთარგმნელის მიერ აღქმული აზრი არსებობს ამ ეტაპზე აზრების სუბიექტური კოდის სახით. მეტყველებითი აქტივობის სიღრმისეული პროგრამის კონკრეტულობა მდგომარეობს იმაში, რომ თარგმნის პროცესში ამ პროგრამაში არის კონკრეტული გამოსახულებების კონკრეტული სისტემა, თანაც გამოსახულებები წარმოადგენენ ორიენტირებულ ალგორითმს სიტუაციას, რაც თქმას

მეორე რიგში, თარგმანი ორიენტირებულია სათარგმნი ენის ნორმებზე და უზუსტზე, ანუ, მისთვის აუცილებელია მათი დაცვა იმ შემთხვევაშიც კი, თუ ისინი განსხვავდებიან საწყისი ენის ნორმებისა და უზუსტისაგან. მესამე რიგში, მთარგმნელმა აუცილებლად უნდა გაითვალისწინოს მიმღები კულტურის თავისებურებები, ასევე ნათარგმნის პოტენციური მიმღების აღქმის თავისებურებები.

შესაბამისად, გამონათქვამის, სიორმისიოლო, პროგრამის, რეალობისა, პროცესისა

და არ იწვევს ეჭვს, წარმოდგენები თარგმნის აზრობრივი ქმედების ხასიათზე (ფსიქოლინგვისტურ დებულებებზე დაყრდნობით) შეიძლება ჩაითვალოს საკმაოდ მართლზომიერად და საიმედოდ.

ბიბლიოგრაფია:

1. Дорнхейм А. А. Психология общения. М.: Смысл, 2007. С. 135–138.

ისაკო მეფარიშვილი
იაკობ გოგებაშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, თელავი
ევროპის უნივერსიტეტი, თბილისი

სოლომონ ზეატსუა და „გალობანი სინანულისა“

უსვამს ღმერთის სამპიროვნულობას (მამა ღმერთი, ძე ღმერთი, სულიწმიდა). ყურადსაღებია „არსთა“ მიმართებაში „ჩემებრ შორისაცა შეკრებით“, რადგან „ჩემებრში“ არა მხოლოდ მეფე-პოეტი იგულისხმება, არამედ საზოგადოდ ადამიანი, რომ „შენებრი არსნი“ ადამიანია, რომელიც უნდა ესწრაფოდეს ღმერთთან ზიარებას „არსნი“ (სულიწმიდა) „ჩემებრი“ (ადამიანი). ეს უკანასკნელი უნდა მიუახლოვდეს, მიეახლოს „არსს“, რადგან ადამიანი ღვთის მსგავსი

პირველი თავი - უგალობდეთ, წამისყოფითა, ღმერთი... მეფე მიმართავს ღმერთს, როგორც ყოვლისშემძლებელს. მის წინაშე „ყოველი ენაი“ აღსარებისთვის უნდა ემზადებოდეს. „ყოველ ენაში“ ქართული ენაც მოიაზრება და მეფე სთხოვს ღმერთს წყალობის თავლით გადახედოს მას. აღმაშენებელი მადლიერებით იწყებს აღსარებას, რომ ადამიანი მის ხატს, სახეს მიაღსგავსა და იქვე დასძენს, რომ თავად ვერ შეძლო ამ მადლის მიღება: „მე უმადლო გექმენ“.

დავით აღმაშენებლისათვის სულის შემძვრელია უმეზობლოა. გაუმაძღრობაა მიზეზი სხვათა ტერიტორიებისა და ქვეყნების დაპყრობის, რაც შენი სამშობლოს მეზობლების მოსპობის საწინდარია. მისთვის მიუღებელი იყო ერთი რჯულის ქვეშ ყველა დანარჩენი სახელმწიფოების გაერთიანება. ეს ღმერთთან დაშორების ტოლფასი გახლდათ, რადგან უფალმა შექმნა „ერი და ენაი მრავალი“. ერისა და ენის მოსპობა კი ნიშნავდა სამყაროსათვის

დავით აღმაშენებელმა და თუ ეს ცოდვას, მაშინ გაუგებარი დარჩება ჩვენთვის წმინდა გიორგის მიერ გველეშაპის დამარცხების ეპიზოდი ქრისტიანულ მსოფლადქმაში. არა, ეს არ არის ცოდვა და თუ მეფე ამას საკუთრივ ცოდვად მიიჩნევს, მაშინ კიდე უფრო მაღლდება მისი სული „ზესთასოფელში“, რადგან მისი სიყვარულის სათავე აბსოლიტურ ქრისტიანულ უნივერსალიზმშია.

- „მეგვიპტური გულმძიმობაი“...
- „ისრაელისა მეფეთა ვჰბაძვედ“...
- „ელინთა-მიერი. ვერცნობაი“...
- „სოლომონისა მსგავსად“...

Isako Meparishvili

Iakob Gogebashvili Telavi State University, Telavi

European University, Tbilisi

Spiritual Uprising and “The Canon of Repentance”

საქართველოსა და ევროკავშირს შორის ასოცირების პროცესის ერთ-ერთი მთავარი მიზანი ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცის შექმნაა. ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცე პარტნიორებს სთავაზობს საკმაოდ ფართო ლიბერალიზაციას საქონელსა და მომსახურებაზე, სატარიფო ბარიერების, ანუ საბაჟო გადასახადების თითქმის სრული გაუქმებით. ასევე შესაძლო ხდება არასატარიფო ბარიერების მინიმალიზაცია კვოტების და ლიცენზიების გაუქმებით, ანტიდამპინგური და სუბსიდინსაცხიო ზომების მინიმალიზაციით.

მუხლის მე-2 და მე-3 პუნქტით განსაზღვრული შემთხვევებისა და ამ მუხლის მე-4 პუნქტისათვის ზიანის მიყენების გარეშე“. ეს გამონაკლისები მოიცავს 277 დასახელების პროდუქციის სიას (ძირითადად ცხოველური წარმოშობის პროდუქტებისას), რომლებიც ექვემდებარება გაყალბების საწინააღმდეგო მექანიზმს და რომელთა იმპორტირებაც ევროკავშირში მოხდება საბაჟო გადასახადის გარეშე მითითებული სატარიფო კვოტის ღარილობაში. ერთმანეთს შორის კომპოზიციის, შისახიბ, სამრეწველო პროდუქციის

ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცის შესახებ შეთანხმების შესაძლო სარგებლის შესწავლისა და პოპულარიზაციის საზოგადოებრივი მხარდაჭერა არანაკლებ მნიშვნელოვანია როგორც უცხოური კომპანიებისთვის, ისე ინვესტორებისა და ბიზნესისათვის⁴

2.ევროკავშირის წევრობა უცხოური ინვესტიციების სტიმულირებას იწვევს:

ევროკავშირში ინტეგრირებიდან 4 წელიწადში ახალ წევრ ქვეყნებში პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების შემოთქმება მშპ-ის 15.9%-ით ან 50.1%-ით გაიზარდა ამავალ პერიოდში

4,277,994 ლარი ($\approx 1,677,000$ ევრო) შეადგინა. • თბილის წარმოების განვითარება სასოფლო-სამეურნეო კოოპერაციის მხარდაჭერის გზით პროგრამა მოიცავს თბილის წარმოების, გადამუშავების და გაყიდვის ინტეგრირებული სისტემების მქონე კოოპერატივებს. ამ პროგრამის ფარგლებში შეიქმნა 500-წევრიანი კოოპერატივი „დარჩელის თბილი“, რომელსაც გადაეცა 760,790 ლარის ($\approx 298,300$ ევრო) ღირებულების საწარმოო ინფრასტრუქტურა. • მეფუტკრეობის სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების მხარდაჭერის სახელმწიფო პროგრამა პროგრამის

ევროკავშირში სწავლის და სწავლების მიზნით პროგრამა „Erasmus+“-ის ფარგლებში. 3,500- ზე მეტი ახალგაზრდა და ახალგაზრდობის საკითხებზე მომუშავე ადამიანი იღებს მონაწილეობას ერთობლივ საქმიანობაში ევროკავშირის წარმომადგენელ პარტნიორებთან ერთად. 2016 წლიდან საქართველო ჩაერთო ევროკავშირის კვლევისა და ინოვაციების წამყვან პროგრამაში „ჰორიზონტი 2020“, რომელიც აძლევს მკვლევარებს და ნოვატორებს საქართველოდან და მათ პარტნიორებს ევროკავშირის წიგრი სახელმწიფოებიდან პროგრამაში თანაბარი პირობებით

Tengiz Mtvarelishvili

Grigol Robakidze University, Tbilisi

Iakob GogebaSvili State University, Telavi

European Integration and its Economic Consequences

აღსანიშნავია, რომ ჯეკ ლონდონის მოთხრობების ფრაზეოლოგიზმებში ყველაზე მეტად განცდა, ბედის სამდურავი, ტკივილი, წარსულის დარდი ჩანს. მოთხრობებში ვხვდებით როგორც ამერიკულისათვის, ისე ბრიტანულისა და მწერლის ენისთვის დამახასიათებელ ფრაზეოლოგიზმებს.

ამერიკულის, ბრიტანულისა და მწერლის ენისათვის დამახასიათებელი ფრაზეოლოგიზმები თავმოყრილია:

თვალის გამართვა = ვერ შეხედვა, ვერ ყურება შდრ. თვალის გასწორება.(ქალის სიძულვილი)

როგორც წესი, „ფრაზეოლოგიზმებში წამყვანია სიტყვა, რომელიც შეიძლება იყოს: ადამიანის სხეულის ნაწილები, სომატიზმები, სამოსლის სახელები, ფლორონიმები, ზოონიმები, ანიმალიზმები, საკრალური რიცხვები, ფერთა სახელები“ (ცეცხლაძე, 2018: 21).

სწორედ ეს სიმანტიკური სახისხილობანი ძმნის ფრაზეოლოგიზმთა სიმანტიკურ გავრცელებას

Never put off till tomorrow what may be done today.	თოვლის ასული	დღე-მეხვალე კაცსაო, თოვლი მოუვა კარსაო.
The dogs bark, but the caravan passes.	ჭინაპართ ძახილი	ვისაც რა უნდა თქვასო, წისქვილმა კი მისცაო.

linguistic entities as verbs and prefixes, creates are phraseological units through which life and culture can be shown. Such as : pressure of a cold stone of an orphan, to swallow inflated tears, to spin the tornado of a destiny, to throw the stone and humble himself , to pour the boiling water on the burnt area, humming of the Polychronion, to make pinkish the sunrise, to change one's mind.....

Լեզուն և մտածելը: Երբեք չենք մոռանում, որ լեզուն և մտածելը միևնույն ժամանակահատվածում են:

Die Sonne im Herzen haben/ to have the sun in one's heart (ინგლ.)-მზე აქვს გულში (მხიარული და ნასიამოვნებია.)

Jemandem zerrinnt das Geld, wie Butter an der Sonne- ფული ისე უდნება, როგორც კარაქი მზეზე (სწრაფად ეხარჯება ფული).

Die Sonnenuhr zählt nur die heiteren Stunden-მზის საათი მხოლოდ მხიარულ საათებს ითვლის.

Die Sonne hat ihm zu lange geschienen მზი მისთვის თოვტანს ანათებო (ზოთნიერობა თოვტანს

Sonnen warm Macht niemand arm-მზის სითბო არავის აღარიბებს.

An die Berge scheint die Sonne zuerst-მზე ჯერ მთას ანათებს.

Die Morgensonne hat mehr Anbeter als die Abendsonne.-დილის მზეს მეტი თაყვანისმცემელი ყავს,
ვიდრე საღამოს მზეს.

Die aufgehende Sonne hat mehr Anbeter als die untergehende.- ამოშავალ მზეს მეტი

თაყვანისმცემელი ყავს, ვიდრე ჩამავალს.

მზისადმი კეთილგანწყობა, Sonnengang-მზის გზა (ცაზე), Sonnenglanz/ sun glitter-მზის ნათება, Sonnenherz-მზის გული, Sonnenhitze (heat of the sun)-მზის სიცხე, Sonnenkind/ child of the sun-მზის შვილი, Sonnenkuss/-მზის ნაკოცნი, Sonnenlächeln/-მზის ღიმილი, Sonnenland-მზის ქვეყანა, Sonnenliebe-მზის სიყვარული, Sonnenpracht-მზის ბრწყინვალეობა Sonnenregen/sun shower-წვიმა მზის ნათების დროს, (მზე პირს იბანს), Sonnenseite/ sunny side -მზის მხარე, Sonnenmonat/ solar month მზიანი თვე, Sonnenmorgen მზიანი დღისა, Sonnensystem/solar system მზის სისტემა

ორივე საკვლევ ენაში გამოიკვეთა Sonne /sun (მზე)+ზედსართავი სახელი, თუმცა ინგლისურში უფრო ნაკლებად:

Sonnenblond-მზისფერი ქერა, sonnenbraun-მზესავით ყავისფერი sonnendurstig-მზეს მოწყურებული, sonnenfroh-მზესავით გახარებული, sonnengleich-მზის მსგავსი, sonnenähnlich-მზის მსგავსი, sonnengoldig-მზესავით ოქროსფერი, ნათელი, Sonnenrot-მზესავით წითელი, sonnenschön მზისაღივ ლამაზი sonnefarbig მზისფერი sonnengelb მზისაღივ ყვითელი

მხოლოდ გერმანულში გამოიკვეთა შემთხვევები, როცა ლექსემა Sonne „მზე“ დგას ბოლოში: Abendsonne-სადამოს მზე, Wintersonne-ზამთრის მზე, Sommersonne-ზაფხულის მზე, Frühlingssonne-გაზაფხულის მზე, Herbstsonne-შემოდგომის მზე, Maisonne-მაისის მზე, Morgensonne-დილის მზე, Mittagssonne-შუადღის მზე, Nachmittagssonne-ნაშუადღევის მზე.

ამრიგად, ლექსემა Sonne/sun „მზე“ ორივე საკვლევ ენაში დადებითი კონოტაციით

Tsisana Modebadze , Tamar Shiukashvili

Iakob GogebaSvili State University, Telavi

Structural-Semantic Issues of the Symbol „Sun“ in Germanic Languages

(Based on German and English language model)

Abstract

of bilinguals and multilinguals, the proportion of the different languages used, the situations and contexts in which they are spoken change all the time, even when the speaker himself is not aware of it.

The paper proposes some aspects of the author's own experience while teaching English to students, whose L1 is not Georgian. For these students L1 is their mother tongue (in most cases either Azerbaijani language or Armenian language). Georgian is L2 for them and the English language is L3. Enabling such students to access teaching and learning quickly is critical to ensuring they can reach their

2. Tove Skutnabb-Kangas, Robert Phillipson, Ajit K. Mohanty and Minati Panda "Social Justice Through Multilingual Education"; 2009

ტურა თანამედროვეობის ფენომენია, რომლის ფარგლებშიც მთელი თავისი პრობლემურობით ვლინდება კულტურის, ტექსტისა და ენის ურთიერთმიმართება. იგი შეიქმნა იმ ზოგადისტორიული, ეპოქალური მოვლენების ფონზე, როგორიცაა ერთი მხრივ, პოსტმოდერნიზმი, თავისი მხატვრულ ესთეტიკური და ტექსტობრივი თვალსაზრისით. მეორე მხრივ, ინტერკულტურული ლიტერატურის წარმოქმნა განაპირობა თანამედროვე გლობალისტურმა, მიგრაციულმა პროცესებმა, რომელსაც შიშველი მოკვდა არაერთმანეთ მწერალთა მიერ ერთმანეთთან

ინტერკულტურული ლიტერატურის სფეროში მოღვაწე მრავალი მეცნიერი ცნება "ინტერკულტურულის" გაგების, ასევე მისი ძირეული ცნების - "უცხოის" სხვადასხვა თეორიულ კონცეპტს გვთავაზობს, რომელთა შორის განსაკუთრებით საყურადღებოდ მიგვაჩნია ჰ. ბჰაბჰას, პ. ბრენერის, ა. ვირლახერის, ნ. მეკლენბერგისა და ლ. კროიტცერის ჰერმენევტიკული მოდელები.

მთავარსა და მნიშვნელოვანში ინტერკულტურის მათემატიკის კომპლექსური

ლების გამოხატვა და მისი რეცეპფცია. ლ. კროიტცერი ასეთ ლიტერატურულ საშუალებებად თვლის: სატირას, პაროდias, გროტესკს, კომედიას და ტრაგედიას. ინტერკულტურული ლიტერატურულის სფეროში სხვადასხვა კულტურული პერსპექტივის კონფრონტაციის დროს კონტრასტისა და გაუცხოების ეს ფენომენები განსაკუთრებით ხშირად გვხვდება (Kreutzer 1996: 591-599).

ფიქციური მოთხრობის მაგივრად ანუ "სახლს" სხვათა სხვა ადგილზე ხმარობენ "სახლს"

ასეთი პასუხი გასცა: „ჩემი ბუნებიდან და ცხოვრებიდან გამომდინარე, ჩემთვის სამშობლო სხვადასხვანაირი და რამდენიმე არსებობს. ჩემი სამშობლოა, რა თქმა უნდა, საქართველო. რაც უნდა კოსმოპოლიტი ვიყო, მაინც ვერ ამოვშლი ჩემში გენეტიკურ ქართველობას, მენტალიტეტს, ზოგიერთ თვისებას. თუმცა სამშობლო ჩემთვის ამავედროულად თეატრია და ლიტერატურაც, რადგანაც იქ შევაფარე თავი, იქ დავიდე სახლი" [რეზონანსი, 2010: 9].

2012 წლის ინტერვიოში თამარ მელიქიძისთან პოეზიის შესახებ თქმულა, არა ნიშნ

sehr schnell, *als hätte er eine heiße Kartoffel im Mund*“ (იხე ლაპარაკობდა, თითქოს პირში ცხელი კარტოფილი ჰქონდა) [იქვე: 1034], „...dass er *mit dem Sozialismus liebäugelte*“ (თითქოს სიცილიზმთან ფლორტი გააბაო) [იქვე: 1093], „Er sei *ein undankbares Schwein*“ (უმადური ღორი) [იქვე: 1110], „... dass es uns Georgiern nicht gelingen würde, *uns selbst aus diesem Sumpf zu ziehen*“ (ჭაობიდან ამოსვლა) [იქვე: 1116], „Miro wird dich bei der nächstbesten Gelegenheit *betrügen, auf dem Boden liegenlassen, über dich steigen und weitergehen*“ (გატყუებოდას და წაიდა)

სიმბოლოა პროტაგონისტი ქალის პიროვნებისათვის დამახასიათებელი წინსვლის, თვითდაძლევისა და რელიგიური ზღვრის გადალახვის.

ე. ს. ოზდამარის ინტერკულტურული კონცეფცია რომანში რეფლექტირებულია მთელი რიგი ლიტერატურული და ვერბალური ხერხებით, რომელთა შორის ყველაზე თვალსაჩინოა: სიტყვის ორაზროვანი გაგება, ენობრივი მატერიის ფონეტიკური მანიპულაციის (ბგერათა რეპეტიციის, სიტყვების კომპონენტთა იზოლაციის ან პირიქით მათი შერწყმის) გზით განიშ-

ლი, რომელიც ეჭვქვეშ აყენებს გერმანული საზოგადოების გულგრილ თავდაჯერილობასა და მდუმარებას "უცხოვსთან" მიმართებაში.

ნ. ხარატიშვილისა და ე. ს. ოზდამარის რომანების მაგალითზე შეიძლება ითქვას, რომ გერმანულენოვანი ინტერკულტურული ლიტერატურა ხასიათდება სუვერენული პოზიციით, მშობლიურ და უცხო კულტურათა შორის დიალოგის გამართვის სურვილით. ამ ლიტერატურის ამოცანაა სტიმული მიცემის, ახლოების, ახალი ნორმებისა და ძაღვის წესების დამკვიდრება.

Sophie Mujiri

Ivane Javakhishvili State University, Tbilisi

**Linguo- cultural Interpretation within texts of
"other" cultures (using German language literature as an example)**

უბედური სიღარიბის გამო. შევქმნათ ქვეყანა, რომელსაც ექნება ძლიერი სოფელი, განათლებული მოსახლეობა და ბედნიერი მომავალი.

მეთოდები. სტატიაში განხილულია სიღარიბის დონის სტატისტიკური მაჩვენებლები დინამიკაში და ამ მაჩვენებლების სოციალური მნიშვნელობა. განვიხილავთ სიღარიბის დონის გამოთვლის მეთოდოლოგიურ ცვლილებებს, საარსებო მინიმუმის და ფარდობითი მაჩვენებლების განიხილვას დინამიკაში, აბსოლუტური სიღარიბის გამოთვლის ახალ

შესაბამისად სიღარიბის დონეც მის მიმართ დგება და ის მუდმივად 20%-ის ფარგლებში იქნება $\% 5 \pm$ -იანი გადახრით. მედიაური მოხმარების 60 პროცენტის მიმართ სიღარიბის დონის შეფასებისას უნდა ვიმსჯელოთ 2 მიმართულებით, ა) რაც უფრო უახლოვდება ეს მაჩვენებელი მინიმალურ ზღვარს, მით უფრო მცირდება მოსახლეობის უთანაბრობის მაჩვენებელი და ბ) რაც უფრო იზრდება მედიაური მოხმარების აბსოლუტური მაჩვენებელი, შესაბამისად იზრდება სიღარიბის დონეც ძველანაშვილში, თუმცა ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ მედიაური

3)სამსუღიანი	278,9	279,6	284,7	285,6
4)ოთხსუღიანი	309,9	310,7	316,3	317,3
5)ხუთსუღიანი	348,7	349,5	355,9	357,0

ზრდა იმ დონემდე, რომ მოახდინოს ღარიბების გამდიდრება და მდიდრებისთვის დამატებითი ფინანსური რესურსების მიწოდება, **რომ მათ კიდევ უფრო განავითარონ მათი ბიზნესი, წარმოება და შექმნან მეტი სამუშაო ადგილები.** მართალია ჯინის კოეფიციენტის 1-თან მიახლოება კატასტროფულ შედეგებსა და სიღარიბეს გამოიწვევს, მაგრამ არც 0-თან თანაფარდობაა იდეალური მდგომარეობა. ამიტომაც ჯინის კოეფიციენტის სოციალური და ეკონომიკური ნიშნით შიშისა და ორდინატორი უნდა გაძლიერდეს სიმდიდრის გამრავლება და

Manana Mchedlishvili

Caucasus international University

The poverty's statistical Analysis in Georgia

Abstract

In the article “Analysis of poverty statistics in Georgia” is considered the poverty level of statistical indicators reflecting in the dynamics. In the article we also consider trend of

according to European standards. The level of pesticide pollution in the water and the bottom sediment was determined through narrow-zone chromatography and gas chromatography-METHOD 8081BGAS

Research findings: The pesticides, appearing in the rivers through agricultural wastewater are one of the biggest sources of pollution. The pesticides, accumulated in arable land, can be washed through the soil by rain, to end up in ground and surface water of reservoirs. Pesticides negatively affect environment,

Table №2

Impact of combined pesticides in the Alazani river bottom sediment

№	Place of taking samples	Pesticides			
		Decis	Belaphos	DDT	Karate
1	Tbilisi	0.0400	0.0050	0.0010	0.0000

In order to keep our environment clean and safe, there is a need to increase the population's awareness on the harm and danger caused by the pesticide misuse. People must acknowledge that incorrectly applied pesticides accumulate in the soil, water and bottom sediment and endanger the river ecosystems, release in the air and excess accumulation of pesticide residues in food products as well which on a large scale endanger the human health. Accordingly, it is essential to follow the guidelines for the safe use of pesticides.

ამიტომ, მნიშვნელოვნად ჩავთვალეთ შეგვესწავლა კომბინირებული პესტიციდების რაოდენობრივი გადანაწილება მდ. ალაზნის წყალში, ტივტივა ნატანსა და სანაპირო ზოლის ნიადაგში. კვლევები ტარდებოდა 2018 წლის ზაფხულში თელავის, წნორისა და გურჯაანის ტერიტორიაზე. აღმოჩნდა, რომ ნორმირების გარკვეული დარღვევით შეტანილი პესტიციდები - ბელაფოსის, კარატესა და დეცისის შედარებით მაღალი მაჩვენებელი დაფიქსირდა წნორსა და გურჯაანში. ყოველწიურად, თბილისის, მთიანეთის, ჭიჭიჭორისა და ჭიჭიჭორის (ზოგადად, თბილისში)

კვლევის მიზანი. შემოტანილ მცენარეთა ადაპტაციის შედეგების შეჯამება, ზრდა-განვითარების, შინაგანი და გარეგანი მექანიზმების შეჯერება, შემზღუდავი ფაქტორების გამოვლენა და ძვირფასი სახეობების კულტურაში ფართოდ გავრცელების გზების დასახვა.

კვლევის ობიექტი და მეთოდები: კახეთის რეგიონში ინტროდუცირებულ მერქნიან მცენარეთა აკლიმატიზაცია-ადაპტაციის საკითხები შეჯამდა თელავის, გურჯაანის, ყვარელის, ლაგოდეხის, სიონათის, რაიონების გამწვანებაში. ზაფხულსა და ჰარაშიში გაერვიოებული

აქვთ შემდეგ მცენარეებს: ბერძნული სოჭი (*Abies cephalonica*), ცრუცუგა (*Pseudotsuga menziesii*), მჩხვლეტავი ნაძვი (*Picea pungens*), მარადმწვანე კვიპაროსი (*Cupressus sempervirens*), კალოცედრუსი, ლიბოცედრუსი (*Calocedrus decurrens*), ტუია დასავლეთის (*Thuia occidentalis*) და სხვა. (ვარიაციის კოეფიციენტი 1-4%).

შედარებით ნაკლებ სტაბილური ზრდით ხასიათდებიან: მაღალი ფიჭვი (*Pinis griffithii*) (ვარიაციის კოეფიციენტი 23%), ლაიფონის ჩამოაიპაროსი (*Chamaecyparis lawsoniana*) (ვარიაციის

საცდელ მცენარეთა თესლების სავსეგულიანობა იშვიათად აღემატება 50%-ს, უმეტესად კი მასზე ბევრად დაბალია.

ასევე განსხვავებულია ერთი და იგივე სახეობის მცენარეთა თესლის ხარისხი სხვადასხვა წელს, რაც ეგზოგენური ფაქტორებით არის გამოწვეული. მნიშვნელობა აქვს აგრეთვე თვით მცენარის ასაკს, რადგან ახალგაზრდა მცენარეები უკეთესი ხარისხის თესლს ივითარებენ, იიზრებიან უფრო სწრაფად და იწარმოებენ უფრო მეტ თესლს, ვიდრე მოწინააღმდეგე მცენარეები.

და შესაბამისად კამბიუმის გააქტიურებას ჰიმალაის კედარი. მის ტოტებში მეორადი მერისტემის უჯრედების დაყოფის დასაწყისი მთელი საკვლევ პერიოდის განმავლობაში, თითქმის ყოველწლიურად აპრილის პირველ დეკადაზე ან იშვიათად თვის შუა რიცხვებზე მოდის. [4]. ბერძნული სოჭის კამბიალური ზრდის დამთავრების საშუალო თარიღია 30 აგვისტო, მისგან მოსალოდნელი გადახრა 6 დღე, ვარიაციის კოეფიციენტი 4,2%. ატლასის პიკრის ჯოჯიბში კამბიალური ზრდა იწყება პიკრის გახსნის შემდეგ 19 მაისს, მოსალოდნელი

საინტერესოა *Cryptomeria japonica*, რომელიც კახეთის სხვა რაიონებში არადაცმაყოფილებელი ზრდა-განვითარებით ხასითდება. აქ მას კარგი ვეგეტატიური მდგომარეობა აქვს; 60-65 წლის ხნოვანებაში სიმაღლით უტოლდება 20 მეტრს და დიამეტრით 50 სმ-ს. შესანიშნავი ზრდა-განვითარებით გამოირჩევა *Pinus griffithii*, რომელიც უხვად მსხმოიარობს, თვითნათესსაც იძლევა და 70 წლის ხნოვანებაში ხშირად სიმაღლეში 25 მ-ს აღწევს და სიმსხოთი 55 სმ-ს უტოლდება.

Tamar Nadiradze

Iakob Gogebashvili State University, Telavi

Results of Acclimatization-Adaptation of Introduced Timber Plants in Kakheti Region

Abstract

აზროვნების პირველი ეტაპი გააქტიურდა, კითხვა-პასუხის რეჟიმით გაგრძელდა და ლექტორის მხრიდან შედეგზე ორიენტირებული მოსაზრებებზე შეუმჩნევლად გამახვილდა ყურადღება. საბოლოოდ სტუდენტთა მიერ გაანალიზდა კრიტიკული აზროვნების როლი ადამიანისა და სამყაროს გავითარებისთვის. იქამდე კი ჩვენი მხრიდან განხორციელდა რამდენიმე აქტივობა, რომელსაც თანმიმდევრულად აღვწერთ. უნდა აღინიშნოს, რომ პირველად აღვნიშნავთ აზროვნების მანერას, არაა თანმიმდევრული, მოლოდინებისა და მოქმედების

მაშასადამე ვარსებობ" კრიტიკული აზროვნების სინონიმია. აქედან კი დასკვნა, რომ კრიტიკული აზროვნება ადამიანური სიცოცხლის გარანტია და არა მექანიკური ბიოლოგიური არსებისა.

ჩვენ მიერ აღწერილი მეთოდი სტუდენტებში კრიტიკული აზროვნების პროვოცირებისათვის, ორ სალექციო საათზე განხორციელდა გონებრივი იერიშის, ნელი პოტხის, მილოტის, საპოტხის, აონტის, ჭოლოჭაიისა და შნიიერსალოჭაიის სინთეზის

„მე მომწონს“ ან „მე არ მომწონს“ ეს არ არის საკმარისი. უნდა იყოს საფუძვლიანი, არგუმენტირებული მოსაზრება და ჩვენ ვასკვნიდეთ ამ მოცემულობის საფუძველზე.

ჩვენი სტატიის მიზანია გაჩვენოთ, თუ რომელი სავარჯიშოები არის უფრო ეფექტური კრიტიკული აზრის გასავითარებლად როგორც ტექსტზე მუშაობისას, ასევე მოსასმენი დავალებების შესრულებისას.

ზოგჯერ კითხიან, მოსმენა თუ მსჯელობა, ის აონლაინ-პედაგოგიური ინსტრუმენტები თუ

საკუთარი აზრის დაფიქსირება, რაც განმტკიცებული იქნება შესაბამისი მაგალითებით ან ექსპერტთა და მეცნიერთა დასკვნებით. ესეს მსგავსად, კრიტიკული ნაშრომიც იყენებს ფორმალური, აკადემიური წერის სტილს და აქვს მკაფიო სტრუქტურა, რაც ასევე მოიცავს შესავალს, მთავარ(კრიტიკულ) ნაწილს და დასკვნას. კრიტიკული ნაწილი მოიცავს სამუშაოს შინაარსს და მის დეტალურ შეფასებას.

შეოცდიბის მიზანია აონარეზოლო სოიროს მოშაობის სარეიბოობის თათიბიოთა

ბ) გაეცანით აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებულ გამოქვეყნებულ კრიტიკას და ჩამოაყალიბეთ საბოლოო სახით;

დავალება 4;

გაეცანით ამ წიგნის/სტატიის მიმოხილვას და მოინიშნეთ ნებისმიერ ასპექტი, რომელიც ფიქრობთ რომ შეიძლება იყოს თქვენი საქმისთვის ხელსაყრელი და კვლევისთვის საინტერესო:

საკუთარი ნაშრომისაც. თითოეული რუბრიკა 100 ქულიანია. იგი მოიცავს ძალიან ბევრ საკითხს(ნაწერის აკადემიურ ფორმას, სტილს, ტექნიკურ მხარეს, გრამატიკას, პუნქტუაციას, შეცდომებს დამწერლობაში, წინადადების სტრუქტურას და ა.შ), და თუ სტუდენტი დეტალურად გასცემს კითხვებზე პასუხს, იგი თავადვე მიხვდება საკუთარ შეცდომებს, დაინახავს სუსტ და ძლიერ მხარეს როგორც საკუთარ, ასევე მეგობრის ნაწერში; ეს სავარჯიშო გარემოში თორმეტ ინტერაქციული პროცესიდან რამდენიმეს მოიცავს: აკადემიურ

6. John M. Swales & Christine B. Feak; “Academic Writing for Graduate Students”; Essential Tasks and Skills; Michigan 2012;
7. Jeremy Harmer “How to Teach English”; London 1998;
8. John Butterworth; Geoff Thwaites; “Thinking Skills; Critical Thinking and Problem Solving”; Cambridge University Press 2013;

მოსწავლეთა შეფასებამ. რეფორმების კვალდაკვალ დომინანტი გახდა მოსწავლეთა არა კონტროლი და მათი ცოდნის დადგენა-შეფასება ნიშნით, არამედ თითოეული მოსწავლის განვითარების დინამიკის განსაზღვრა, მათი განვითარების ხელშეწყობა, რომელიც მიმართულია სწავლის ხარისხის გაუმჯობესებაზე და ეფუძნება განმავითარებელი და განმსაზღვრელი შეფასების ბალანსირებულ, სწორ გამოყენებას მოსწავლეთა განვითარებისა და სწავლის შედეგების აკუმულირებისათვის.

მალა წევს თუ არა სტანდარტს განმავითარებელი შეფასების გამოყენების გაუმჯობესება? 3. როგორ უნდა მოხდეს განმავითარებელი შეფასების გაუმჯობესება?

ავტორებმა მიმოიხილეს კვლევები, რომლებიც აჩვენებს, რომ ინოვაციები, რომლებიც მიმართულია განმავითარებელი შეფასების პრაქტიკაში გამოყენების გაძლიერებაზე, იწვევს მნიშვნელოვან და ხშირად არსებით სარგებელს, რაც მიიღება სწავლა-სწავლებიდან და გაიზიარეს ახლოს მოსწავლეობა მიმწოდებელს ზრდაში მოახდინოს რა თანაობრივად თითო

სტრატეგიასა და მეთოდს გაუკეთოს მოდიფიცირება და აქციოს განმავითარებელ შეფასების ინსტრუმენტად, ეს კი დამოკიდებულია იმაზე, თუ რამდენად შემოქმედებითად უდგება პედაგოგი სწავლა/სწავლების პროცესს. შეფასების ინსტრუმენტების გამოყენებისას ითვალისწინებს თუ არა სწავლების ეტაპს და რა მიზნით სურს მას ამა თუ იმ ინსტრუმენტის გამოყენება, არგებს თუ არა განმავითარებელი შეფასების სტრატეგიებს მოსწავლის საქმიანობებსა და შესაძლებლობებს, ითვალისწინებს თუ არა თითოეულის ინტერესს და ა.შ.

ხელს შეუწყობდა სასწავლო პროცესის მოსწავლეთა საჭიროებებზე უკეთ მორგებას, აქტივობების დაგეგმვა-განხორციელებას, ამ პროცესში მოსწავლეთა მეტ ჩართულობას, ინტერაქტიულობის ამაღლებას, მოსწავლეთა შეფასების ეფექტიანად განხორციელებას და სასწავლო შედეგების გაუმჯობესებას. ამ მიზნით, პრობლემის კვლევისა და ინტერვენციების ანალიზის შედეგად, შემუშავდა რეკომენდაციები მასწავლებელთათვის. დიაგნოსტიკების პროცესში გამოყენებული იქნა პილოდის როლიორა რაოთინობრდოი გამოიოხიო (პიოხიარო

განმარტავდნენ განმავითარებელი შეფასების მნიშვნელობას, ვიდრე ამას პრაქტიკულად ახორციელებენ გაკვეთილზე. ისინი აცნობიერებდნენ და უფრო მნიშვნელოვნად მიიჩნევდნენ მოსწავლის პასუხზე მყისიერ სიტყვიერ უკუკავშირს, ვიდრე მოსწავლის სწავლის პროგრესის განსაზღვრას გრძელვადიან პერსპექტივაში, განმავითარებელი შეფასების ინტეგრირებას სასწავლო მიზნებთან, მისი საშუალებით სწავლების ადაპტირებას მოსწავლეთა პასუხებისა და თავიანთი სწავლების საფუძვლებზე. აქედან გამომდინარე, რომ მათ მიერ გამოყენებული

უკუკავშირი და შეფასების რუბრიკები. გაკვეთილებზე განსახორციელებელი აქტივობები დაიგეგმა ამ ინტერვენციების შესაბამისად.

საგაკვეთილო პროცესზე დაკვირვების და მოსწავლეთა ფოკუს-ჯგუფებთან ინტერვიუს შედეგად გამოიკვეთა ანალოგიური ხარვეზები. აღინიშნა ისიც, რომ მოსწავლეებს არ ქონდათ კონკრეტული აქტივობისა თუ ზოგადად გაკვეთილის მიმართ თავიანთი მოსაზრების გამოხატვის საშუალება. თუ რამდენად საინტერესო იყო მასწავლებლის მიერ შერჩეული თე-

მიზანიც იქნებოდა მოსწავლეთა სწავლის შესახებ ინფორმაციის შეგროვება და უკუკავშირის მიცემა.

რაც შეეხება შეფასების რუბრიკებს, მათი ეფექტური გამოყენებისთვის მნიშვნელოვნად მივიჩნიეთ მასწავლებელთა მიერ შეფასების კრიტერიუმების სწორი ჩამოყალიბება და იმის ნათლად განსაზღვრა, თუ რა ჩაითვლება სამუშაოს შესრულების ყველაზე მაღალ და დაბალ მაჩვენებელად. თუ ამ პროცესში მოსწავლეებს აქტიური ჩართვა უნდა აღმოუჩინოთ, მათში

4. Black, P. Harrison, C. Lee, C. Marshall, B. & William, D. (2004): Working Inside the Black Box: Assessment for learning in the classroom. Phi Delta Kappan. Vol. 86 #1, pp. 8-21;
5. Black, P. & Wiliam, D. (1998): Inside the Black Box: Raising Standards Through Classroom Assessment. Phi Delta Kappan, Octomber, pp 1-13

მაია ნონიაშვილი

ბიზნესისა და ტექნოლოგიების უნივერსიტეტი

ინოვაციური წარმოება და საქართველოს ბაზრის მზაობა მეოთხე ინდუსტრიული
რევოლუციისთვის - შესაძლებლობები და გამოწვევები

უწევს კონკურენციას იმპორტირებულ საქონელს. შესაძლოა ჭარბი საწარმოო დანახარჯების და საბოლოო პროდუქტის მაღალი ფასის გამომწვევი მიზეზი იყოს საწარმოო პროცესებში ინოვაციური ტექნოლოგიების მცირე დოზით გამოყენება.

ერთის მხრივ, ინოვაციურმა ტექნოლოგიებმა უნდა გააუმჯობესოს წარმოება, მოახდინოს ოპერაციებისა და მასში შემავალი პროცესების ოპტიმიზაცია, რამაც მნიშვნელოვნად უნდა შეიძლოს ხელი აღმკანაობის ზრდასა და განხილვარებას შეამციროს

მიმდინარეობს დისკუსია შრომითი ბაზრის გადახედვასა და ახალი პროფესიების განვითარების შესახებ. მაშინ როდესაც, სრულად იცვლება საწარმოო მიდგომები, ყალიბდება სრულიად ახალი ბიზნეს მოდელები, წარმოება ხდება უფრო მეტად პრაქტიკული, ცვლის პარადიგმას და გადადის 100%-ით მომხმარებელზე მორგებულ წარმოებაზე (Mass customization), რაც გულისხმობს საქონლის/პროდუქციის თუ მომსახურების მორგებას კლიენტის, ანარქიკული მოთხოვნებზე, ინდივიდუალური შიკრიტების, ანარქიკული

International Federation of Robotics. 2017-2018. *The Impact of Robots on Productivity, Employment and Jobs*. A positioning paper, Frankfurt: International Federation of Robotics, 10-15.

Leurent, Helena, Enno de Boer, Francisco Betti, Jayant Narayan, Enric Pelaez Gomis, Katy George, Varun Marva, Richard Kally, and Mehdi Miremadi. 2018. "The Next Economic Growth Engine." <https://www.weforum.org>. January. Accessed April 21, 2019.

http://www3.weforum.org/docs/WEF_Technology_and_Innovation_The_Next_Economic_Gro

many industries and manufacturing companies. They propose completely different, innovative and simplified production processes.

The article discusses the influence of Revolution 4.0 on manufacturing, challenges that modern world industries face, world trends and digital manufacturing perspectives. There is also discussed the how the new revolution forms new business models. There is research conducted on Georgian market, the perspectives of Georgian manufacturers and barriers for innovative digital manufacturing

პრობლემის გადაჭრის ჩემეული ვარიანტი. ახლა თავად სცადეთ!” ასეთი მუშაობა შესაძლებელია როგორც ლექციაზე, ისე აუდიტორიის გარეთ. გარდა ამისა, ფაქტია, რომ ესა თუ ის პროფესორი ხშირად ხდება აღტაცებისა და მიბაძვის ობიექტი.

ამრიგად, ლექცია შეიძლება იყოს საკმაოდ ეფექტური, თუმცა, ზოგჯერ აფერხებს სტუდენტის დამოუკიდებელ სწავლასა და აზროვნებას.

ლიტერატურის მოძიების უნარი, რა თქმა უნდა, განსაკუთრების მისი სწორი ორგანიზაცია

მაგალითის მოყვანისას დავიცვათ პრიციპი კონკრეტულიდან აბსტრაქტულისაკენ. საჭიროა თითოეული მაგალითის დაკავშირება სტუდენტის ცოდნასა და გამოცდილებასთან.

სწავლის პროცესი გაცილებით ეფექტურია, როცა ლექციაზე კეთდება უკვე გაშუქებული მასალის შეჯამება. ასეთ შემთხვევაში სტუდენტს შეუძლია გაანაწილოს რამდენად სწორად და სრულყოფილად გაიზარდა მოცემული მასალა. გაიმეორეთ საკვანო საკითხები ერთხელ, ორჯერ, სამჯერ, ამით ხილს შიშნობით სტუდენტის მიერ მასალის სათანადო ორგანიზებას

4. L. Lambert, S. L. Tice, P. Featherstone (eds.), University Teaching (Syracuse, NY: Syracuse University Press, 1996)

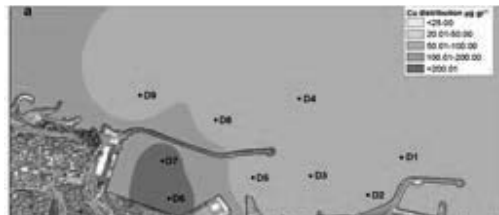
Nino Orjonikidze
Lela Edzgeradze

rivers, sediments act as an important sink of heavy metals [6]. Also, the sediments are indicators of aquatic environment pollution, and the metal concentration in sediments and sediment pore water can reflect the aquatic pollution level [7]. With this aim, Sediments for heavy metals are used to toxicity identification, sediment quality assessment and diagenetic studies [8,9]. The Potential Ecological Risk Index (RI) is a methodology developed by Hakanson [10] to evaluate the ecological risk of heavy metals in sediments. The RI considers both the toxicities and total contents of heavy metals, the chemical speciation is neglected

The Potential Ecological Risk Index (RI) is introduced to assess the ecological risk degree of heavy metals in sediments, which was originally proposed by Hakanson [10]. The following equations were used to calculate the value of RI:

$$C_f^i = C_D^i / C_R^i$$

Physical properties							Chemical properties			
Area	Depth (m)	Gravel (%)	Sand (%)	Clay (%)	Porosity (%)	Temperature (°C)	Salinity (‰)	pH	Oxygen (%)	Oxygen (mg/L)

analysis used to varimax rotation method was performed on metal values (sediment and sediment pore water) and environmental parameters. In this analysis, three components were extracted which explained about 93.5 % of the total variance, with the first component accounting for 53.7 %, the second component for 21.2 % and the third component for 18.7 %. The first component, except for Ni in sediment pore water, includes eleven variables for metal both sediment (Cr, Cu, Zn, Pb, Ni and As) and sediment pore water (Cr, Cu, Zn, Pb and As). These eleven metals in the first component may represent anthropogenic sources

The values of SEF, PLI and IGEO are given in Table 5. The SEF of metals in the sediments around Trabzon harbor was: $Pb > Cu > As > Zn > Ni > Cr$. The highest SEF, PLI and IGEO values were determined for stations of D6 and D7 (Table 5). The SEF contamination categories were described by Ozseker et al. 2013 in more comprehensive way. According to this classification, SEF values of Cr and Ni were greater than the threshold value of 1, none exceed 3, suggesting that level of pollution enrichment was minor. SEF values of Zn and As were greater than the threshold value of 3, none exceed 5, suggesting that level of pollution

- [4] Ozseker, K., Eruz, C., Ciliz, S., Mani F., (2014) Assessment of Heavy Metal Contribution and Associated Ecological Risk in the Coastal Zone Sediments of Black Sea; Case study of Trabzon, CLEAN – Soil, Air, Water 42, 1477-1482.
- [5] Yu, R., Yuan, X., Ahao, Y., Hu, G., and Tu, X., (2008) Heavy metal pollution in intertidal sediments from Quanzhou Bay, China. Journal of Environmental Sciences 20 (6), 664-669.
- [6] Brucses, W.R., Vandam, L.F., Bell, R.G., Green, M.O., Kim, J.P., (1996) Heavy metal and suspended

Koray OZSEKER, Kadir SEYHAN, Coskun ERUZ

Karadeniz Technical University, Institute of Marine Sciences and Technologies, Trabzon/Turkey

Karadeniz Technical University, Faculty of Marine Sciences, 61530, Camburnu-Trabzon/Turkey

ატმოსფეროს ნივთიერების სისქეა, ღვარის მიერ გავლილი θ კუთხით ვერტიკალთან, Λ – ე.წ. ღვარის შთანთქმის სიგრძე, რომელიც სრულად ახასიათებს მათი მოსვლის მიმართულების განაწილებას. ამდენად, დაკვირვებული ზენიტური კუთხეების განაწილება პროპორციულია სიდიდის $f_\theta(\theta) \propto \sin(\theta) \cos(\theta) \times \exp(-X(\theta)/\Lambda)$ უმნიშვნელო მამრავლის სიზუსტით. აქ $\sin(\theta)$ წარმოიქმნა სფერული კოორდინატების გამოყენებით, $\cos(\theta)$ კი აღწერს ჩვენი სადგურის მიერ

ღვარების შთანთქმის სიგრძის პრაქტიკული განსაზღვრისათვის გამოყენებული იყო 2019 წლის იანვარ-აპრილის „TEL“ სადგურის 41895 შემთხვევა. აგებული იქნა ჰისტოგრამა $H(s)$ ყველა ამ შემთხვევის სიდიდეებისათვის $s = \sec(\theta)$ და პარაბოიდალური რეგრესია $P_{reg}(s)$ სიდიდეებით $P_{dat}(s) = \ln(s^3 H(s))$ მიღებული გაზომვებით ზენიტური კუთხეებისათვის $\theta < 64.5^\circ$ -ის უახლოვებს ფუნქციას $P(s)$ მუდმივი უმნიშვნელო წევრის სიზუსტით (ნახაზი 1).

Nino Zhonzholadze

Iakob Gogebashvili State University, Telavi

Angular distribution of extensive air showers' arrival direction based on the

გადავხედოთ კრიპტოვალუტის წარმოშობის ისტორიას. პირველად დევიდ ჩაუმა (David Chaum) შექმნა DigiCash სისტემა, პროგრამისტმა ვეი დაიმ (Wei Dai) კი კრიპტოსავალუტო პროგრამა დაწერა. **ბლოკჩეინი**, რომელიც წარმოადგენს ტექნოლოგიას ელექტრონული ფულის – **Bitcoin**-ის მიღმა თანდათან ხდება მეოთხე ინდუსტრიული რევოლუციის სიმბოლო. ბლოკჩეინის ტექნოლოგია დაფუძნებულია შუამავლების გაქრობის იდეაზე, რაც ცხადია **Uber**-ის, **Airbnb**-ის, **TaskRabbit**-ის, ანტრალოგიზაციის ბიზნის, მოლოდინის, მძონი ინჟინრნიტ

მოწინააღმდეგეები. ბიტკოინის ბირჟებზე – Kraken, BTC.com, Cryptsy უკვე საკმაოდ დიდი კაპიტალი გაჩნდა. სხვადასხვა ქვეყნების მიდგომები ვირტუალური ვალუტის რეგულირების თვალსაზრისით სხვადასხვაა. იაპონია პირველი იყო, რომელმაც 2017 წლის აპრილში კრიპტოვალუტა როგორც გადახდის საშუალებად აღიარა. ამერიკაში მოგება დაბეგვრადია, თუმცა უარყოფითი შედეგები ჰქონდათ, რადგან მათი აღრიცხვა რთულია. მალტამ, ბილგორსლამს ეს სფერო ყოველწლიურად კლასიფიკაციის განახლებას მოუწოდებდა, როდესაც

100 ქვეყნის ციფრული ინდექსი. **DiGiX** ინდექსი გამოითვლება ექვსი კომპონენტის გარშემო: ინფრასტრუქტურა (3G და მეტი სიმძლავრის დაფარვის ინტერნეტი, გამტარინარიანობა (ბაიტი/წმ), უსაფრთხო ინტერნეტ სერვერები, მომხმარებელთა მიერ ინტერნეტის გამოყენება (შინამეურნეობების მიერ ინტერნეტ ტექნოლოგიების გამოყენება), საწარმოების მიერ ინტერნეტ-ტექნოლოგიების გამოყენება (ბიზნეს-ურთიერთობებში და მომხმარებელთა ურთიერთობისას), ხარჯები (თიქსირები/თოი ინტერნეტის და სავაჭოოოონო) რეკოლორიბა

გახლავთ ორი ძირითადი ფირმა: “ეთერიუმი” და Waves-ი. Waves-ი იმის გამო ავირჩიეთ, რომ მომხმარებლისთვის შედარებით მარტივია, მას აქვს ინტეგრირებული გაცვლითი პლატფორმა, სადაც შეგიძლიათ, დოლარი ან ევრო ჩარიცხოთ და ქართული კრიპტოვალუტა ან ბიტკოინი იყიდოთ. Waves პლატფორმას აქვს ვებსაიტი და მობილური აპლიკაცია, რომელიც მომხმარებელს შეუძლია გადმოწეროს და ამით მარტივად ისარგებლოს. Waves-ზე ავირჩიეთ, ხოლო ძირითადი იალოზაა განთავსებული: დოლარი, ევრო, ბიტკოინი.

ხელმძღვანელობს. ბიტკოინ-მაინინგის ბაზრის ლიდერი კომპანია Bitfury საქართველოში 2014 წლიდან მოღვაწეობს. პირველი პროექტი საქართველოს თანაინვესტირების ფონდთან თანამშრომლობის ფარგლებში განხორციელდა. მაინინგს ფული, ძირითადად, ელექტროენერგიისთვის სჭირდება, რადგან კომპიუტერებს სწრაფი და მძლავრი პროცესორები და გაგრილების სისტემა სჭირდებათ. თუ ბიტკოინის საბოლოო ღირებულება ხარჯზე მაღალია, მაშინ ბიტკოინ მაინინგი მომგებიანია. საქართველოში ამ მიმართულებით

ეკონომიკაში ბლოკჩეინმა და ბიტკოინმა საკმაოდ დიდი ყურადღება მიიპყრო, თუმცა ტექნოლოგიის სიახლის და გამოუცდელობის გამო ჯერ კიდევ ნელ ტემპში ხდება მისი მიღება. თუმცა, როგორც ტექნოლოგიების ისტორია გვაჩვენებს, ადამიანები ახალი ტექნოლოგიის გავლენას და ღირებულებას გადამეტებულად აღვიქვამთ მოკლე პერიოდში და ვერ აფასებს მათ მასშტაბურ ეფექტს გრძელ პერიოდში. „მეოთხე ინდუსტრიულ რევოლუცია“ გარკვეულ საფორმისაა, შიდაა, მაღალტექნოლოგიური, განხილავს, თანრობობის, თასადმიბა

main strategy of economic development today. The purpose of this paper is to explore and explore the importance of digital technologies and Georgia's involvement in the rapid transformation of business and society.

The number of people involved in the cryptocurrency business in Georgia is increasing. The attraction of this area is that the legislation of Georgia, the National Bank, does not regulate the activities of virtual currency. Cryptocurrencies are not a legal means of payment. Georgian customers

ფსევდოპატრიოტული იყო მათი თავგანწირვა თუ მართლა საქართველოს ბედი ადარდებდათ რეჟიმის პირობებში.

სიმონ ჩიქოვანის ლექსი „9 მარტი“ სწორედ უჯრის მწერლობის ნიმუშია. მარტის მოვლენებიდან მრავალი წლის შემდეგ აღმოჩენილმა და სამზეოზე გამოტანილმა ამ ლექსმა და პოეტის გულისმომკვლელმა სიტყვებმა წარმოუდგენელია, არ შეგვძრას. სიტყვები, რომლებიც ამ ლექსითაა იმის, მაიოხილოს არ იძებს, თა სწორედ ამითაა თაიჭაროა მაიმი, ლექსი მხოლოდ

ფლემინგმა გადაწყვიტა, რომ დაწესებულებების თავზე არც ამერიკის და არც პანამის დროშა აღარ იფრიალებდა. აღშფოთებულმა ზონელებმა ეს დეკრეტი აღიქვეს, როგორც ამერიკის გავლენის უარყოფა და, პროტესტის ნიშნად, დაიწყეს ყველგან ამერიკის დროშების გამოფენა. 9 იანვარს ბალბოას სკოლაში ადმინისტრაციამ ჩამოხსნა ამერიკის დროშა, რამაც სტუდენტების პროტესტი გამოიწვია. სტუდენტების პროტესტს მხარს სხვა ზონელებიც უჭერდნენ, როდესაც მათ საოპოის თაიფი ისევე აღმართეს, ამერიკის დროშა, საკავშირო პანამიონი, სატელეკომუნიკაციო

ამბებს და რეზონანსს, რომელიც მოჰყვა ამ მოვლენას, აუცილებლად გაახსენდებოდათ სულ რაღაც შვიდი წლის წინანდელი მოვლენები, რომლებიც თბილისში დატრიალდა. 1956 წლის მშვიდობიანი დემონსტრანტების გამოსვლებიც, ისევე როგორც პანამელი სტუდენტების გამოსვლები, ერთი მიზეზით დაიწყო, მაგრამ მალევე ახალგაზრდების მოთხოვნები სერიოზულ პოლიტიკურ მოთხოვნებში გადაიზარდა. დემონსტრანტები დაცხრილეს

გარდაცვალებამ, რომელიც არა სპეციფიკური პირობით, არა ერთიანი წარმოდგენით იმ

მწერლები ცდილობდნენ და მაინც ვერ ატევდნენ სათქმელს სქელ წიგნებში. რა იქნებოდა, ერთი სვეტი დაეთმოთ გაზეთის ფურცლებზე 1956 წელს დაღუპული მომიტინგეების ბედისთვის, ანდა სვეტი კი არა, ერთი მცირე ნეკროლოგი, თითოეულისთვის ცალ-ცალკე თუ არა, ყველასთვის ერთად მაინც და განეთავსებინათ თუნდაც გაზეთის ბოლო გვერდზე... ესეც ხომ საქმე იქნებოდა... ასე ხომ არ დაივიწყებდნენ იმათ სახელებს, გვარებს, ვისაც ასე სწყუროდა სიცოცხლე და იმან, თუ როგორ მოკლეს, თუ როგორ მოკლეს, რომ თანამოქალაქი, თანამოქალაქი...

როდესაც მარტის მღელვარება დაიწყება, ლენტო¹⁰, კამერით შეიარაღებული, ხალხს უერთდება და აპარატს აჩხაკუნებს. რომანის სიუჟეტი ისე ვითარდება, რომ მკითხველი გულის ფანცქალით ადევნებს თვალყურს, როგორ ჩამოართმევენ ერთადერთ ნივთმტკიცებულებას მემატიანეს და კაცმა არ იცის, სად მიუჩენენ ფირებს ბინას, ეგებ სულაც მოსპობენ და გაანადგურებენ, როგორც საზარელი სისხლიანი მოვლენების კვალს. გადაღებული კადრები ძრება ერთი სიტყვიდან ძრება ახლოდროული არსებობიდან სამაგიეროდ რჩება სხვა ათრები

მარტო ლიტერატურა, არამედ ისტორიაც წლების განმავლობაში დუმილს ინარჩუნებდა არასაკმარისი ნივთიერი მტკიცებულებების გამო.

მწერლის საქმე არაა ისტორიული კვლევის ჩატარება, არც ლიტერატურა არ უნდა ადგენდეს მოვლენათა მიზეზშედეგობრიობას. მაგრამ უცნაურია, ლიტერატურა დადუმდეს და გვერდი აუაროს საზოგადოების წუხილს, რადგან ლიტერატურის შემოქმედნიც ხომ საზოგადოების წარმომადგენლები არიან და ისიც არ უნდა შესწირვიდნენ 1956 წლის მარტში დათხოვნილობის

საკვანძო სიტყვები: 9 მარტი, სისხლიანი მოვლენები, მეოცე საუკუნე, ქართული ლიტერატურა
Key Words: March 9, bloody events, XXI century, Georgian Literature

უკრაინა	40,671	47,604	6,933	17%
ისრაელი	38,194	43,699	5,505	14.4%
პოლონეთი	557,303	547,983	-9,320	-1.7%

წყარო:საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო

მოსასვენებელი ფანჯატურების, სკამების, სანაგვე ურნებისა და გამაფრთხილებელი ნიშნების მოწყობას.

ტურისტული ინფრასტრუქტურის განვითარება ბაკურიანის რეკრეაციულ პარკში.
პროექტი გულისხმობს როგორც პარკის ტერიტორიის კეთილმოწყობას, ასევე პარკთან არსებული ობიექტების (საციგურაო და სპორტული მოედნები) რეაბილიტაციას. პროექტი ითვალისწინებს ჭიკტიჭორის შიმოლობის, ორი ოცა ანატოლიძის მოწყობას, სწრაფი პიკნის

აღსანიშნავია, რომ ზოგიერთი რეგიონის მუნიციპალიტეტის მძიმე სოციალური და ეკონომიკური კლიმატის გაჯანსაღება, ადგილზე არსებული ტურისტული პოტენციალის სრულფასოვნად უტილიზაციის გზით არის შესაძლებელი. [2]

ადგილზე არსებული რესურსული პოტენციალის სიღრმისეული ანალიზის საფუძველზე ვლინდება, რომ რეგიონებში ტურიზმის განვითარებისთვის ინფრასტრუქტურის მომართობა არაოპტიმალური იქნება, თუ რელიეფის, კლიმატის,

- შერჩეულ კოდებთან თავსებადი იყოს ყველა კლასტერისთვის;
- ტურიზმის მობილური აპლიკაციების შემუშავება, ისეთის, როგორიცაა ვირტუალური რეალობა: ასეთი აპლიკაციების შექმნა ახალი ტენდენციაა დღევანდელ ტურისტულ ბაზრებზე. ისინი კლიენტის მიერ მიღებულ გამოცდილებას აძლიერებენ და აუმჯობესებენ.
- თანმიმდევრულობის, მისაღწიადი ანონიმურობის, თავისუფლების, შიდახიზ მთლიან

3. მარგველაშვილი მ., „ამერიკული გამოცდილება ქართული ტურიზმის განვითარებისათვის“ თბ., 2012
4. Iris Mihailovic - University of Dubrovnik, Department of Economics and Business Economics, Croatia – European scientific Journal, August 2014.
5. UNWTO Tourism Highlights 2015 edition .
6. WTTC Travel and Tourism. World economic impact 2015

ნანა რჩეულიშვილი

იაკობ გოგებაშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, თელავი

გურამ რჩეულიშვილის ლიტერატურული შეხედულებები

გურამ რჩეულიშვილის, როგორც მწირობისა, თა შიმოძმიობის, განსაკუთრებით ხიოწირა

გურამ რჩეულიშვილის შეხედულება მწერალსა და საერთოდ, მწერლობაზე ხშირად არაერთგვაროვანია. აზრი იმის შესახებ, თუ ვინ შეიძლება იწოდებოდეს მწერლად, არაერთ პირად წერილსა თუ ჩანაწერში გვხვდება. „მე მწერალი არა ვარ! მე შეყვარებული ვარ! გესმით?! ოღონდ ახლა არ ვიცი ვისში“. ანუ, მისი აზრით, სიყვარული, „შეყვარებულობა“, თუნდაც ბუნდოვანი, მიუცდილებელი პირობაა მწერლისათვის. კიდევ უფრო დახვეწილია შემდეგი ფორმულირება: „სიყვარული არის ადამიანისათვის ის, რაც მისთვის არის სიყვარული“.

მთავარ თავსატეხად იქცა, არამედ ნარაციის პროცესში ავტორის უფლებამოსილების საგანგებო ხაზგასმაც“ (ქართული ლიტერატურა. ისტორია საერთაშორისო ლიტერატურული პროცესების ჭრილში; ტ.2; 188). ასეთი ტენდენცია განასხვავებს რჩეულიშვილის შემოქმედებას მისი დროის მწერალთა ნააზრევისაგან. იგივე პათოსითაა წარმოთქმული მწერლის მეტაფორული ფრაზა: „ისევ მოვედი მე ფართო გზასთან... სწორედ აქ არის საჭირო თავის შესაცნობად, მოწოდების აღიქმის საპოინოთ, გარდაიქმნოს თავისუფლობა“ (რწმუნობიშვილი: 697). ავტორის, ზოგადად,

Nana Rcheulishvili

Iakob Gogebashvili State University, Telavi

Literary beliefs of Guram Rcheulishvili

Abstract

Guram Rcheulishvili is a Georgian writer, publicist, and translator. His literary beliefs are reflected in his works, which are characterized by a deep understanding of the human condition and a strong sense of social responsibility.

გერმანელი მწერალი და მოაზროვნე, ფრიდრიხ შლაიერმახერი თარგმანის ორ გზას გვთავაზობს: 1. მთარგმნელი ნაკლებად „აწუხებს მწერალს“ და აქცენტს მკითხველზე აკეთებს. 2. მთარგმნელი მთლიანად მწერალზეა ორიენტირებული. (ჩიქვინიძე, 2016). აღნიშნული ჩვენი კვლევის ფორმულად მივიჩნიეთ და ვაჟა-ფშაველას მოთხრობების ინგლისური თარგმანები (მთარგმნელი ლალი ჯოხაძე) უპირველესად იმ თვალსაზრისით განვიხილეთ, თუ რამდენად ახლოსაა თარგმანის ტექსტი ორიგინალ ტექსტთან. მისთვის, თუ არა, მთარგმნელი მას

სიფრთხილით გადმოაქვს მხატვრული ხერხი თარგმანში, რითაც ცდილობს შეინარჩუნოს ის სიძლიერე, რაც ორიგინალში მეტაფორას აკისრია.

1. „ბალახი ბალახს ეკონებოდა“ – “The grass was cleaving to the grass.”
2. „კაცმა, შეუბრალებელმა ადამიანმა, მოგვიკლა გული, მოგვიკლა შვილი და დაგვტოვა თვალცრემლიანი“ – “A hardhearted and ruthless man broke our heart and smashed down our child. And he left us full of tears”

ბიბლიოგრაფია:

1. ვაჟა-ფშაველა. (2012): მოთხრობები. გამომცემლობა „წიგნიერი“. თბილისი.
2. ფანჯიკიძე, დ. (1988). თარგმანის თეორია და პრაქტიკა. გამომცემლობა „განათლება“. თბილისი.
3. ჩიქვინიძე, ი. (2016). ტექნიკური ტექსტის თარგმანის საფუძვლები (ლექციების კურსი)
http://gtu.ge/Agro-Lib/Books/?ELEMENT_ID=6386

მნიშვნელოვან ფაქტორად მიაჩნია: „ენების კლასიფიკაციის დროს წინადადებაში სუბიექტის, ზმნისა და ობიექტის განლაგების მექანიზმი – ე. წ. **SVO** თანმიმდევრობა – ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს კრიტერიუმს წარმოადგენს“ (მ. თანდაშვილი: <http://tandaschwili.com/thema-4-2/>).

ენებში გარკვეულწილად არსებობს წესები, მეთოდები, რომელთა საშუალებითაც შესაძლებელია სიტყვათა თანმიმდევრობის საკითხის გათანაფრთხილება ერთ-ერთი ასეთი მეთოდია

წინადადებას ექნებოდა ასეთი სახე: „პოლივუდის კინოვარსკვლავის ვიზიტი თბილისში / სრულდება“. მაშასადამე, ...ვიზიტი თბილისში კი არ სრულდება, არამედ ...თბილისში ვიზიტი სრულდება.

როგორც სამეცნიერო ლიტერატურაში მიუთითებენ, სიტყვათა რიგი შეიძლება გამოყენებულ იქნეს სტილური მიზნებით. ამ ასპექტით თანამედროვე ქართულ წერითსა თუ ზეპირ მიტყუილობაში სარქმობია სიტყვათა წყობისათვის თავისუფალი მიდგომა, რაც ხშირად

როცა შედგენილი შემასმენელია წინადადებაში, ზმნური ნაწილის ადგილი შეპირობებულია ლოგიკურ-სემანტიკური ფაქტორებით (ლოგიკური: მახვილი, ინტონაცია... სემანტიკური: რომელი წევრია ახლოს). ხშირად ეს ფაქტორები უგულებელყოფილია. მაგალითად: „იდუის ავტორები სამოქალაქო აქტივისტები ია იაშვილი და ქეთი დეისაძე არიან“ („ახალი ამბები“, 11.06.2019:

<https://www.radiotavisupleba.ge/a/29993591.html?fbclid=IwAB1ipuoohvpsvxBdOGM0Li6IfAuEMKKK7A8a>

აბსოლუტურად ვეთანხმები“ (marja ivanovna, გამოგზავნილია: 15 ოქტ, 2009, 02:23, #15982475: <https://forum.ge/?f=19&showtopic=34023679&st=30> ნანახია: 14.05.19, 2:51).

marja ivanovna აანალიზებს წინადადებას: „დედამ ბავშვს აჭამა“. მიაჩნია, რომ ეს ყველაზე ნეიტრალური, მშვენიერი წყობაა. „ბავშვს დედამ აჭამა – ასეთ წყობას მაშინ ავირჩევთ, თუ გვინდა ხაზი გავუსვათ, რომ დედამ აჭამა და არა სხვა ვინმემ. აჭამა ბავშვს დედამ – აქ იმ ოპერატიული აქცენტით, რომ ის მოძღვრებით ნამოცილობათ შიშისგან, რაც მანამდე აიძულებს ნიშნის

Rusudan Saginadze

Akaki Tsereteli State University, Kutaisi

**Factors providing the place of predicate in modern Georgian
(norm and style issues)**

ფორმდებოდა. ანდა, იყო შემთხვევები, როდესაც გამოქვეყნებულ დახვრეტილთა სიაში რამოდენიმე ადამიანი დახვრეტილი არ აღმოჩნდა. ამის მაგალითია თელავში და თელავის მაზრაში 1924 წლის 1-5 სექტემბერს განხორციელებული დახვრეტები.

თელავის მაზრაში 1920-1960-იან წლებში მოღვაწე, ადგილობრივი საბჭოთა ხელისუფლების ერთ-ერთი წარმომადგენლის, გიორგი ჯაშიაშვილის დღემდე გამოუქვეყნებელ მოგონებაში

დათხრობით 1924 წლის თებერვლის ყოველ ორ თვეში წყაროზე სარკინოთა დაბრუნების სიას

5. ყარალაშვილი რეზიკო მიხეილის ძე - თავადი
6. ყარალაშვილი ილიკო კონსტანტინეს ძე - თავადი
7. ყარალაშვილი დიმიტრი გიორგის ძე - თავადი
8. ყარალაშვილი ივანე არჩილის ძე - თავადი
9. ჯავახიშვილი ალექსანდრე დიმიტრის ძე - ვაჭარი
10. ხოსროშვილი ივანე გიორგის ძე - უფოთარი

რომ 1992 წლის მოვლენების დროს ე.წ. უშიშროების არქივის დიდი ნაწილი დაიწვა და განადგურდა მასალების ნაწილიც, რომლებშიც აღნიშნული პერიოდის დოკუმენტები იყო დაცული. ამიტომ, ჩვენთვის ძალიან მნიშვნელოვანია ამ სახის მასალებში დაცული ინფორმაცია.

ირაკლი რაზმაძე წერს, რომ 1924 წლის აგვისტოში თელავის მაზრაში აჯანყება არ მომხდარა. ამის მიუხედავად, საბჭოთა ხელისუფლებამ ამ მაზრაში და მათ შორის ქალაქ თელავში, დაიწყო სრულყოფილი კოლანაშაშაობის ხაზის დაკავშირება და მათი დახირბა და დასახირბა და გამჯაბობობა

რომ საშა ჯორჯაძემ თავისი საქციელით გადაარჩინა ის ადამიანები ვინც პოლიტბიუროს დასახვრეტად გამზადებული ყოლიათ ქვედა სართულზე.

საარქივო მასალების მიხედვით, თელავის მაზრის პოლიტბიუროს 1924 წლის სექტემბერში დახვრეტა მიუსჯია ასზე მეტი პირისთვის. (10)

აღსანიშნავია, რომ სიაში დასახელებული ადამიანების ნაწილი იქნა დახვრეტილი გარკვეული ნაწილი გათავისუფლებული. მათ შორის 1924 წლის 5 სექტემბრით თათარიზებული თილისაში გამოარსებული

8. საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს პოლიციის აკადემიის არქივი, ფონდი 12, საქმე 10, გვერდი 253
9. საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს პოლიციის აკადემიის არქივი, ფონდი 12, საქმე 10, გვერდი 252
10. საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს პოლიციის აკადემიის არქივი, ფონდი 6, საქმე 2426

ფუნქციებში შედის: 1.სავალდებულო ფინანსური ანგარიშგებისა და აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტებისა და სხვა შესაბამისი ნორმების შემოღება;

2. ანგარიშგების მომზადებისა და წარდგენის წესების განსაზღვრა;

3.ანგარიშგების პორტალის წარმოება;

სდპ და I კატეგორიის საწარმოს აქვს აგრეთვე სხვა ტიპის ანგარიშგების მომზადების მოთხოვნა, კერძოდ სახელმწიფოს მიერ განხორციელებული გადასახადის კუთხით.

II--კატეგორიის საწარმოებს ანგარიშგების საფუძველი მსს ფასს-თან ერთად სურვილისამებრ შეიძლება იყოს სრული ფასს.

III და IV კატეგორიის საწარმოებისათვის არ არსებობს არც აუდიტის ჩატარების, არც მმართველობითი ანგარიშგების მომზადების და არც სხვა ტიპის ანგარიშგების

თემატური მონიტორინგი შეიძლება განხორციელდეს ნებისმიერ დროს,თემატურ მონიტორინგს ექვემდებარება აუდიტორული ფირმები და აუდიტორები თემატური მონიტორინგი მოიცავს: ხარისხის კონტროლის სისტემის იმ ცალკეულ ელემენტებს, შერჩეულ გარიგებებს და საქმიანობის წარმართვის სხვა სფეროებს, რაც სამსახურის მიერ განსაზღვრულია რისკის მატარებლად მონიტორინგის შედეგად აუდიტორისათვის/აუდიტორთაგან ერთ-ერთისათვის/გარეგნის კარგნიორისათვის მოცემული

9. მომგებიანობის კოეფიციენტი: წმინდა მოგების მარჟა = წმინდა მოგება/წმინდა გაყიდვებთან (ზომავს გაყიდვებიდან მიღებულ მომგებიანობას)
10. მოგება ინვესტიციაზე(ROI)მოგება აქტივებზე=წმინდა მოგება დააბეგვრის შემდეგ/მთლიანი აქტივების რაოდენობასთან. ზომავს არსებული აქტივებით მოგების მიღების ეფექტურობას(ინვესტირებული კაპიტალის გამომუშავების სიმძლავრე)
11. მოგება საკუთარ კაპიტალზე(ROE)-წმინდა მოგება ლაბორირის შიშლივ/საკუთარ

ინგა ტყემალაძე
შავი ზღვის საერთაშორისო უნივერსიტეტი, თბილისი

ადამიანის ქცევისა და მდგომარეობის შემცველი კონცეპტების გასტრონომიული
ფრაზეოლოგიური ერთეულები ფრანგულ ენაში

დაუშლელი შესიტყვება, ლექსიკური ერთეული, სტერეოტიპული გამოთქმა; იდიომი – მეტაფორული, ხატოვანი, გაქვავებული და სხვა (თაყაიშვილი 1961:13).

რაც შეეხება ფრაზეოლოგიის ზოგად განსაზღვრებას, იგი შემდეგნაირად არის ძირითადად ფორმულირებული: მყარ შესიტყვებათა ერთობლიობას ფრაზეოლოგია (ბერძნ., phrasis „აქმონაოქიამი“ λογος „ლიგოსი“ მოძოვრება) ეწოდება, ამავი ჭირმინით ათინიშნება ის თარგი

უნდა აღინიშნოს, რომ ძირითადად, ფრანგული ფრაზეოლოგიზმები ორ დიდ ეტიმოლოგიურ კატეგორიად იყოფა:

- 1) არა ტერმინოლოგიური წარმოშობის ფრაზეოლოგიზმები;
- 2) ტერმინოლოგიური წარმოშობის ფრაზეოლოგიზმები (ნაზარიანი 1976:267).

აღსანიშნავია, რომ არა-ტერმინოლოგიური წარმოშობის ფრანგული ფრაზეოლოგიური

4. La moutarde lui monte au nez -გაცოფება, მოთმინების დაკარგვა.

ეს გამონათქვამი მე-17 საუკუნით თარიღდება და უკავშირდება მეტაფორულ გამონათქვამს: „La moutarde lui entre au nez“, საკმარისია 1 კოვზი მდოგვის დაგემოვნება და მაშინვე ცხადი ხდება გამონათქვამის მნიშვნელობა „მდოგვი შეუძვრა ცხვირში, გაცხარდა“.

5. Manger sur le pouce -სწრაფად ჭამა.

ეს გამონათქვამი მე-19 საუკუნის ფსიქოლოგიური თარიღობა და უკავშირდება მაგილის

ა) ადამიანის ქცევის შემცველი კონცეპტები:

1. Accommoder qn à la sauce piquante- დაცინვა, მასხრად/აბუჩად აგდება ;
2. Casseur d'assiettes- ჩხუბისთავი, აურზაურის ამტეხი ;
3. Claquer sa galette -მთელი ქონების შეჭმა, განიავება ;
4. Crêpages de chignon (s)-ქალების ჩხუბი, თმებით თრევა ;

1. **Faire** chou blanc-ხელის მოცარვა, მარცხის განცდა ;
2. **Faire** ses choux gras de ...-ქერის ორმოში ჩავარდნა ;
3. **Faire** table nette-მთელი სუფრის მოსუფთავება ;
4. **Faire** manger à qn la soupe aux poires-ალოდინა, აცდევინა ;
5. **Faire** passer le goût de qch-გემოს გამოკეთება, ყელის ჩაკოკლოზინება და სხვა.

დასკვნა

ზოგადად, ფრანგული ენის ფრაზეოლოგიური ფონდი საკმაოდ მდიდარია, ამ მხრივ არც გასტრონომიული ფრაზეოლოგიზმები წარმოადგენს გამონაკლისს, მათში სწორედ რომ შემონახულია ფრანგი ხალხის წარმოდგენა მითოლოგიაზე, წეს-ჩვეულებებზე, ადამიანურ თვისებებზე, მორალზე, ადამიანის ქცევაზე თუ მდგომარეობაზე.

Inga Tkemaladze
International Black Sea University, Tbilisi

French Gastronomic Phraseological Units Representing Concepts of Human Behaviour and Condition

გზა... იშვიათია -მ ნიშნიანი მოთხრობითის ფორმა: ჩემ **ნენემ** ბევრი იცოდა [ლოცვა]... (ქვედა მარადიდი).

მიცემით ბრუნვაში თანხმოვანფუძიან არსებით სახელებს ზმნებთან ხმარებისას ხშირად ეკარგებათ -ს ბრუნვის ნიშანი: ჯენჯირზე **ხორც** დაკიდებდენ; **ხორც** გადავხრაკავთ; წურვილი – **ფხალ** მოვხარჩავთ, გავწურავთ, **კაკალ**, **პილპილ**, **ქინძ** გუდუურევთ; ჰემ მან სვა, ჰემ **სალოთაობ** ასია; ამსოი **ააიბ** თივაიბითიო; ასაირ **ჩაზარბითიო**; ზაირამჟი ბიირი ჰორაია

რიცხვითი სახელი. რიცხვით სახელებთან დაკავშირებით ქვემო მარადიდში რაიმე თავისებურება არ შეიმჩნევა, რაც შეეხება ზემო მარადიდს, ძირითადად თურქულ რიცხვით სახელებს იყენებენ ან ქართულს - ერთიდან ათამდე და ოცის კომბინაციებს: **ბეშ ალთი** **Áუზ** ხანე ყოფილა; **ონ იქი** გათავდა, იმის უკან - არა; **კირქ ბეშ** გაათავებდი, ემექლი იყავი, ახლა გამეფცვალა – რაცხამდონი მალე შეხვალ, იმდონი. **ალთმიშ ბეშ** სენე იმუშაო; თხილი შარშან **ონ იქი** თორა იყო, ახლა **სიქიჭ** თორაჭი წამოიღო; **მი ირმი იქითან** ერთხილა იყავი; **თოდსან**

გედე! კითხე **რეები** იქნა?...; სამაგიეროდ, ნათესაობითში ინარჩუნებს ფუძისეულ ხმოვანს და გვხვდება უკვეცელი ფორმით: ყანაში **რაღს** ხებერი იქნებოდა, ვიღალებით; **რაღს** კად იყო, ვინცხამა გამოიგონა, ოჯახი დედეკა მისი... მიცემითში კი, ბრუნვის ნიშნის გარეშე დასტურდება: ამხანაგი რომ მიძახიან, **რა** ჭამ?; **რა** ჭამთ თქვენ?... **რა'** ნაცვალსახელი მარადიდულში გვხვდება ორმაგი მრავლობითის ფორმითაც: ახლა **რაღნები** იკითხვენ?... აიოხიოთ **რა'** ნაცვალსახელი როგორღა ანობიოდა, მრავლობითშიცაა იმსახვითსახელი

ყოლის გამომხატველ ზმნებს. ნენედან მახსოვს, დანახული არ **მაქ**; ახლა იმფერი ფიქრი ჰა **მაქ**; სიცოცხლეში ერთი'ნა გადმოვდე, ჰამა ქედფი არ **მაქ**; ძროხა გვყავს, ბახჩა **გვაქ**, სიმინდი **გვაქ**; ახლა ი ჭკვა არ **მაქ**, დავბერდი და; ბახჩა **გვაქ**, სიმინდი **გვაქ**... ასევე სხვა ფუძეშიც: მოპარვა ახლაც **არი**; ეს ჩემი შილი **არი**; ჩოქელელიც **არი**, ჩლეჩილი ფედნირიც **არი**, კურუთი აკეთავენ...; სიმინდობა **არი** ახლა... უკუთქმით კონსტრუქციებში **არი(ს)** ზმნა დისიმილირდება ლარსოლოდი ნაწილად: ღანხმოინის გაილოინოდ ღა გაძმოიის **არი(ს)** > **ალოი'(ს)** ღორმას; აქ ისიც

გაჩენა (და-ი-სწავლ-ი-ან > დე-მ-წავლ-ებ-ენ...)) განაპირობა, თუმცა დასავლურ (გურული, იმერული, ლეჩხუმური და ქვემოთრატული) დიალექტებში „მესამე სუბიექტური პირის მრავლობითი რიცხვის -ან სუფიქსი ყოველთვის შეცვლილია -ენ სუფიქსით: არიენ, ჩამოსულენ, შევლიენ, იციენ, გაქცეულარიენ, მიძახიენ,...“ (მიქიაშვილი, 1986: 57–58).

ზოგადად, ქართული ენის დიალექტებში -ან და -ენ სუფიქსთა ფუნქციის საკითხი ძალიან საინტერესოა, ამასთანავე უსისტიმოა, რატომაც მათი გამოყენების არც მცირე თაროვა

შეÁნახენ, მისი სულისთვინ **დალიენ**; ქუნჩალი **დაანთენ** ოჯახში, კვამლი დიდხან ყოფილიყო და წევდენ...

ეს მოვლენა მეტ–ნაკლებად ახასიათებს დასავლურ კილოებსაც. ფართოდაა გავრცელებული ქვემოიმერულშიც (ფანჩვიძე, 1945: 846).

საინტერესოა –ენ (> -ნენ) სუფიქსთა გვერდით **-ონ** სუფიქსიანი ფორმების არსებობა მარატივი ფორმებში: **იჟონ** და მისი ფორმა **არინ** და **იჟონ**.

ყველამფერი გააკეთავ, ჰაზირობა იქავ, **დე-იმარაგეფ**; რატონ **და-მატყვილე**, გო, შენი ბაღანა ვიყავ?; სიცოცხლეში **დე-მენატრენ** ბაღნები... მოცემულ ფორმებში, მართალია, მო- ზმნისწინი ჩანაცვლებულია და- ზმნისწინით, მაგრამ ეს მონაცვლეობა შეიძლება გარკვეულწილად განაპირობა ინტენციობის შინაარსის ელემენტის შეტანამ, რადგან აღნიშნული მოქმედება ერთ საგანზე არ ვრცელდება.

ი.ა.ჩა: მაღო **ჩა-ჩომბოინ** ისინი: ათი წილი **ჩა-ჩომბიშოლი** იყავი მირი იოძიი ასილ

ასპექტის გამოხატვის ზოგი თავისებურება დამოკიდებულია ზმნათა შინაარსზეც, რომელიც ყოველთვის ვერ იგუებს ასპექტის გაგებას. გარდა ამისა, ჯერ კიდევ ძალაშია ძველი სისტემის ნაშთიც (ჭუმბურიძე, 1967:57).

ბ. ჯორბენაძის აზრით, „ასპექტი გაცილებით უფრო ფართო ცნებაა, ვინემ ქართულ გრამატიკულ ლიტერატურაშია წარმოდგენილი. ასპექტი გულისხმობს არა მარტო მოქმედების დასრულობას, დასრულებულობას, არამედ, ერთიანობას, მრავალეჭობას, წყვილებრივ

ხორცი გაყიდავდა; ჯილველოს ვმღერობთ; ვერ ტანულოფს, არ უყვარს; იმის მერე ჰიჩ რამ არ
გავყიდავთ; აქ დაბადულია და არ იცის; სალდათები ერთმანებ უყურვენ...

თემის ნიშანი რედუცირებულია შემდეგ ფორმებში: ფხალი გაწურვენ, ლაფერადთ
დარეხვენ; რაფერ მომკიდვიდა მე ხელი...; დედემა გააკეთებდა, გაყიდვიდა..., თუმცა
პარალელურად გვხვდება: ხორცი გაყიდავდა. იმის მერე ჰიჩ რამ არ გავყიდავთ...

აი, აი//ი: ძიოძიოძიოძი, ააი, მოაოოო, ძიოოო: ძიოძიოძიოძი, წაოოო, ააი

დართვა რიგ შემთხვევებში იწვევს ვ' ბგერის გაჩენას. მაგალითად: ჩვენ გურჯული წერვა არ ვიცით; ახლა თუ დამჭირდენ სახლის მოწყობა, აშენვა, გარეთიდან მოდიან ქართველები; ნადობა ქალებმა იქმოდენ, კაცებმა მოტანვა-მიტანვა იქმოდენ; ლექსებიც დევწავლე, ჰამა [მ]ღერვა არ ვიცო ბევრი...; თხილი მოკრეფვაზე არ წებვალთ?; გუშინ ჩაა კრეფვაზე მოსული იყო; თხილი კრეფვაზე მოვლენ თქვენთან...

თქმია: იმან საილით... ილია ძალაძე... ძალი თხილი არიოა... მა რამე პილია არ

ფორმები არ დასტურდება.

საობიექტო მიმღეობა. საობიექტო მიმღეობა, სასუბიექტო მიმღეობისგან განსხვავებით, გამოირჩევა ფორმათა მრავალფეროვნებით. კერძოდ: ნამყო დროის საობიექტო მიმღეობა -**ავ'** თემისნიშნიან ზმნათაგან ზოგჯერ -**ილ'** სუფიქსით იწარმოება, სადაც თემისნიშნისეული ხმოვანი რედუცირებულია: **მოხარშვილი** დაჰა კაÁა; რაÁს ახალი ვარ, **დაპრანჭვილი** ვარ; ზანაოში წაიღოთ **მოშოშვილი** კამიოორი

მაგრამ: ჰელბეთ მანქანაში **სა-ყიდ-ო** რამ გაქვან, ყიდავთ თუ?; **სა-მზად-ო** ყველაფერი არი სახში...

ასევე ხშირია მყოფადი დროის საობიექტო მიმღეობის წარმოება **სა-ელ** კონფიქსით: ჩემ ბაბა^ა მარადიდ სახლი ქონებია. ბაბა ანესი ისევე უქნია, მაქინაზე ელბისეები შეკერავს, იქიდან მაქინა გადმუუტანია ხელით, **სა-კერ-ელ-ი**, აქ ვინმეს არ ქონდა მაშინეზე, ბაბა ანეს მაქინა ქონდა. ხოლოთა ღაცა^ა რიგითა: ღაცა^ა ღაცა^ა **სა-ღიმ-ომ-ი** ღაცა^ა 'ნა' ღაცა^ა ღაცა^ა **სა-ღიმ-ომ-ი**

მნიშვნელობით გვხვდება რავარ' ვინმე რავარ შევდოდა ჯამიეში! ხოჯობა რავარ იტყოდენ, ეშინოდენ, დამალილი იყვენ...

თანდებული. ზოგი თანდებული სალიტერატურო ენის ნორმებისგან განსხვავებული ფორმით იხმარება. კერძოდ:

-თვის//-თვინ//თინ//-ზა: აქ ბეგად რომ მოვდოდა, მაშინეზე დედესთვინ უთქმია;
ძალისთინ (შოქშია ამ აჯა აჯი საშმიოთი გააიოთიო: წივიციაწოთ'თათ შოქშიაწ ამ აჯისთინ;

ლიტერატურა:

კლარჯ. – მ. ფალავა, მ. ცინცაძე, მ. ბარამიძე, მ. ჩოხარაძე, თ. შიოშვილი, შ. მამულაძე, რ. ხალვაში, ნ. მგელაძე, ზ. შაშიკაძე, ჯ. კარალიძე, კლარჯეთი, თბილისი, 2016.

შავშ., 2011: - მ. ფალავა, თ. შიოშვილი, შ. მამულაძე, მ. ცინცაძე, მ. ჩოხარაძე, ზ. შაშიკაძე, ნუგზარ ცეცხლაძე, თ. ფუტყარაძე, მ. ბარამიძე, ჯ. კარალიძე, ვ. ჩოხარაძე, **შავშეთი**, შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ქართული ფოლკლორის ინსტიტუტი, მონოგრაფია, თბილისი.

characterized by a variety of forms; among the verbal categories the most interesting picture is represented by the expressions of the verb persons and alternation of the “theme” signs, that have a systemic nature.

საკვანძო სიტყვები: მორფოლოგიური თავისებურებანი; მარადიდულ კლარჯული მეტყველება

Key words: morphological features, Maradiduli speech

ტურა-მგლები ფრინველებს იპარავდნენ, მგლები ოთხფეხს იტაცებდნენ და(= ხოლო, მაგრამ) დათვი იქაურობას ტორავდა და ანადგურებდა (აკაკი);

ამ ხნის კაცი ვარ და(=მაგრამ, ხოლო) ამისთანა წყალდიდობას ჯერ არ მოვსწრებივარ (აკაკი);

რამოდენა ნადირს ჰლუპავ და(=მაგრამ, ხოლო) ერთხელ ნანადირევის ხორცი ვერ მაჭამე (იანა);

„და“ კავშირი არცთუ იშვიათად გვევლინება მაქვემდებარებელი კავშირის როლშიც; „და“ - ს როგორც მაქვემდებარებელ კავშირს, უმთავრესად „რომ“ კავშირის ფუნქცია აქვს“ (როინ ჭიკაძე):

მოვკლავ და (=რომ, ამიტომ) ვამბობ (ვაჟა)

მორევისაკენ გადავიხედე და წყალმა თვალი მომჭრა *(მორევისაკენ რომ გადავიხედე, წყალმა თვალი მომჭრა)* (აბაი)

3. ერთელიშვილი ფ. (1962) - რთული წინადადების ისტორიისათვის ქართულში, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობა, თბილისი.
4. კვაჭაძე ლ. (1996) - თანამედროვე ქართული ენის სინტაქსი, გამომცემლობა „რუბიკონი“, თბილისი.
5. ფეიქრიშვილი ჟ. (1996) - ქართული ენის სინტაქსი, სააქციო საზოგადოება „სტამბის“, საგამომცემლო ცენტრი ქუთაისი.

ტარიელ ფუტკარაძე

საქართველოს საპატრიარქოს

წმინდა ანდრია პირველწოდებულის სახელობის ქართული უნივერსიტეტი, თბილისი
ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი, ქართველური დიალექტური ლექსიკა

ლექსიკით. აღ ყაზბეგის პოზიციის განხილვამდე დავიმოწმებთ რამდენიმე სხვა ავტორის მოსაზრებებს:

სილოვან ხუნდაძე, 1886 წ. ჟურნალი "თეატრი", # 13, 14 ("გაზეთი "ივერია" და მისი ენა"): "ლიტერატურული ენა უნდა იყოს შეზავებული ჩვენი ქვეყნის ყოველი კუთხის მშვენიერი ფორმებისგან და სიტყვებისგან";

პეტრე მირიანაშვილი, 1888 გაზეთი "ივერია" # 166 ("საირო ენა და სათემო ენა"):

წლიდან 1952 წლამდე რამდენიმეჯერ გამოიცა და საბჭოთა ენათმეცნიერებაში გზამკვლევის როლს ასრულებდა¹⁶. წარმოდგენილი ციტირების შემდეგ გასაგებია, საბჭოთა ეპოქაში შექმნილ ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონის სალექსიკონო ბაზად რატომ არ განიხილებოდა სვანური და მეგრულ-ჭანური დიალექტური ლექსიკა¹⁷.

საბჭოთა იმპერიის ენობრივ პოლიტიკას საჯაროდ შეეწინააღმდეგა კონსტანტინე გამსახურდია: პირმოთ მან განაცხადა: "ძარღვოვანი ენის განმარტებითი ლექსიკონის

ათტომეული, ტ. IX, გვ. 470-471)¹⁸. სამწიგნობრო ენაში დიალექტური სიტყვების დამკვიდრების აუცილებლობის საკითხს კ. გამსახურდია სხვაგანაც ბევრჯერ შეეხო; იხ. მაგ.: "XX საუკუნის მწერლობამ უნდა მოგვცეს ილიას ქართლურის, აკაკის იმერულის, ვაჟას ფშაურის, მეგრულისა და გურული ენობრივი ელემენტების სრული სინთეზი. აი, ეს იქნება იდეალური ლიტერატურული ქართული" (კონსტანტინე გამსახურდია, 1929; იხ. ტ. VII, 1983, გვ. 499). ან პირიქით: "სხვათადაც ხელს უწყობს იმერულიდან, ქართლურიდან

ივ.ქავთარაძე: "ალ. ყაზბეგი არასდროს ღალატობს ზომიერების გრძნობას და არ ამძიმებს თხრობას დაუსრულებელი დიალექტიზმებით" (ივ. ქავთარაძე 1949).

თ.ჭილაძე: " შეიძლება თამამად ითქვას, რომ ბევრ ჩვენს პროზაულ ნაწარმოებში ისე ძალუმად არ იგრძნობა ქართული ენის შინაგანი ენერგია, როგორც ყაზბეგის მოთხრობებში. მართალია, მისი თხრობის მდინარეებს თან მოყვება უამრავი ქვა და ღორღი, მაგრამ მშვენიერია თავისი სილამაზით" (თ. ჭილაძე 1993).

ქაჩი - ჩლიქი

ქიშელა - ტყავის ტომარა

ქოშა - ტარიანი ხის ჯამი

ქუბი - ჟოლო

"ღმერთს ხელი არ შეეფარება" - რა გაეწყობა, თავს ზევით ძალა არ არის...

შაიბრა - მოთათხაობის თანხმობის რიტუალი

მანანა - ოჯახის ბურჯი

მარჲე - ავი

მაჩხი - ცელქი ბავშვი

მზორი - მზიანი ადგილი (შდრ., მზვარე < მზუარე < მზოვარე < მზევარე - ტ.ფ.)

მიდეგაი - მოურიდებელი, უცერემონიო

მიქალო - სასწრაფო ძიკ (მრეცალო ბრჭყალო)

ნიშანდობლივია, რომ ქეგლ-ის “ტერმინების შემოკლებათა” ჩამონათვალში არ ჩანს სვანური; რომც ყოფილიყო, ის დაფიქსირდებოდა მეორე "უმწერლებო ქართველური ენის" - ზანურის - გვერდით და არა – ქართული ენისათვის საბაზო დიალექტების რიგში.

საბჭოთა პერიოდამდე (ტრადიციული) ქართული მიდგომისგან განსხვავებით, კომუნისტურ ეპოქაში არც იყო მოსალოდნელი, ზანური და სვანური ქართველური იდიომების

თავმოსახსენებლის სალოცავად!" (ალ. ყაზბეგი, თხზულებანი, ტ. V, 1950, გვ. 224 -225, წერილი ალ. ხახანაშვილისადმი)...

სამწუხაროდ, საუკუნეზე მეტი გავიდა და ქართველთა დიდმა ნაწილმა დღესაც კარგად არ იცის საქართველოს განაპირა (თუ უკვე სხვათაგან მიტაცებული) კუთხეების ტკივილი და როლი ერთიანი ქართული სამწიგნობრო ენისა და კულტურის შექმნაში; მიზეზი მარტივია: ჩვენ ამ თრომთი იერ აიალორძინით საქართველოს სახელმწიფოებრივ და ქართველურ

ქართველთა კუთხური მეტყველებების (მეგრული, ლაზური, სვანური, ტაოური, ფერეიდნული, ინგილოური, ფერეიდნული, ხევსურილი, თუშური...) შესწავლა-გადარჩენისა და დიალექტური ლექსიკით ეროვნული სამწიგნობრო ენის გამდიდრების მიზნით აუცილებელია საგანგებო ღონისძიებების დაგეგმვა; განსაკუთრებით საშურია ქართული ენის ისეთი ნაციონალური კორპუსის შექმნა, სადაც სამწიგნობრო ქართულის მონაცემებთან ერთად შიდა მიგრაციის ლაზურ სვანურ იმერულ ხევსურულ ტაოურ და სხვ. ქართველთა

- ქეგლ 1950** - ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი (არნ. ჩიქობავას საერთო რედაქციით);
- შ. ძიძიგური 1987:** შ. ძიძიგური, მწერლის ენა, თბ., 1957; ბ.ჯორბენაძე, ბალავარი მწერლობისა, თბ. 1987;
- არნ. ჩიქობავა 1952:** არნ. ჩიქობავა, ენათმეცნიერების შესავალი, თბ., 1952;
- ბ. ჯორბენაძე 1987:** ბ. ჯორბენაძე, ბალავარი მწერლობისა, თბ., 1987

In order to study and preserve Georgian dialects (Megrelian, Laz, Svan, Taoan, Fereydanian, Ingilo, Khevsurian, Tushian...) and to enrich the literary language with dialectic vocabulary, special events should be planned; it is especially vital to create such national corpus of the Georgian language in which Megrelian-Laz-Svan-Imeretian-Khevsurian-Taoan and other dialectic texts will be included alongside literary Georgian materials. It should also be remarked that those who regard Laz, Megrelian, Svan or

ეს უკვე აღარ იყო საბჭოთა ადამიანისათვის შესაფერისი მსჯელობა. სწორედ ამნაირი მარადიულობის განცდისკენ მიდრიკა მწერალმა თავისი გმირის ფიქრი. ასეთი დამოკიდებულება კი იმ რეჟიმის პირობებში, რომლის ზეობის ხანაშიაც გურამ რჩეულიშვილს არგუნა ხვედრმა შემოქმედებითი ცხოვრება, ევოლუცია კი არა, უკვე რევოლუცია იყო.

ყოველი თობის თავზე დამოკლეს მახვილივით კიდია დროის მიერ შეთავაზებული

თუ პატარ-პატარა ტკივილებსა და სიხარულებზე ბუნებრივი მიმდებლობა ექნება ადამიანს, სიცოცხლეს სითბოთი შეიგრძნობს. ასეთია მწერლის პოზიცია.

ეს მოთხრობა 1956 წელსაა დაწერილი, როცა მისი ოთხ წელში ჩატეული შემოქმედებითი ცხოვრება იწყება. მისი პირველი მოთხრობები 1956 წლით თარიღდება.

კანონზომიერად მიიჩნევა XX საუკუნის „სამოციანელთა“ წინამორბედად, თუმცა თავად კი სამოციანელობა არ დასცალდა.

ლიტერატურა:

რჩეულიშვილი გურამ (2002) თხზულებათა სრული კრებული ტ. I. გამომცემლობა „საარი“. თბილისი.

კულტურის ფარგლებში, რეალური პროცესების დინამიკის დაკონკრეტებული მიმართულებით არსებული ფუნქციების შემსრულებლები არიან. ამ ფუნქციების (როლების) განხორციელება გარკვეული ქრონოტოპის ფარგლებში თაობის ისტორიული მისიის შესახებ მსჯელობის შესაძლებლობას იძლევა. ერთი თაობა სხვა თაობებისგან ფასეულობების და პრიორიტეტების სისტემებით განსხვავდება.

პოლიტიკის, მენეჯერების, მაილინგისთვის, თაობა“ სინთეზური, ანბანა, თაობის

პოლიტიკური რეალობის პირობებში. ამ ახალმა თაობამ უნდა ჩამოაყალიბოს და განსაზღვროს საზოგადოებრივი აზრი ქვეყანაში. ამდენად, პოლიტიკისადმი მიმართებით ახალი თაობის, როგორც ახალი აქტორის ფენომენის კვლევას უნდა დაეფუძნოს საქართველოს განვითარების სტრატეგია პოლიტიკაში. თაობის, როგორც პოლიტიკური პროცესის მონაწილის ფენომენის ანალიზში გენერაციული აქტივობა გულისხმობს სოციალური და პოლიტიკური სტრატეგიების, თანამშრომლობის, ავტორიტეტის, როგორც მიმდინარეობის, ისე პროცესის, ძარბოვას.

გზასაყარზე საქართველოსა და მსოფლიოშიც გავლენას ახდენენ როგორც მთლიანად საზოგადოებაზე, ასევე ცალკეული ადამიანის ცხოვრებაზე.

პოლიტიკური თაობის „ჰაბიტუსი“

თითოეულ პოლიტიკურ თაობას აქვს მოქმედების თავისი წესი, პატერნების ერთობლიობა, რომლებიც გარე გამღიზიანებლებზე რეაქციას წინასწარ განსაზღვრავენ. ეს ერთობლიობა წინანთობის ალბრთის, პროპაგანდა, ერთიანი ჰაბიტუსი“ რომელიც თაობას

თავისუფლება პოლიტიკის სფეროში გულისხმობს თამაშის გარკვეულ წესებს, შემაკავებელ მექანიზმებს იმ ზღვარდაუდებელ თავისუფლებასთან მიმართებით, რისთვისაც „სამოციანელები“ იბრძოდნენ. „ოთხმოციანელები“, რომლებმაც პრაქტიკაში საკუთარ თავზე გამოსცადეს სოციალური ქაოსის სიძნელეები, დარწმუნებულნი არიან: რეალური მიღწევები შესაძლებელია მხოლოდ ინსტიტუციონალიზებული ეკონომიკური და პოლიტიკური თავისუფლების სფეროში განხორციელდეს. თავისუფლება – თანამართლებაში სულიერი სფერო

მობილიზაციაში, მათ შორის პოლიტიკურ მობილიზაციაშიც ვლინდება. პოლიტიკაში ეს პოსტმატერიალისტური ღირებულებების მქონე მოძრაობების გაზრდილ აქტივობებში გამოიხატება. [8; 9]

პოლიტოლოგიური ანალიზი უნდა ეფუძნებოდეს ემპირიული კვლევის, სტატისტიკური და სოციოლოგიური დამუშავებების საშუალებებით რეალური პროცესების განზოგადების გამოყოფილას. 2000-იან წლებში ჩატარებული კვლევების გამოყოფილას ახასიათებს, რომ

6. კვინტუს ჰორაციუს ფლაკუსი. (1981): პოეტური ხელოვნებისათვის. ლათინურიდან თარგმნა, შესავალი წერილი და კომენტარები დაურთო აკაკი ურუშაძემ. თბილისის უნივერსიტეტის გამომცემლობა. გვ.20

7. რას ნიშნავს თაობა 13 – 19? -

<http://ucnauri.com/18657/%E1%83%90%E1%83%AE%E1%83%90%E1%83%9A%E1%83%98->

[0%E1%83%97%E1%83%90%E1%83%9D%E1%83%91%E1%83%90/%E1%83%97%E1%83%90%E1%83%9D%E1%83%91%E1%83%90/](http://ucnauri.com/18657/%E1%83%90%E1%83%AE%E1%83%90%E1%83%9A%E1%83%98-0%E1%83%97%E1%83%90%E1%83%9D%E1%83%91%E1%83%90/%E1%83%97%E1%83%90%E1%83%9D%E1%83%91%E1%83%90/%E1%83%97%E1%83%90%E1%83%9D%E1%83%91%E1%83%90/)ახალი თაობა

მანანა ქაჯაია

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, თბილისი

დისტანციური სწავლების თანამედროვე მეთოდები და მიღწევები

ინა ალამიანის მისი სიჭაბუკეობის მთელი ხელოვნებრივი ისტორიას ირისა დათავი თა

შემდეგ სტრიქონზე ჩაიწერება ამ სატესტო კითხვის სწორი პასუხი, „სასარგებლო ვიდეოგაკვეთილები“, „საოფისე პროგრამები“ და ა.შ.

ინტერნეტი მუდმივად ამყარებს საკუთარ პოზიციებს, როგორც ახალი ცოდნის წყარო, ვისაც სურს საკუთარი გონებრივი შესაძლებლობების განვითარება.

ჩემი აზრით, ელექტრონული ფორმით განათლების მიღება კომფორტული საშუალებაა. ხილს, სწავლობს, შიშისწავლით განათლებას, სასწრაფო დროს, და ადვილად მიიღოს.

- სახელების ჩასმა შესაბამის ბრუნვაში;
- წინადადების გადაყვანა მითითებულ დროში სახელის ბრუნვის ფორმის შეცვლის გათვალისწინებით;
- სახელის წარმოდგენა მიზეზის გამოხატვის ფორმით (-ის, - გამო);
- ზმნების ჩასმა წინადადებაში შესაბამის დროსა და პირში.

არაქართოლოგიური სტუდენტებისათვის – დროის პუნქტების სახით გამოყოფილია

Manana Kadjaia

Georgian Technical University, Tbilisi

Modern Methods and Achievements of Distance Learning

Abstract

$y = f(x)$ ფუნქციის ექსტრემუმის აუცილებელ პირობას წარმოადგენს მისი წარმოებულის ნულთან ტოლობა.

ეკონომიკაში ხშირად არის საჭირო ისეთი ამოცანების ამოხსნა, რომლებიც გარდა მიზნის ფუნქციისა (ესაა ფუნქცია, რომლის მინიმიზაციას ან მაქსიმიზაციას ვახდენთ), შეიცავენ აგრეთვე შეზღუდვებს (მაგალითად, სამომხმარებლო არჩევანის ამოცანაში საბიუჯეტო შეზღუდვა). ასეთი ამოცანების ამოხსნისას პრაქტიკულად ყოველთვის მივიღებთ ამოცანის მიზნის ფუნქციის მაქსიმალურ

ფულად საშუალებებზე დადებულია შეზღუდვა, მაშინ ოპტიმალურ წერტილში ტოლი უნდა იყოს P_i ზღვარითი მწარმოებლურობისა და ფასების ფარდობა. უფრო ზუსტად, მათი თითოეული ერთეულისათვის დამატებითი დახარჯული ფულადი საშუალებებისას ზღვრული ეფექტები უნდა იყოს ერთნაირი. სამომხმარებლო არჩევანის ამოცანაში დოვლათთა ზღვარითი სარგებლიანობების ფარდობა ტოლი უნდა იყოს მათი ფასების ფარდობისა.

პასუხისათვის უნდა ჩამოვთვალოთ ყველა ფაქტორი, რომლებიც განსაზღვრავენ საკვლევ ეკონომიკურ მაჩვენებელს. კერძოდ, q^D მოთხოვნა რაიმე საქონელზე განისაზღვრება ამ საქონლის p ფასით, მომხმარებლის I შემოსავლით, დროის T მონაკვეთზე, სხვა საქონელზე (დამატებითი საქონლის p^c და შემცველი საქონლის p^s) ფასებით, მოსალოდნელი ფასით p^e , მოსალოდნელი შემოსავლით I^e და ა.შ. ეს დამოკიდებულება შეიძლება ასე ჩაიწეროს:

$$\frac{\% \Delta y}{\% \Delta x} \rightarrow \lim_{\Delta x \rightarrow 0} \frac{\Delta y}{\Delta x} \equiv \lim_{\Delta x \rightarrow 0} \frac{\Delta y / y}{\Delta x / x} \equiv \frac{dy}{dx} \cdot \frac{x}{y} \equiv \frac{x}{y} f'(x).$$

როგორია დამოკიდებულების ფუნქციონალური სახე?

პასუხისათვის უნდა მიუთითოთ საკვლევი დამოკიდებულების კონკრეტული სახე (ფორმულა, გრაფიკი ან ცხრილი). ეს დამოკიდებულება შეიძლება მივიღოთ ან თეორიული

4. გადაწყვეტილების მიღება. როგორია ფირმის მიერ გამოშვებული პროდუქციის ოპტიმალური მოცულობა? პასუხი დამოკიდებულია ფირმის საწარმოო სიმძლავრის დამატებით კვლევაზე. კერძოდ, ფირმას არ შეუძლია განსახილველ პერიოდში აწარმოოს პროდუქციის 8 ერთეულზე მეტი, მაშინ ფირმისთვის ოპტიმალური გადაწყვეტილება იქნება საერთოდ არ აწარმოოს არაფერი და შემოსავალი მიიღოს შენობა-მოწყობილობათა არენდით. გააიმაღლოს შიდა მოთხოვნა, რათა აჩვენოს $\pi(a=8) = \pi(a=0) = 10$, თუ ფირმას შეუძლია განსახილველ

მანანა ღამბაშიძე

იაკობ გოგებაშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, თელავი

**Деепричастия и адвербиализация деепричастий в русских пословицах и поговорках
(по сборнику В. Даля «Пословицы русского народа»)**

<p>8. Животинку водить – не разиня рот ходить (2:85)</p> <p>9. Домом жить – не развесея уши ходить (2:85)</p> <p>10. На рогоже сидя, о соболях не рассуждают (2:120)</p> <p>11. Сидя на колесе, думай что будет (что будешь) под колесом (2:146)</p> <p>12. Мать и бия не бьёт (1: 302)</p> <p>13. Б. б. . . . . (2: 220)</p>	
--	--

<p>18.Посолив, всё съешь (2:298)</p> <p>19. Взяв руками, не отдают ногами (1:102)</p> <p>20.Пустив козла в огород – яблонь страхом не огородишь (1:166)</p> <p>21.Сняв голову, по волосам не плачут (1:360)</p>	<p>10.Он обувшись в рот влезет.</p> <p>11.Бившись с козой - не удой (1:161</p> <p>12.Ожегшись на молоке, станешь дуть на воду (1: 164)</p>
---	---

Ниже предоставляются диаграммы, отображающие наши изыскания полученные квантитативным методом. Наглядно вырисовывается картина употребления продуктивных и непродуктивных суффиксов деепричастий в пословицах.

Процентное соотношение

продуктивных и непродуктивных суффиксов

Уступки: не обнаружены

Образа действия: Волк и медведь не **умываячись** здоровы живут (2:78);

Логического следствия: Не срубишь дуба, не **отдув** губы (2:18); Не **припося** основы, ткать (за стан)не садятся (2:26); Не **припася** снасти, не жди сласти (2:26); Не **похваля**, не продашь; не **похуля**, не купишь (2:31); **Говоря** про чужих, услышишь и про своих (2:162); **Говоря** про людей, устанется, а **слушая** про себя, достанется (2:162); **Пожалев** людей, и себя пожалей ! (2:113);

Использованная литература

1. **Абдулхакова, Л. Р.** (2007): Развитие категории **деепричастия** в русском языке . Изд-во Казан. гос. ун-та. Казань (A1.pdf)
2. **Алефиренко, Н.Ф. Семаненко, Н.Ф.**(2009) : Фразеология и паремиология М. Издательство Фринта
3. **Гамбашидзе, М.Гелдиашвили, Н. Асатулова ,С.** (2017): Структурно - семантическая типология пословицы (на материале грузинских и русских пословиц) .Монография.. Издательство

თამარ შაიშმელაშვილი
საინფორმაციო-ანალიტიკური პორტალი „კვირა“, თბილისი
პორტრეტების გალერეა ლევან გოთუას პუბლიცისტიკაში

ლევან გოთუას პორტრეტული ნარკვევების პირველივე თავისებურება და

გახდა. ამიტომაცაა, რომ მის გამოსვლებში, გამოსათხოვარ წერილებში ცრემლივით ჩამდგარა სევდა.

ასეთი სევდით ეთხოვება იგი **დავით კასრაძეს**, მწერალთა კავშირში, დასაფლავების დღეს და ქართული სულის სარანგად მიიჩნევს, რომელიც მკაცრ ეპოქაში მოღვაწეობდა, მაგრამ „დიდ ქარბუქშიც არ ჩამქრალა მისი თაფლის სანთელი!“ (სუიცა: ფონდი 125. აღწერა 1, საქმე #328. ფ. 4)

თაობის მძიმე მებაჯრე; ახალი ტიპის ეროვნულ-საზოგადო მოღვაწე; დიდი თეორეტიკოსი და პრაქტიკოსი; ფხიზელი რეალისტი; მომავლის დიდი მოიმედე და მქადაგებელი; მადლი ნათესია (ფოთი უხდის ნიკოლაძეს)“ (სუიცა: ფონდი 125. აღწერა 1, საქმე №357. ფ. 7).

ნიკო ნიკოლაძეს „ძველმაგარი ხიდის კაცსაც“ უწოდებდა: 1928 წლის 5 აპრილს, როდესაც ნიკო ნიკოლაძე გარდაიცვალა, ლევან გოთუა ვლადიკავკაზიდან, თავისუფლი

უკალმოდ „დაწერილ“ წიგნებისა!.. ვაგლახ, ამათ კი რაღა ეშველებათ... აღარ უწერიათ ხორცის შესხმა და საეროდ ამეტყველება, მაგრამ განხორციელებული მაღალი შემოქმედება სიკვდილის რევანშია და აქ „შავეთმა“ ვეღარ სძლია „საჯილდაო ქვის“ ავტორს“ (იქვე, 100).

თუ თეთრი ფერი სიწმინდისა და უმანკოების სიმბოლოა, შესაბამისად, თეთრი ცეცხლიც იგივე დატვირთვას იძენს. თეთრი ცეცხლი მაღალი შემოქმედების სინონიმია. სწორედ ასეთი შიმშილია სიკვდილის სიკეთის

„საქართველო ოდითგანვე დამწერლობის, აზროვნების, მჭევრმეტყველების, მეცნიერული კერების ქვეყანა იყო. ჩვენმა ხალხმა მთელი თავისი მძიმე ისტორიის ქარცეცხლში აბჯარი შელევწილად, მაგრამ წიგნი და მეცნიერული შუბლი დაუშრეტელად გამოატარა, რადგან იცოდა სულიერ, მეცნიერულ საფასეთა ისტორიული წონა. ამიტომ არის, რომ XX საუკუნის ჩვენი პირველი უმაღლესი სასწავლებელი, ჩვენი მეცნიერების სვეტიცხოველი ძველთაძველ, მყარ საძირკეზე არის წამოშენებული“ (გოთოია ლ. (1968): „ოდიშის შიშველი წიგნი ხალხისა“//

მთამსვლელობასთან ერთად ლევან გოთუას სპორტის მეორე სახეობა - ჭადრაკი განსაკუთრებით უყვარდა, თავადაც დიდებულად თამაშობდა, ზოგჯერ პრესაშიც წერდა საჭადრაკო შეჯიბრებებზე. მისთვის ჭადრაკი შთაგონების წყაროც იყო, აკი ამბობდა: „როდესაც ისტორიულ დრამებსა და რომანებს ვწერ, თითქოს ძველად ნამყოფ, აღმდგარ, დიდებულ ჩრდილებს ვეთამაშები ჭადრაკს“ (გოთუა ლ. (1971): „ჭადრაკის დედოფალი“// „სოფლის ცხოვრება“ №111, 7).

ბიბლიოგრაფია

1. გოთუა თ. გოთუა ალ. (1995): „თავგადასავალი ლევან გოთუასი“. თარხანი. თბილისი.
2. გოთუა ლ. (1970): „თეთრი ცეცხლი“ // „ცისკარი“, №6.
3. გოთუა ლ. (1971): „კაცი ერისა“//„კომუნისტი“, №89.
4. გოთუა ლ. (2005): „ლექსად მოსული ქართული მიწა!“ // „კომუნისტი“, №292-293.
5. გოთუა ლ. (1960): „მეზარეულო არიანოსანი“ „ნაპოლეონი“ თბილისი.

ხატია შევარდნაძე
სოფიო მორალიშვილი
რუსუდან ტყეშელაშვილი
თბილისის ღია სასწავლო უნივერსიტეტი, თბილისი

დაგროვილი აზრების შესწავლა-დამახსოვრება კი არ არის საჭირო, არამედ, დამოუკიდებელი აზროვნების ჩამოყალიბება, რომელიც პიროვნული ცვლილებების ნიშანია. სწორედ ეს არის სიცოცხლის უწყვეტი პროცესი - „**აზროვნების შედეგად იბადება ადამიანიში ადამიანი**“.

მოგეხსენებათ, რომ უცხოეთში ამ საკითხზე საგანმანათლებლო სფეროს უდიდესი ექსპერტები წლებია რაც მუშაობენ. ტარდება მეცნიერული კვლევები, ხდება შედეგების ანალიზი კოსტა-საბოლოო სიღრმეში, აი, ბოლო წლებია, შიმოლის ანტონოვიჩის ინოვაციის

1. კრიტიკული აზროვნება არის დამოუკიდებელი აზროვნება. ამგვარად, აზროვნება შეიძლება იყოს კრიტიკული მხოლოდ მაშინ, როდესაც ის ინდივიდუალურია;
2. ინფორმაცია წარმოადგენს კრიტიკული აზროვნების საწყის და არა საბოლოო პუნქტს. ცოდნა აჩენს მოტივაციას, რომლის გარეშეც ადამიანს არ შეუძლია იაზროვნოს კრიტიკულად;
3. კრიტიკული აზროვნება იწყება საკითხის წამოჭრითა და გადასაჭრელი პრობლემის დადგენით:

რომ ყველა პედაგოგმა უნდა დაისახოს მისი საგნის საბოლოო შედეგად კრიტიკული აზროვნების განვითარება.

დ. კლუსტერი, თავის ნაშრომში „რა არის კრიტიკული აზროვნება“, აგრეთვე, აღნიშნავს: „კანზასიდან ყაზახეთამდე და მიჩიგანიდან მაკედონიამდე სკოლის მასწავლებლები და უნივერსიტეტის პროფესორები იღვწიან იმისთვის, რომ თავიანთ მოწაფეებს კრიტიკული აზროვნება განუვითარონ თითოეულისათვის იმისთვის, რომ არაბიკალური აზროვნება არის საბოლოო

მანძილზე აძლევს უნივერსიტეტი, საკუთარი ფასეულობების, პერსონალური ფილოსოფიის გათვალისწინებით შეამოწმონ და შეაფასონ. კრიტიკული აზროვნების ერთ-ერთი მთავარი ამოცანაც ხომ ეს არის...

აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ ჩატარებული კვლევა, მომავალში, უფრო დიდი ინიციატივის ნაწილია, რომელიც კრიტიკული აზროვნების უნარების შესწავლასა და საკონსტიტუციო სივრცის წარმომადგენლობის, წარმომადგენლობით საჯარო დისკუსიის ორგანიზების

ცხრილი 3

განათლების რომელ საფეხურზე უნდა ისწავლებოდეს კრიტიკული
აზროვნება, როგორც აუცილებელი უნარი?

Khatia Shevardnadze

Sophio Moralishvili

Rusudan Tkeshelashvili

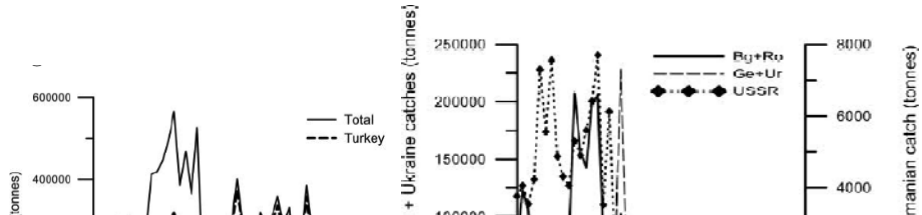
Tbilisi Open Teaching University

Critical Thinking - its Perception and Support at Georgian Universities

there have been important achievements in the fight against IUU fishing. These include the development and adoption of international guidelines to promote the use of catch documentations recognised by the international bodies like FAO (eg., GFCM and ICAT).

Fisheries in the Black Sea and problems

million people live in coastal cities and the majority of this population belong to Ukraine and Turkey 6.8 million and 6.7 million, respectively. In the case of Black Sea fish production, Turkey is the lead country and followed by Ukraine and Russian Federation (Fig 2). The main fishery small pelagic as anchovy in the area. Gücü et al., (2018) stated that the characteristics of the anchovy fishery in the Black Sea are the strong seasonality and very short fishing season regulating development of the fishery over time. Climatic variability may sometimes generate favourable overwintering conditions outside areas where anchovy

Gucu, A. C. et al., 2017. On Black Sea Anchovy and Its Fishery, Reviews in Fisheries Science & Aquaculture, <http://dx.doi.org/10.1080/23308249.2016>.

Raykov, V.S. and Duzgunes, E., 2017. Fisheries management in the Black Sea—pros and cons. Frontiers in Marine Science, 4, p.227.

Gucu, A. C. 2011. Black Sea anchovy fishery and its management. In: Black Sea Fisheries and Aquaculture, Ed. by V. S. Raykov and E. Duzgunes, pp. 1-10. Springer, Dordrecht.

ირმა შიოშვილი

იაკობ გოგებაშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, თელავი

დანიელ ბელის პოსტინდუსტრიული საზოგადოების იდეა და
თანამედროვე საქართველო

ყველაზე მნიშვნელოვან ნიშანს და თავის წიგნში ძირითადათ მათ ეხება. ეს ნიშნებია: 1)თეორიული ცოდნის ცენტრალური როლი; 2) მწარმოებელი მეურნეობის მიმართ მომსახურების სექტორის გაფართოება. თუ კონცეპტუალური მოდელის ამ ორი მთავარი ნიშნით გავაშუქებთ ადამიანის საქმიანობისა და მოღვაწეობის აღნიშნულ სფეროებს საქართველოში, აღმოჩნდება, რომ ეკონომიკაში ამჟამად ჭარბობს ინდუსტრიამდელი სექტორი, რომელიც ძირითადათ წარმოადგენს მომპოვებით საქმიანობის სფეროს. იგი იმყარება

გულისხმობს შემდეგს: ცენტრალური ადგილი მიეკუთვნება თეორიულ ცონდას, როგორც სიახლეების დანერგვას და პოლიტიკის ფორმირების წყაროს. საქართველო, საერთო აღიარებით განათლებისა და მეცნიერების განვითარების მხრივ, წარმოადგენდა ერთ-ერთ მოწინავე ქვეყანას; მხედველობაში გვაქვს განათლების მასშტაბი და სხვადასხვა მეცნიერული სკოლები, რომლებიც ადრე შეიქმნა საქართველოში. დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა მიანდირიშვილის, აბოიძის, ორბელიანის, საჩხველის, სოსელიას, წამოყალიბებას

ჰარუნ ჩიმქე

რეჯეფ ტაიფ ერდოღანის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, რიზე, თურქეთი

ზმნის გვარის ფორმათა წარმოების თავისებურებანი
ქართულსა და თურქულში

შეფარდება სამივე გვარის ფორმებს შორის თანაბარი არ არის. მოქმედებითი გვარი (აქტივი) გვიჩვენებს, რომ გრამატიკული სუბიექტი რეალურადაც მოქმედი პირია, რომელსაც მოეპოვება სამოქმედო პირდაპირ-ობიექტური პირის სახით; ვნებითი გვარის (პასივის) ფორმა გამოხატავს, რომ გრამატიკული სუბიექტი რეალურად სამოქმედოა და იმასვე განიცდის, რასაც პირდაპირ-ობიექტური პირი სათანადო მოქმედებითში (ოღონდ ზმნის ფორმით არ ჩანს რეალური სუბიექტი). მოქმედებითი და ვნებითი პასივობა მიჰყვება ერთმანეთს, რაც

გამოხატავენ აქტიურ მოქმედებებს: იგინება, ეზიდება, ელაპარაკება და სხვ. (შანიძე, 1980, 96). ამასთან დაკავშირებით დ. მელიქიშვილს მიაჩნია, რომ „ეს კრიტერიუმი ქართულში უმეტეს შემთხვევაში ვერ მუშაობს. მაშინაც კი, როდესაც, ეს ფორმები აქტივის სასუბიექტო ვერსიისა და ობიექტური ვერსიის უ-პრეფიქსიანი და ი-პრეფიქსიანი ფორმების კონვერსიის შედეგადაა მიღებული (და-ი-მალ-ა მან იგი; მაგრამ – და-ი-მალ-ა იგი თვითონ; დაუმალა დედამ ბავშვი აიყვას; მაგრამ – დაუმალა ბავშვი აიყვას თვითონ; აკათინა ბავშვი თოვას მამამ; მაგრამ – აკათინა ბავშვი თოვას მამამ).

დონიანი ვნებითი გვარის შემთხვევაშიც არ არის ერთნაირი მიდგომა. აქაც მთავარი არის ზმნის სემანტიკა. თურქულში ისეთი ზმნები, რომელთა ადამიანის მიმართ გამოყენება შეუძლებელია, ვნებითი გვარით გამოიხატება: შენდება – İnşa ediliyor, კეთდება – Yapılıyor, მწვანდება – Yeşilleniyor, ძველდება – Eskiyor... ისეთი ზმნის ფორმები, რომლებიც შეიძლება გამოყენებულ იქნეს ადამიანის მიმართ, მოქმედებითი ან უკუქცევითი გვარისაა: ღამაზდება – Güzelleşiyor, მოიბრუნება – Zenginleşiyor, ხტოვა-ფრთობა – Cançilesiyor, თაღლითობა, ღოღონა

ვერ გაისვლება მანდ), მიისვლება (ანუ მანქანით არ მიისვლება მონასტრამდე?), მოისვლება, ჩაისვლება, ამოისვლება, შემოისვლება, გამოისვლება, გადაისვლება, ჩამოისვლება, წამოისვლება, მიმოისვლება. თურქულში ეს ზმნები ყველა დროში შეიძლება შეგვხვდეს, რაც ქართულისათვის უცხოა. მაგალითად, ზმნა **Yapmak** (წასვლა): **Yapıyor** (აწმყო), **Yapılacak** (მომავალი), **Yapılır** (განუსაზღვრელი), **Yapıldı** (ნამყო), **Yapılıyordu** (უწყვეტელი), **Yapılacaktı** (ხოლომობილი), **Yapılmış** (I ჰოლომობილი), **Yapılmıştı** (II ჰოლომობილი), **Yapılsın** (ბრძანებით).

4. კვაჭაძე, ლ. (1993). ქართული ენა – მეოთხე შესწორებული გამოცემა, თბილისი: გამომცემლობა „რუბიკონი“.
5. მელიქიშვილი, დ. (2014). ქართული ზმნის სისტემური მორფო-სინტაქსური ანალიზი, თბილისი: გამომცემლობა პროგრამა „ლოგოსი“.
6. შანიძე, ა. (1973). ქართული ენის გრამატიკის საფუძვლები, I, თბილისი: თბილისის უნივერსიტეტის გამომცემლობა.

მარიამ ჩოხარაძე

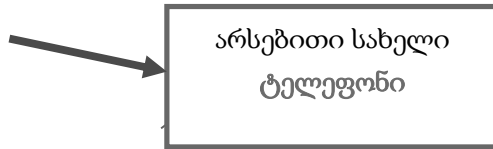
შოთა რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ბათუმი

ზედსართავი სახელის სწავლება არაქართულენოვან ჯგუფებში

ეს არის ბავშვი   ~~როგორი?~~   ~~პატარა~~ ბავშვი.

ეს ვინ არის?

ეს არის მასწავლებელი   →   როგორი?   ~~კარგი~~ მასწავლებელი.

რაც შეეხება მიმართებითი ზედსართვი სახელის სწავლებას, ენის შემსწავლელებს ვუხსნით, რომ მიმართებითი ზედსართავი სხვა სახელისგან იწარმოება: მაგ:

შვილი -----შვილიანი

მარილი -----მარილიანი

ძაღვაძე -----ძაღვაძეო

ლიტერატურა:

1. გაბუნია, 2015: გაბუნია კ., ქართული ენის დაჩქარებული კურსი არაქართულენოვანთათვის, თბილისი;
2. ინასარიძე, დობორჯგინიძე, 2006: ინასარიძე მ., დობორჯგინიძე ნ., კითხვის უნარ-ჩვევათა განვითარება, თბილისი;

„შეხვედრები რუსეთში“ ასე ქვია საერთაშორისო ფესტივალს, რომელსაც სახელგანთქმული თეატრი „ბალტიის სახლი“ ატარებს. „ბალტიის სახლი“ ერთ-ერთი გამორჩეული და მასშტაბური თეატრია არა მხოლოდ რუსეთში, არამედ მის საზღვრებს გარეთ, რომელიც არა ერთი საერთაშორისო პროექტის ორგანიზატორია.

ფესტივალი „შეხვედრები რუსეთში“, არა მხოლოდ რუსეთის საზღვრებს გარეთ მოღვაწე რუსოლოგიანთა, თეატრების, შიმოქშილეების, ჩიიჩიბას, ანთიანების, პიტირხორების, არამედ

სპექტაკლის განმავლობაში სცენის ფონს გრძელი მონიტორი ქმნის, რომელიც პერსონაჟთა ტექსტის ილუსტრირებას ახდენს. მონიტორის გარეშე ბევრს არაფერს დაკარგავდა სპექტაკლი, რადგან მსახიობები ეკრანზე გამოსახულების დახმარების გარეშეც ახერხებენ სიტუაციის დახატვას და ატმოსფეროს შექმნას. სპექტაკლის მეორე ნაწილში რეჟისორი კი არ გვიჩვენებს ეპოქისგან სახეცვლილ და განადგურებულ, გარდაქმნილ ადამიანებს, არამედ მოგვითხრობს მონოლოგების, სახილ, პრომანოვზე, მიკოლოგიით, რამდენიმე, მონოლოგის, მსახიობები

თეატრალური ბალანისთვის დამახასიათებელ სტილისტიკაში მიმდინარეობს, შეუმჩნევლად ეს ფორმა ტრაგიზმში გადაიზრდება.

მსოფლიოში ცნობილი ლიტველი რეჟისორის ოსკარას კორშუნოვასის ყოველ ნამუშევარს უკვე წლებია დიდი ინტერესით ხვდება თეატრის მოყვარული საზოგადოება მსოფლიოს მრავალ ქვეყანაში. ბუნებრივია, ინტერესით და იმედით ელოდა პროფესიული საზოგადოება მის ნამუშევარს. პიტირბურგშიც, მთელ სმიტის რეჟისორმა მორიგი სპექტაკლი

ოსკარას კორშუნოვასის სპექტაკლი „რუსული რომანი“ მონუმენტური სპექტაკლია (თემებით, მოცულობით), ერთგვარი ეპოპეა, საგა ერთ ოჯახზე, რომელიც სახელმწიფოს სიმბოლოდაც შეიძლება აღვიქვათ, თუმცა მგონია, რომ ლიტველი რეჟისორის მიერ მოთხრობილი ამბავი სცილდება ერთი რომელიმე კონკრეტული ოჯახის, ერის, თუ სახელმწიფოს საზღვრებს და ის ზოგადად სამყაროს კანონზომიერებასა და ქაოსს გვიჩვენებს.

სპექტაკლში იტყობა სამყაროთა მასში არსებული ათამიანი სპექტაკლში აღიქმადილობა

კორგინმა, თუმცა თითოეულ პერსონაჟს რამდენიმე მსახიობი ასრულებს და მათ ერთი კონკრეტული შემსრულებელი არ ჰყავს. სპექტაკლში მთლიანად მოშლილია საზღვარი მსახიობებსა და პერსონაჟებს შორის. ისინი მონაცვლეობით აცოცხლებენ ისტორიულ გმირებს და ამ მუდმივ მონაცვლეობაში ისინი ვეღარ ასწრებენ გმირის ხასიათის განვითარებას.

ფესტივალის „შეხვედრები რუსეთში“ ორგანიზატორების მიერ შერჩეული პროგრამიდან (რიპრეზენტაციიდან) აარსებოდა წახს. რომ საერთაშორისო „პოლიტიკური“

საკვანძო სიტყვები: თანამედროვე თეატრი, შეხვედრები რუსეთში, თეატრალური ფესტივალი.
Kay Words: Contemporary Theatre, Meeting in Russia, Theatre Festival.

ჩვენი მიზანია ამ ნაწარმოების თარგმანის რამდენიმე ასპექტი განვიხილოთ და ანალიზის შემდეგ დავადგინოთ, როგორ გადაწყვიტა მთარგმნელმა შემდეგი ამოცანები:

- ა) ჟარგონის თარგმნა;
- ბ) ბარბარიზმების თარგმნა;
- გ) სალაპარაკო, დიალექტის ან დიალექტთან მიახლოებული გამოთქმების თარგმნა.

რაც შეეხება მეთოდოლოგიას, გამოვიყენეთ ალწირილი შიპერის/პერბილი თა. სამყაროს

-They *have done wrong to you*, in every way (Tur. 2008:96).

„ჩაიჭრნენ“ მთარგმნელი თარგმნის როგორც „ყველანაირად გავნეს, არ გახვირეს“ რაც სრულიად ადეკვატურია სემანტიკურ და ემოციურ დონეზე.

-იმათ კი *გადაგადეს* და ისიც კი არ გითხრეს, როდის მიფრინავდნენ (ტურ. 2008:90);

-While they *left you out of it* without even telling you when they were going (Tur. 2008:97).

მისმის, რომ არ იცნობა *ჩამშობიებულობას* (ტურ. 2008:94).

- ვიცი, *ძმაო*, უბრალოდ თქვენმა ექიმმა მითხრა შენზე, რაღაც ტკივილები აქვსო *და მეოქი* გამაყუჩებლის პონტში რაღაცას ვიჩალოჩებდი შენთვის (ტურ. 2008:101);
- I know, *man*, it's just that your physician told me you've got some kind of pain and I *thought* I could find something like a painkiller for you (Tur. 2008:109).
- მაგათ, აი მარტო მაგის გამო *მაგრცა* მოეთხოვებათ შენგან... (ტურ. 2008:89);
- That's why they *really* have to answer before you *to say the least*(Tur. 2008:96).

პირდაპირი და გადატანითი მნიშვნელობით. შედეგად მივიღეთ მაღალ დონეზე შესრულებული თარგმანი, სადაც მთარგმნელისთვის ტრადიციულად არსებული ყველაზე დიდი საფრთხილო „წყალქვეშა მეჩეჩები“ (კოტეტიშვილი, 2002:8) შესაშური ნავიგაციითაა დაძლეული.

ლალი ძამუკაშვილი

იაკობ გოგებაშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, თელავი

დეზინფორმაცია, მანიპულირება და ყალბი ამბების გავრცელების საფრთხეები
სოციალურ მედიაში

ქმედებაზე კონტროლი დაამყაროს. ასეთი რეჟიმის პირობებში, თავად ჟურნალისტები თვითცენზურის რეჟიმში გადადიან და ივიწყებენ, რომ „მეოთხე ხელისუფების“, თუ „მოდარაჯე ნაგაზის“ ფუნქციაგულისხმობს სიმართლის ძიებასა და საზოგადოებამდე მის მიტანას (ტატიანა რეპკოვა, 2006, 4).

განასხვავებენ ინფორმაციის გაყალბების რამდენმე სახეობას. დიდი მასშტაბის ჯალბობები, თაბრიკაცია, ელმორის ჯალბი ნიუსები, მსაჯისი ჯიპის ინფორმაციის მოღიბა,

ფუნქციით არიან დაკავებული „ციფრული თაღლითები“. მათ მიერ გავრცელებული ინფორმაციამომხმარებლის ემოციებზეა გათვლილი და დარწმუნებაზეა ორიენტირებული.

ფრანგი მკვლევარის, ჟან კლოდ ბერტრანის განმარტებით „მედიის ფუნქციაა ინფორმაციის მოძიება, გაფილტვრა, გაანალიზება, ინტერპრეტირება და შემდგომ მისი გავრცელება“ (ჟან კლოდ ბერტრანი, 2004, 23). ამ გადასახედიდან მედია კარგავს თავის ძირეულ ფუნქციას, თან დიდი სარგებლობა, სპეციალიზირებული „კომუნიკაციის“ სასაზოგადოებო, ადგილობრივი

თუ რა გავლენას ახდენს მედიაში გავრცელებული ამბები აუდიტორიის მსოფლმხედველობაზე, ამის შეფასება შესაძლებელია საზოგადოებრივი აზრის შესწავლის შედეგად, შეტყობინების მიღებამდე და მის შემდეგ. მაგრამ, ისიც ცალსახად ნიშანდობლივია, რომ დეზინფორმაციაც და პროპაგანდაც საშიში და საფრთხილოა, როგორც სოციალური მედიისთვის, ასევე ტრადიციულისთვისაც. მედიაინფორმაციაში სიყალბის ნიშნების აღმოჩენა, მისი შემოწმება, გადამოწმების, უნარების შემოწმება, გადამოწმება ინფორმირებული საზოგადოების

Lali Dzamukashvili

Iakob Gogebashvili State University, Telavi

Misinformation, Manipulation and the Dangers of Spreading Fake News on Social Media

Abstract

ურთიერთობის დამყარებაა. ამგვარად, ენათმეცნიერული გამოკვლევების ცენტრში (წინა პლანზე) წამოიწია მეტყველმა სუბიექტმა (ადამიანმა) თავისი კომუნიკაციური სიტუაციებით. ასე ჩამოყალიბდა ენათმეცნიერებაში ახალი მიმართულება – პრაგმალინგვისტიკა ანუ მოკლედ – პრაგმატიკა. ამ მეთოდოლოგიით იმპერატივის შესწავლა გაცილებით მარჯვედ გვესახება.

იმპერატივის ერთ-ერთ მაკონსტიტუირებელ ნიშნად მოსაუბრის ნების გამოვლენა ითვლება. თუმცა, თვით ნიშნის გამოვლენა, როგორც სუბიექტის მიერ, ან ავტომატურობის, მიზნის

როგორც აღვნიშნეთ და მაგალითებიდანაც ჩანს, ქართულ ენას უჭირავს შუალედური პოზიცია. ნორმალურ საზოგადოებაში ეტიკეტის ნორმები მეტნაკლებად დაცული იყო. გასული საუკუნის 90-იანი წლების შემდეგ წამოვიდა კომუნიკაციის ახალი სტილი, რომელიც იმპერატივის კატეგორიული სტილით გამოირჩევა და შეზავებულია მუქარასთან: მერე ჩემგან რა გინდა (თავი გამანებე), რას გადსმეკიდე! (თავი დამანებე), იქნებ წაიკითხო ეგ წიგნი, თორემ... (წაიკითხოთ წიგნი თორემ თავს ვიკიდებ) და ა.შ.

FN (სახელი). ქართული ენის ჰონორიფიკატული ფორმებია (ქალბატონო, ბატონი + სახელი) ასაკის გათვალისწინებით“ (მ. რუსეიშვილი, გ. შაბაშვილი).

რაც შეეხება იმპერატივის გამოყენებას აუდიტორიაში, აქ მთელი მიმართვა შერბილებულია და ძალიან დაუახლოვდა იმპერატივის ევროპულ მოდელს. მაგ.: სიჩუმე აუდიტორიაში! (გაჩუმდით) ყურადღებით! (მოისმინეთ) და მრავალი სხვა. ქართულში იმპერატივის ჰიპოქრიზიული გამოყენება უმეტესად აუდიტორიის ფორმებში იქნის გამოყენებული: მაგალითები:

Revaz Dzeladze

Georgian Technical University, Tbilisi

**Features of Using Grammatical and Lexical Imperatives
In Teaching Process**

სინონიმთა ექსპრესიულობასთან მიმართებით ჩნდება კითხვა: განირჩევიან თუ არა მეტყველების ნაწილები ექსპრესიულობის თვალსაზრისით? რომელს უკავია მათ შორის უპირველესი ადგილი?

აღსანიშნავია, რომ სინონიმთა ექსპრესიულობას მრავალი მომენტი განსაზღვრავს. ელენე კოშორიძის თქმით, „რთულია ჩვენება იმისა, თუ რომელიმე სიტყვა „უბრალო“ და „ლიტერატული“ როგორ იჭიერდება არმნობითი ელემენტით: ერთ შიხამებაში შიომცხეთის

ტროპების შესწავლას საფუძველი ანტიკურ საბერძნეთში ჩაეყარა. მარკუს ფაბიუს კვინტილიანეს თქმით, „ტროპი არის სიტყვის ან სიტყვიერი გამოთქმის საკუთარი მნიშვნელობის შეცვლა მეორეთი, რომლითაც ხდება მნიშვნელობის გამდიდრება“ (Античные теории языка и стиля 1936:215). ლინგვისტური ტერმინების ლექსიკონში ტროპი განმარტებულია, როგორც „სახელწოდების სტილისტიკური გადატანა, სიტყვის ხმარება გადატანითი (არაპირდაპირი) მნიშვნელობით, თითო მხატვრობის გამომეტყველების მიზნით“ (Ахматова О. 1966). გამოყოფენ

სირცხვილი /შერცხვენა /თავისმოჭრა;
ტირის /ქვითინებს /სლუკუნებს /ფშლუკუნებს /იცრემლება /ცრემლადიღვრება
/ცრემლიდაპალუპითსცვივა;
ლაპარაკი /ჩიფჩიფი /ბუტბუტი /ჯუჯღუნნი;
ლაშლაში / ქაქანი /ყაყანი;
სიმძოლოვარი /მძოლოვარება /შიძოლოება /ძოლოვა /თიარძოლი / შიძაღება /ჭიჭოლი /შიჭიჭოლებს /იჯიარება

დამახასიათებელია სიტყვასიტყვითი და გადატანითი მნიშვნელობა. სწორედ სიტყვასიტყვითი და გადატანითი მნიშვნელობის შეპირისპირების შედეგად დასტურდება სინონიმთა ხატოვანება. ნაზარიანი მიიჩნევს, რომ ხატოვანება, რომელიც მეტონომიურ და მეტაფორულ გადააზრებას წარმოადგენს მეტონომიური და მეტაფორული ფრაზეოლოგიზმების შექმნისაკენ მივყავართ“ (ნაზარიანი 1974:171).

მიტატორული ხატოვანება წარმოადგენს სინამთხვეის საფუძველზე მსგავსებას განსხვავების

2. კოშორიძე ე. (2005), მწერლის ენისა და სტილის საკითხები, „მერიდიანი“. თბ.
3. ნეიმანი ალ. (1951), ქართულ სინონიმთა ლექსიკონი, თბ.
4. ფოჩხუა ბ. (1980), ქართული სინონიმის ლექსიკოგრაფიული საკითხები: იკე, XXII, „მეცნიერება“, თბ.
5. სილაგაძე ჯ. (1981), ქართული სალიტერატურო ენის ლექსიკური სინონიმის საკითხები, თსუ-ს გამოც., თბ.
6. თოფჩიშვილი ბ. (1974), ქართული ენის ლექსიკოგრაფიული საკითხები, თსუ-ს გამოც., თბ.

ლელა წიკლაური

იაკობ გოგებაშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, თელავი

ტრადიციულად დაყენებული ღვინის და ბიოღვინის კვლევა ტოქსიგენური ლითონების
შემცველობაზე

ყურძნისგანაა დამზადებული, ანუ ყურძნის მოსაყვანად არ არის გამოყენებული ქიმიური სასუქები და შხამქიმიკატები, პესტიციდები და ჰერბიციდები. ბიოღვინის წარმოებისას უპირატესობას ანიჭებენ ბუნებრივად წარმართულ პროცესებს, იცავენ გარემოს, წყალს, რომ მიღებული ღვინო იყოს ჯანმრთელობისთვის უვნებელი.

ღვინის გამოყენებას მედიცინაში და ჯანმრთელობის სფეროში დიდი ხნის ისტორია აქვს. მრავალჯერ მიანიშნებდა, თუ როგორც ჯანსაღი სასმელი, რომ სწორედ წილით ღვინოს აქვს

ცხრილი 1

სპილენძი (Cu)	5,0
სპილენძის მარილი (CuSO ₄)	10,0-15

ღვინოში დასაშვები ნორმის ფარგლებშია, ბიოღვინოში მისი მაჩვენებელი 1,5-ჯერ ნაკლებია. კადმიუმის შემთხვევაში დიაგრამაზე სიმაღლით დათვლილი მაჩვენებლები ერთნაირია, ხოლო ფართობით დათვლის შემთხვევაში მცირედი განსხვავებაა: ბიოღვინო 1,5-ჯერ ნაკლებ კადმიუმს შეიცავს. უარყოფითი ნიშნით ნაჩვენები მონაცემები დარიშხანის, ვერცხლისწყლის შემთხვევაში ნიშნავს, რომ საკვლევ ნიმუშებში მათი შემცველობა არ დაფიქსირდა.

ბიოლოგიური სუფრის მშრალი ღვინისა და ბიოღვინის ანალიზი აჩვენა, რომ

Гванца Чантурия , Хатиа Хатиашвили
ივანე ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, თბილისი

**Чтение как вид речевой деятельности на элементарном уровне
и аспект обучения**

или отрывков, которые не понятны различными способами, такими как дедукция, обсуждение со сверстниками, исследование в словаре и т. д.

Чтобы уточнить значение, мы должны:

1. перечитать слова или отрывки, которые не понятны.
2. поговорить с другими об их понимании определенных слов или отрывков в тексте.
3. обратиться к словарю или другой соответствующей работе.

-найдите в газете статью о ..... ;

Предтекстовые упражнения: упражнения, направленные на формирование слитного произношения слов, в которых встречается стечение согласных. Например:

1. Прочитайте слова и словосочетания.

Тбилиси, государственный, университет, подготовительный, занимаемся, в двух группах, встречаемся, подружила.

2. П

Gvantsa Chanturia, Khatia Khatishvili
Ivane Javakhishvili State University, Tbilisi

**Reading as a Type of Speech Activity at an Elementary Level
and the Learning Aspect**

ეროვნული ინოვაციური სისტემის ჩამოყალიბების საფუძველს წარმოადგენს ინოვაციებზე დაფუძნებული ცოდნა. ინოვაციური საქმიანობის ინსტიტუციონალური კონტექსტი პირდაპირ ზემოქმედებას ახდენს მის შინაარსსა და სტრუქტურაზე.

ეროვნული ეკონომიკის გრძელვადიანი ზრდისათვის წამყვანი როლი ე.წ. დამანგრეველ ტექნოლოგიებს (disrupt technologies) ანუ ახალ, რევოლუციურ ტექნოლოგიებს ეკისრებათ. მათ მიეწოდებათ უნარი, არსებითად განსაზოგონ ძიების, არძიოლოგიანი ეკონომიკური და

განვითარებადი ქვეყნების შანსს, არ ჩამორჩნენ განვითარებულ სამყაროს და მდგრადი განვითარების გზით გააუმჯობესონ ცხოვრების დონე.

მისი მნიშვნელობიდან გამომდინარე ბოლო 11 წელია სხვადასხვა ქვეყანაში ინოვაციების დონეს ინოვაციის გლობალური ინდექსით (GII) ზომავენ და ყოველწლიურად კვლევა კორნელის უნივერსიტეტის, ბიზნეს სკოლა INSEAD-ისა და ინტელექტუალური საკუთრების მსოფლიო ორგანიზაციის (WIPO) ორგანიზებით მზადდება.

ბიზნეს გარემოზე (52.2 ქულა, 39-ე ადგილი), რაც კრედიტის აღების სიმარტივეს, ინვესტიციებს, ვაჭრობას და კონკურენციას გულისხმობს.

კვლევის მიხედვით განსაკუთრებულად სუსტ მხარედ უნდა ჩაითვალოს ბიზნესის განვითარების შესაძლებლობა (25,7 ქულა, 91-ე ადგილი), რაც მოიცავს დასაქმებულთა ცოდნის დონეს, ინოვაციისათვის საჭირო კავშირების არსებობას და ცოდნის მიღების შესაძლებლობას.

დღივი უნდა ითქვას შემოქმედებით ნაწილზე (26,8 ქულა, 73-ე ადგილი), რაც თარგის

ფორმები. ინოვაციები გარდაიქმნებიან ზრდის სტრატეგიულ ფაქტორად, გავლენას ახდენენ საზოგადოებრივი წარმოების სტრუქტურაზე, სახეს უცვლიან საზოგადოების ეკონომიკური ორგანიზაციას, ახდენენ ქვეყანაში სოციალური სიტუაციის სტაბილიზაციას ინოვაციური საქმიანობის ყველა სუბიექტის შესაძლებლობებისა და ინტერესების გათვალისწინებით ინოვაციური პოლიტიკის რეალიზაცია, სახელმწიფო ეკონომიკური, სოციალური და პოლიტიკური პრიორიტეტები ხილს, შოვნის, ძიების, ეკონომიკის

საკვანძო სიტყვები: ინოვაცია, ინოვაციური სისტემა, ინოვაციური ეკონომიკა, ინოვაციური საქმიანობა, ტექნოლოგიები.

keywords: Innovation, Innovative System, Innovative Economics, Innovative Activities, Technologies.

ანტონ კიზირიასათვის ე.წ. პრედიკატული განსაზღვრება უფრო ატრიბუტული გარემოებაა: „მართებული იქნებოდა, მისთვის ატრიბუტული გარემოება გვაწოდებინა“ 1982, 9).

უშანგი ყორღანაშვილი ახლოსა ანტონ კიზირიას თვალსაზრისთან და პრედიკატული განსაზღვრება ზედსართაულის ბუნებისად მიაჩნია (1990).

ბ) უცილობლად გასათვალისწინებელია, რომ პრედიკატივისა და ზმნა-შემასმენლის ურთიერთობა ემყარება სინტაქსური დამოკიდებულების ისეთ მძლავრ პროცესს, როგორიცაა მართვა; კერძოდ, ზმნა-შემასმენელი მართავს პრედიკატივს ბრუნვაში:

მერცხალი გახარებული დაფრინავს.

გამომდინარე სინტაქსურ-სემანტიკური ფუნქციიდან, მიგვაჩნია, რომ აღნიშნულ კონსტრუქციაში გავაქვს არა ე.წ. „პრედიკატული განსაზღვრება“ , არამედ **პრედიკატივი**. წინადადების წავრთა შედგენილობაში **პრედიკატივი** მოიაზრება **ა რ ა მ თ ა ვ ა რ ა ნ უ მ ე ო რ ე ხ ა რ ი ს ხ ო ვ ა ნ** წევრად.

be an attribute, not even a kind of modifier. We think that the abovementioned construction contains not “a predicative attribute” but **predicate** itself which is the secondary part of speech.

Keywords: predicative attribute; predicative syntagma; Predicative; Syntagmatics; Structure.

საკვანძო სიტყვები: პრედიკატული განსაზღვრება; პრედიკაციული შესიტყვება; პრედიკატივი;

შემდგომში შედის რეაქციაში და წარმოშობს უფრო მეტად სახიფათო მეორად დამაბინძურებლებს.

ატმოსფეროს დაბინძურებაში ძირითადი წილი მოძრავი დაბინძურების წყაროებიდან მოდის: ბენზინზე მომუშავე ავტომობილებზე, შემდეგ თვითმფრინავებზე, დიზელის ძრავზე მომუშავე ავტომობილებზე, ტრაქტორებზე და სხვა სასოფლო სამეურნეო მანქანებზე და ბოლოს, სარკინიგზო და საჭოღო ტრანსპორტზე ძირითად დამაბინძურებელ

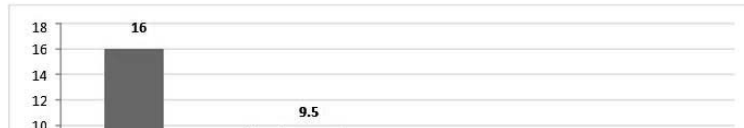
ვიდრე ყოველი მათგანის ცალ-ცალკე მოქმედებისას. დიდ როლს თამაშობს ასევე ზემოქმედების ხანგრძლივობა. სტატისტიკური ანალიზის საშუალებით გამოვლენილია კავშირი ჰაერის დაბინძურების დონესა და ისეთ დაავადებებს შორის როგორიცაა ზედა სასუნთქი გზების დაზიანება, გულის უკმარისობა, ბრონხიტი, ასთმა, პნევმონია, ასევე თვალის დაავადებები.

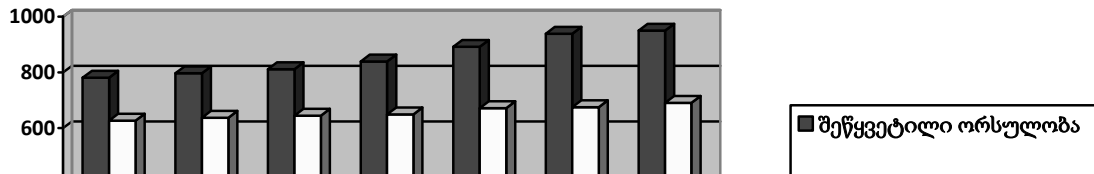
სხვათაშორის წყაროებიდან ატმოსფეროში მოხიფითრილი თამაშინძორიბილი

სურათი 1

მკვდრადშობადობის მაჩვენებელი 1000 დაბადებულზე (საქართველო,
დსთ, ევროპის რეგიონი) 2000-2014

ჩველთა სიკვდილიანობის მაჩვენებელი ყოველ 1000 ახალშობილზე რეგიონების
მიხედვით, საქართველო, 2015

7. შათირიშვილი, ა., დვალიშვილი, ნ., (2015), *ზოგადი გენეტიკა*, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობა, თბილისი;
8. <http://ncdc.ge/Home/Article/7699>

Izolda Chincharashvili

Iakob Gogebashvili state university, Telavi

მოქალაქეებს ან თვითდასაქმებულებს, რომლებიც არ ექვემდებარებიან ავტომატურ გაწევრიანებას, ასევე აქვთ უფლება საპენსიო სქემაში გაწევრიანდნენ ნებაყოფილობით.

მიუხედავად იმისა, რომ ეს შეიძლება განვიხილოთ, როგორც სიღარიბის პრობლემის დაძლევის ერთერთი ძალიან კარგი და გრძელვადიანი გზა, არსებობს უმნიშვნელოვანი პრობლემატური საკითხები, თუ კითხვები რეფორმასთან დაკავშირებით:

საქართველოში, ბატონი პასკალ მენიე და საფრანგეთის ჯანდაცვის ყოფილი მინისტრი, ქალბატონი მარისოლ ტურენი, საფრანგეთში საპენსიო რეფორმების გამოცდილების გასაზიარებლად.

საპენსიო რეფორმის ფარგლებში ახლად შექმნილი საპენსიო სააგენტო უზრუნველყოფს შენატანების შეგროვებას, საპენსიო ფონდის საინვესტივო პოლიტიკას, ბენეფიციარებზე დასაცემი პენსიების გამოთვლას, და დაეხმას საბოლოო რეფორმა უზრუნველყოფას.

მონაწილის ინდივიდუალურ საპენსიო ანგარიშზე დამსაქმებელს და სახელმწიფო ხაზინას შეაქვთ დარიცხული ხელფასის 2%-2% თითოეულს.

უმნიშვნელოვანესი დადებითი ფაქტორი არის ის, რომ საპენსიო სქემაში მონაწილეს ურისკო ინვესტიცია და მყისიერი ამონაგები ფაქტობრივად შეადგენს 275%

არსებობს ერთი მნიშვნელოვანი საკითხი დაგროვებით საპენსიო სქემაში მონაწილის ფინანსურ

აქტივობის მატებაზე აისახება. ბოლო წლების განმავლობაში საქართველოში დანაზოგების დონე ზრდის დინამიკით ხასიათდება და ამ ტენდენციის შენარჩუნება მნიშვნელოვანია. ფინანსური ბაზრის განვითარებისთვის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი წინაპირობა გრძელვადიანი ინვესტიციების არსებობაა. საპენსიო რეფორმა კი ამ კუთხით მნიშვნელოვან როლს შეასრულებს.

საპენსიო აქტივობის უფრო ახლო და საშუალოვადიან პერსპექტივაში ძირითადი შედეგების

შენატანების რაოდენობის ზრდა, რომელმაც პირველი ივლისის მდგომარეობით 221 მილიონ ლარზე მეტი შეადგინა. საქართველოს საპენსიო სააგენტოს სტატისტიკური მონაცემებიდან გამომდინარე, საპენსიო ფონდის მოცულობა 2019 წლის იანვრიდან დღემდე ასე გამოიყურება: (სქემა 1)

- სადაო საკითხია, შემოთავაზებული რეფორმის სავალდებულო ხასიათი დამსაქმებლის მიმართაც, რაც წარმოშობს ფინანსურ წნეხს კერძო ბიზნესზე და რომელიც შეიძლება გაზრდოს არაფორმალური დასაქმების მაჩვენებლი;
- სავალდებულო დაგროვებითი საპენსიო სისტემა ვერ უზრუნველყოფს „ღირსეულ პენსიას“, რადგან დაბალი შემოსავლების გამო მოსახლეობა ვერ შექმნის მაღალ საპენსიო თანაფარდობას;

მოქალაქე და მაცხოვრებელი, მიუხედავად იმისა მონაწილეობს თუ არა ის დაგროვებით საპენსიო სქემაში.

უმმნიშვნელოვანესი საკითხია მასშტაბური საინფორმაციო კამპანიის ჩატარება, რათა მოსახლეობისათვის ბევრად გასაგები და ადვილად აღსაქმელი გახდეს აღნიშნული რეფორმის სიკეთე მათი სოციალური და ეკონომიკური მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად გრძელვადიან

David Tchiotashvili

Tsiuri Duruli

Khaliana Chitadze

Gori State Teaching University

თანამედროვე ქართულში უ-პრეფიქსიანი მოდელი მხოლოდ ორიოდ სახელში გვხვდება: უ-რიცხვ-ი, უ-სრულ-ი, უ-შიშ-ი... მათ შეიძლება დაემატოს ო-ხმოვანფუძიანი სახელებიც: უ-ღვინო, უ-შნო, უ-სამშობლო, უ-სახელო (შდრ.: უ-დრო-ო, უ-ბოლო-ო). მხოლოდ უ-პრეფიქსიანი მოდელი გვხვდება მიმღეობებშიც: უ-ნახავ-ი, უ-ვალ-ი და სხვ. ეს მოდელი გამოიყენებოდა ძველ ქართულში, შემდგომში კი იგი კონფიქსურმა მოდელმა შეცვალა; შდრ.:

სხვადასხვა მოდელს, ბრუნვის ფორმანტებიან თუ თანდებულიან დერივაციას, წინდებულიან თუ ზმნისართიან კომპოზიციას და სხვ. (დამანა მელიქიშვილი, 1999, 38). ენაში არსებული დერივაციული მოდელის გააქტიურების ერთ-ერთი ნიმუშია ჩვენთვის საინტერესო უქონლობა-უარყოფის გამომხატველი ტერმინებიც.

როგორც ცნობილია, ცნებათა და მათ გამომხატველ ტერმინთა სისტემატიზაცია

არა-დრეკადი, მდგრადი – არა-მდგრადი, თავსებადი – არა-თავსებადი, არსებითი – არა-არსებითი, გამტარი – არა-გამტარი, ეკონომიური – არა-ეკონომიური, ლეგალური – არა-ლეგალური, შემდგარი – არ-შემდგარი და სხვა. არა ნაწილაკი სტაბილურად გამოხატავს ტერმინოლოგიურ მნიშვნელობას, რაც კარგად ჩანს პარალელური წარმოების შედარებითაც: უდრეკი შეიძლება იყოს საგანიც და ხასიათიც, ხოლო არადრეკადი მხოლოდ საგანია (მაია

მელიქიშვილი დ., (1999): ძველი ქართული ფილოსოფიურ-თეოლოგიური ტერმინოლოგიის ისტორიიდან, თსუ-ის გამომცემლობა, თბილისი.

ტექნიკური ტერმინოლოგია (ქართულ-რუსული), (1982): რ. დვალისა და რ. ღამბაშიძის რედაქციით, მეცნიერება, თბილისი.

ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი, (1950-1964): მეცნიერება, თბილისი.

თამარ ჭყოიძე

ევროპის უნივერსიტეტი, თბილისი

მანანა ღარიბაშვილი

იაკობ გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, თელავი

დაცინვის ამოცანას ემსახურება ასევე, შედარებები, რომელიც ჟარგონის ნიადაგზეა წარმოშობილი:

- საბაგიროდან გადმოსვლისთანავე ქუჩის მუსიკოსები გვხვდებიან. რეპერტუარი ტურისტების ეროვნების მიხედვით იცვლება. პირველად “კატიუშა” შემოსძახეს..... ჩვენ წარუდგასაინ მიმავალ გზას აიუყიფიოთ თა იმ ათამიანებს აიიისაობრიო იისა შიმოსაიოთი

ქართველის სისხლი დაიღვარა ათასწლეულთა მანძილზე ქრისტეს გზის ერთგულებისთვის (ასავალ დასავალი 6-12.06.2019 #18გვ.15).

საინტერესოა ასევე მეტაფორად ქცეული ეპითეტებით („აოხრებული“, ქათამი) გამოხატული კომიზმის მაგალითები. „ირონიული დახასიათება იძლევა იმის შესაძლებლობას, რომ მწერალმა გვერდი აუაროს პირდაპირ გამოთქმებს და უხეში სიტყვების გარეშე მიაღწიოს ობიექტის ბუნებას“ (ერ. პიანაძე 1972:335). თომას აიზოზის სათავესა და სიღრმის მიხედვით, თამაშით

- რა თქმა უნდა, ბოლვარისა და ჩეგევარას ტრაგიკული აღსასრულის გათვალისწინებით, ეს ერთობ საფრთხილო საქმეა! **„მაგრამ ვარდი უეკლოდ ვის დაუკრეფია“**, თანაც როგორ ჟღერს - „ვივა, კომენდანტევენესულელა!“
- **პუტინი უკრაინას ახალ შეჭამანდს უმზადეს, რომელიც სააკაშვილით იქნება შეკაზმული.** ახალ შეჭამანდს უმზადებს - აღნიშნიშნული ფრაზა გამოყენებულია ალეგორიული მნიშვნელობით ნიშანთობლივად, რომ პუტინის მიერ ამ განცხადების გაკეთებამდე სააკაშვილი

- ქართულ პოლიტიკაში საკმაოდ მრავლად არიან პერსონები, რომლებსაც მამის ნაჭამი ტყემალი დღემდე კბილებს ჭრის (გაზეთი „ასავალ დასავალი“ #15, 21 აპრილი, 2019 გვ.12).
- პირადობის დამადასტურებელი დოკუმენტების მამის სახელის გაქრობა ვერც იმ კანონზომიერებას გააუქმებს, რომელიც ბრძნულ -ხალხურ გამონათქვამებშია ასახული და რომლის თანახმადაც „კვიცი გვარზე ხტის, მწყერი ხეზე ვერ შეჯდება“ და „კუს შვილი კუ იძნობა“ (გაზეთი „ასავალ დასავალი“ #15, 21 აპრილი, 2019 გვ.12).

მეტად საინტერესო გარემოებას ვხვდებით ინგლისურენოვან მედია-სივრცეში. მაშინ, როდესაც მსოფლიოში წამყვანი ჟურნალ გაზეთები, როგორცაა “New York Times”, “Gardian”, “The Morning Star”, “Euro News”, “Express”, “Independent”, “Telegraph” და ა.შ. ცდილობენ თავი აარიდონ უხეშ ქილიკსა და სარკაზმს, ამავედროულად, არსებობს მთელი რიგი ინგლისურენოვანი ჟურნალ-გაზეთები, რომლებიც პოლიტიკურ, ეკონომიკურ, სოციალურ თუ სხვა თემატიკის მთლიანად აშკარად მოთხოვნილი სიკვანძით და არ იშორებიან მწიკდი საჭიროსა თუ

3. თ. სანიკიძე, ქართული ენის პრაქტიკული სტილისტიკა, თსუ გამომცემლობა, თბილისი, 1999, გვ.
4. ასავალ დასავალი, 2019
5. კვირის პალიტრა, 2019
6. რეზონანსი, 2018, 2019
7. Guardian, 2018, 2019

თემურ ჯაგოდნიშვილი
საქართველოს სახელმწიფო ტექნიკური უნივერსიტეტი, თბილისი

ენობრივი აგრესიის რეგისტრები თანამედროვე
ქართულ საჯარო დისკურსში

საქმიანობის სუბიექტები, კრიტიკულ შეფასებას იმსახურებენ პოლიტიკური ოპონენტები, პარტიები, არსებულისოციალურ-პოლიტიკურისიტუაცია.

პოლიტიკური საქმიანობა და წინასაარჩევნო ბრძოლა მეტაფორულად გაიაზრება და წარმოდგინება როგორც ცხოველთა აგრესიული საქციელი, მათდამი მკაცრი მოპყრობა.

• `თანამედროვერუსულისინამდვილე-ესააომი~: პოლიტიკური მოქმედებები
ტაქტიკა, როგორც თიჯიკორი, აგრესია, თორმირთობა, სახიოლო, მოძარცა, შიმშილი

- დადებითი ხატის შესაქმნელად უშუალო ან შუალობითი შეფასების გზით პოლტიკური ინტერვიუს გერმანულენოვან ტექსტებში მოლაპარაკე ისეთ განსაზღვრებებს იყენებს და ისეთი მნიშვნელობებით, როგორებიც არის: აშკარა/დამაჯერებელი, მიღებული/მიღწეული, სარწმუნო/დამარწმუნებელი, საჭირო სახით/წესით, ხელსაყრელი/პოზიტიური, მნიშვნელოვანი/ღირშესანიშნავი, ასევე გამოიყენება დადებით შემფასებლური შეფერილობის განსაზღვრებები მაგ. richtig überzeugt wichtig gut profi erfolgreich

ხანგრძლივი და მრავალჯერადი ზემოქმედების შედეგად კოლექტიურ კოგნიტიურ სივრცეში მიმდინარეობს კონცეპტის რესტრუქტურირება. ამ პროცესის შედეგს წარმოადგენს მთელი კონცეპტის სოციალური შეფასების ცვლილება (ნეგატიური მხრით). კონცეპტის ასეთ ტრანსფორმაციას საზოგადოების ცნობიერებაში მივყავართ ოპოზიციური აზროვნებისაკენ და ფარული ან ღია (აშკარა) სოციალური კონფლიქტების წყაროდ იქცევა.

თავიერთი რომ ჰილოზოგადების მიტყდილობაში აგრისი წარმოადგენს

Temur Jagodnishvili

Georgian Technical University, Tbilisi

**Language Aggression Registers in Modern
Georgian Public Discourse**

Abstract

ჯამში მუნიციპალიტეტს საშუალებას მისცემს მის წინაშე მდგარ გამოწვევებზე სწრაფად და ეფექტურად მოახდინოს რეაგირება.

დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტის საშემოსავლო ნაწილი შედგება საკუთარი შემოსავლებისა და რეგიონში განსახორციელებელი პროექტების ფონდიდან გამოყოფილი სახსრებისაგან. ბოლო ხუთი წლის მონაცემები გგამოიყურება შემდეგნაირად (იხ. დიაგრამა)

მუნიციპალიტეტის საკუთარი შემოსავლების ძირითადი წყაროებია: ქონების გადასახადი, სადაც ძირითადი ადგილი უკავია სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწაზე გადასახადს; რენტა - ძირითადად ესაა მოსაკრებელი ბუნებრივი რესურსების სარგებლობისთვის; სახელმწიფო ბიუჯეტიდან გამოყოფილ ტრანსფერი, რომელიც ორ ნაწილად იყოფა: მიზნობრივი ტრანსფერი დელეგირებული უფლებამოსილების განსახორციელებლად და სათანადო ტრანსფერი: შემოსავლობი სხვათაგან, ჭიკის აკრძიბიბიონ თა სკპრობინტო

რომელიც ყველაზე მეტადაა დაინტერესებული საკუთარი შემოსავლების მაქსიმალურ აკუმულირებაში - მთლიანად დისტანცირებულია პროცესებიდან. მესამე - შეჩერებულია და დროში გაწელილია მიწის რეალიზაციის და იჯარით გაცემის პროცესი, რომლის მეპატრონეცაა სახელმწიფო (ეკონომიკის სამინისტრო). სახელმწიფოს საკუთრებაშია დიდი ოდენობით მიწის ნაკვეთები, რომელსაც არ მოაქვს არანაირი შემოსავალი, მიუხედავად იმისა, რომ ამ ნაკვეთების ღირებულება ყოველწლიურად იზრდება და ითვლება პირების მიერ, რომლებისთვისაც

შედეგებისა (შემოსავლები ადგილობრივ ბიუჯეტში, ადგილობრივი მოსახლეობის დასაქმება, ეკონომიკური აქტივობა) ნეგატიური შედეგების მომტანიცაა მუნიციპალიტეტისთვის (ეკოლოგიური დაბინძურება, მოპოვების პროცესში აფეთქებები იწვევს შენობების დაზიანებას, ტრანპორტირებისას ცვდება და ზიანდება საგზაო ინფრასტრუქტურა, რომლის აღდგენასა და შექმნაზე უზარმაზარი თანხები იხარჯება ადგილობრივი თუ ცენტრალური ბიუჯეტიდან) უნდა გაითვალისწინოს მოპოვების ჭარბობის გაზოგადი (მომპოვებლის, ბიზნის, ინჟინერების, თა

მუნიციპალიტეტებში, რაც აშკარად მისასაღმებელია და წინგადადგმული ნაბიჯია, მაგრამ აღნიშნული წესი წელს დაინერგა და რამდენად ეფექტური იქნება პრაქტიკაში ამას დრო გვიჩვენებს.

მიწის გადასახადების ამოღების გაუმჯობესებით, სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვებიდან შემოსული გაზრდილი გადასახადებით და სხვა ტიპის შემოსავლების გაზრდით გაიზდება

is possible to increase local revenues with the eradicating shortcomings and foreordained ways by us, which finally will allow the municipality to react quickly and efficiently on the facing challenges.

საკვანძო სიტყვები: გამოწვევები, პრობლემები, ბიუჯეტი, შემოსავლები, მუნიციპალიტეტი.

Key words: Main challenges, problems, in local budget, revenues, Municipality

სტატიის მიზანია ფრანგული და ქართული სამხედრო არასტანდარტული ლექსიკური სისტემების აღწერა, მათი შეპირისპირება, წარმოქნილ სიტყვებს შორის მსგავსებისა და განსხვავების დადგენის მიზნით. ჟარგონი სპეციალიზირებული, ტექნიკური ენაა, რომლის ეკონომიკური ფუნქცია სწრაფი და ზუსტი კომუნიკაციური პროგრესის საშუალებას იძლევა. ჯარისკაცები ჟარგონზე საუბრობენ ყაზარმაში, ისევ როგორც მეზღვაურები გემზე. სამხედროები საომარშიააღიოთ ფორმოებიც იყენებენ რომელიც სამხედრო სოციალიზაციის

ქურდების ჟარგონიდან იღებს სათავეს. ისინი ცდილობენ შეცვალონ საერთო ენის ყველა სიტყვა ჟარგონული სიტყვებით.

ფრანგულში გავანალიზეთ დაახლოებით 652 სიტყვა და გამოთქმა. საკვლევი მასალა აღებულია სამხედრო ლექსიკონებიდან, ასევე ინტერნეტწყაროებიდან. ასხვავებენ შემდეგ ჯგუფებს:

1. საერთო ჟარგონი; 2. სამხედრო ზინი; 3. სამხედრო პონტიფიკატის სპეციალური

ქანდარმერიის ოფიცერთა სკოლის ჟარგონი (14 ერთეული). მაგალითები: ა) *bikharré-triplant*-მე-4-ე კურსის მოსწავლე; *la stacke*-თეორიული საგნების ზედმეტი სახელი. ბ) *dolo-élève de l'EMIA* (*école militaire interarme*)-არმიათაშორისი სამხედრო სკოლის მოსწავლე; *l'ours*-დასჯილთა ოთახი; *pédago*-მასწავლებელი (ზოგადი ტერმინი); გ) *Aiglon-élève de l'École de l'air*-საჰაერო სამხედრო სკოლის მოსწავლე; *bourrin*-საჰაერო სკოლის მოსწავლე; *Cranter-punir* -დასჯა; *Poussin* საჰაერო საოპერაციო პერიოდის უფროსის მოსწავლე; დ) *haille* საჰაერო საოპერაციო პერიოდის

კაპრალი; *SGT-sergent-სერჟანტი*; *Major-major-მაიორი*; *LTT-lieutenant-ლეიტენანტი*. გვაქვს ასევე ტრონკაციის მაგალითები, რომელიც ხელახალ სუფიქსაციას განიცდის. მაგალითად: *bastos-balle-ტყვია*; *commanche-commandant-მეთაური* და სხვა.

ქართული სამხედრო ჟარგონი

საქართველოს შეიარაღებული ძალები ექვემდებარება თავდაცვის სამინისტროს. ქართული ჯარი შეიქმნა 1918 წლის 11 იანვარს, როდესაც საქართველომ აღადგინა თავისი არმია.

იყენებენ რეაქტიული რაკეტით, რომელიც საშუალებას იძლევა გასროლის შემდეგ ავტომატურად დაუმიზნო; *მეჩამჩე-ლოგისტიკაზე პასუხისმგებელი; საჩოკი-ზარმაცი*, ვინც ცდილობს თავი აარიდოს დავალებებს და ფიზიკურ დატვირთვას; *კარანტინი-პირველი ფორმირება*, რომელიც შედგება სამოქალაქო პირებისაგან, სამხედრო ძალებში მათი ინტეგრირების მიზნით; *თოხის მხარზე გადება-ყანაში მიდიხარ?!- გულისხმობს ჯარისკაცს, ისევე, როგორც ავტომატურად მოქმედების გარეშე მოქმედებს; არსაფიქსირებელი ათობითი*

ბიბლიოგრაფია:

1. Apprenons le langage de l'armée, (2016): <http://v.tomeno2.free.fr/blagues/armee.htm>, (21.07.2016).
2. ბეჟანოვი, ზურაბი და სხვ. (2014): ქართული საზღვაო ტერმინოლოგიის არსებული მოგომარეობის მოკლე მიმოხილვა

ია ჯიმშიტაშვილი

იაკობ გოგებაშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, თელავი

ბიზნეს კომპანიების სოციალური პასუხისმგებლობა
(თელავში არსებული ორგანიზაციების მაგალითზე)

გარემოს დაცვას და ადამიანის უფლებების დაცვას. სწორედ ამ კომპონენტების ერთობლიობა ქმნის პასუხისმგებელ ბიზნესს.

შესაბამისად, კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობა მოიცავს კომპანიის პასუხისმგებლობას შემდეგ სფეროებში:

- სამუშაო სივრცე: თანამშრომლები
- საზოგადოება: ადგილობრივი თემი

მნიშვნელოვანია „თიბისი ბანკის“ მიერ გაწეული კონტრიბუცია ახალი „მზიურის“ მშენებლობისათვის.

მეორე ადგილზეა „საქართველოს ბანკი“ (13%), რომელიც 2015 წელს შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირებზე ფოკუსირდა. „სიცოცხლის ხის“ აქტივობებში აღსანიშნავია შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე ბავშვებისთვის დღესასწაულის გამართვა, შშმ პირებისთვის თბილისის ქუჩებში პანთუსების გაშენება, გარდა ამისა, „საქართველოს ბანკის“

პროექტის განმახორციელებელი ორგანიზაციის თანამშრომლები და სამივე სამიზნე რეგიონის ბენეფიციარი მოზარდები დაესწრნენ. გახსნის ღონისძიებაზე პროექტის მონაწილე მოზარდებმა საინფორმაციო აქცია მოაწყვეს მთელი ქალაქის მასშტაბით. ისინი ადგილზე ეწვივნენ სხვადასხვა დაწესებულებებს (საავადმყოფო, საპატრულო პოლიცია, სკოლა, ბანკი, სილამაზის სალონი, უნივერსიტეტი და სხვა) და თანამშრომლებს საინფორმაციო ფლაერები გაუფანტეს. მოზარდებმა ყოველს ათეულობა მიიტანეს სერვიტო სარეზიუმოსა და მოწოდების

განახორციელოს მართებული ნაბიჯები იმისათვის, რომ კერძო სექტორმა საკუთარი სოციალური პასუხისმგებლობით მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანოს ქვეყნის განვითარებაში. დასასრულს კი უნდა აღინიშნოს, რომ ეროვნული კომპანიების წვლილი სოციალური პასუხისმგებლობის გაზიარებაში ხშირად ატარებდეს ერთჯერადი აქციის სახეს, თუმცა სასურველია რომ იყოს სისტემური და დაკავშირებული კომპანიების სტრატეგიულ მიზნებთან, რაშიც აუდიტიზებული სახელმწიფო მფლობელ რაოდენობის მქონე კომპანიები უმჯობეს პოზიციებზე

გრიგოლ ჯოხაძე
ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

პოლიტკორექტულობა საბჭოური მითოლოგიის სამსახურში
(ტიციან ტაბიძე Versus ოსიპ მანდელშტამი)

მანდელშტამისავე ნაამბობის თანახმად, პოეტი მოსკოვში ქართული მისიის ხელმძღვანელ მიხა ცხაკაიას წარდგომა და რაღაც მანდატი უჩვენებია: თითქოს უფლებამოსილი იყო, რომელიღაც საზოგადოების „ჰუმანიტარული დახმარება“ - მედიკამენტები ჩაეტანა ერევანში (!). ცხაკაიას მანდატი ყალბად მიუჩნევია და სიცილით უთქვამს: ამით შეგიძლია, ინდოეთშიც ჩახვიდე, ოღონდ იმის დამატება არ დაგავიწყდეს, მწერების კოლექციას ვაგროვებ-თქო (ტაბიძე 1923:3)

პაოლი: ყოფილა ჰიბისტი ინტელექტუალი, მაგრამ ანაქორიზს, სპარტოიოსს, თიმოარატიოლოს

ვაჭრობისა და პოლიტიკური სპეკულაციის სტიქია, კაცმა რომ თქვას, სავსებით აშკარა იყო; იქ ყველაზე ნათლად ჩანდა ილუზორულობა რუსეთს ჩამოცილებისა და იმ სახელმწიფოებრივი „დამოუკიდებლობისა“, რომელმაც საქართველო პოლიტიკური და ეკონომიკური კატასტროფის მიჯნაზე დააყენა. მანდელშტამი აღწერს თავისი თვალით დანახულ „ბალაგანს“ - ბათუმის ბაზარს. „მჭიდრო, მრავალტომიანი ბრბო მეგობრულ მოვაჭრე ნაციად წამოყალიბებულია, ყველა - ქართველი სომეხი ბერძენი სპარსელი ინგლისელი იტალიელი

სრულიად საქართველოს ახალი მწერლობის კავშირის ყოველკვირეულ ორგანო გაზეთ „რუბიკონში“ 1923 წლის 25 აგვისტოს მე-14 ნომერში ტ. ტაბიძეს გამოუქვეყნებია წერილი „გასტროლიორი ჭონტოლი“. ჭონტოლი იმერულ დიალექტზე მრწემს, უმცროსს უნდა ნიშნავდეს, და აქ დამამცირებელი კონოტაციით იხმარება. „გასტროლიორად“ მოხსენიებით ტ. ტაბიძე მანდელშტამს იმას აყვედრის, სამშობლო ყველაზე მნიშვნელოვანი პოლიტიკური მოღიწიების ორს (რეიოლოგიკა, სამოქალაქო ომი, ჭირი) მიეღობოდათ და სხვის მაძიარ

ტ. ტაბიძის საგანგებო სვლად უნდა მივიჩნიოთ ის ფაქტი, რომ თავის აგრესიულ წერილში ის არსად ეხება მანდელშტამის ანტისიმბოლისტურ და „ანტიცისფერყანწურ“ ისტერიას, რომლითაც გაჯერებულია ნარკვევი „ზოგი რამ ქართულ ხელოვნებაზე“. თითქოს ქართველი პოეტი იმას გულისხმობდეს, რომ მანდელშტამს ჰქონდა უფლება, მისი (მათი) პოეზია არ მოსწონებოდა. საქმე სხვა რამ იყო: მანდელშტამის კრიტიკა ეხებოდა ზოგად სტრატეგიას - პანდროპიზმს, პანროსიზმს, სანაციონო სწორედ ის აშმაკიბთამას, რომელსაც ტ. ტაბიძე არა

პირთა სამიებული

ლალი (ბარბარე) აბდალაძე

შოთა მესხიას სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტი, ზუგდიდი

მაია ახვლედიანი

საქართველოს სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ქუთაისი

დავით ბოთერა – ბოთერაშვილი

ხაიფის უნივერსიტეტი, ევროპის საკითხების შემსწავლელი

ცენტრი, ისრაელი, შლომი

ათენეონი

ცივილიზაცია როგორც სამოქალაქო საზოგადოებრიობის გენეტიკური შიფრი.....51

თეა გურგენიძე

საგარეჯოს მუნიციპალიტეტის სოფელ იორმუდანლოს საჯარო სკოლა

არაქართულ სკოლებში ქართული ენის სწავლება და პრობლემები, რომლებიც

სასწავლო პროცესს აფერხებს 116

John Wendel

Dokkyo University, Japan

Linguistic Landscapes and Superdiversity in Kumkapı, Istanbul.....167

Валентина Верemenko Александровна

Ленинградский государственный университет им. А.С. Пушкина

Sevim İNANÇ

Artvin Çoruh University, Faculty of Forest, Department of ForestEngineering, Artvin-TURKEY

Forest Crimes And Changes In Artvin Forest Region Directorate 221

Sevim İNANÇ

Artvin Çoruh University, Faculty of Forest, Department of ForestEngineering, Artvin-TURKEY

მაია კობიაშვილი

144-ე საჯარო სკოლა, თბილისი

სტალინის ფსიქოლოგიური პორტრეტი ბულგაკოვის რომანში

„ოსტატი და მარგარიტა“ 267

ნინო აბოშოშვილი

ემზარ მაკარაძე

შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ბათუმი
კულტურათშორისი დიალოგის საკითხები XXI საუკუნის რესპუბლიკურ თურქეთში.....318

ნათელა მათლაკელიძე

ცისანა მოდებაძე

თამარ შიუკაშვილი

იაკობ გოგებაშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, თელავი

„მზის“ სიმბოლიკისა და სტრუქტურულ-სემანტიკური საკითხისათვის გერმანიკულ ენებში

(გერმანული და ინგლისური ენების მკვლევართა)

მაია ნონიაშვილი

ბიზნესისა და ტექნოლოგიების უნივერსიტეტი

ინოვაციური წარმოება და საქართველოს ბაზრის მზაობა მეოთხე ინდუსტრიული

რევოლუციისთვის - შესაძლებლობები და გამოწვევები 415

რუსუდან საღინაძე

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ქუთაისი

შემასმენლის ადგილის განმაპირობებელი ფაქტორები

თანამედროვე ქართულში (ნორმისა და სტილის საკითხები) 450

თინათინ სიმეშიაშვილი

ლალი ქელბაქიანი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ, თბილისი

დიფერენციალური აღრიცხვა ეკონომიკურ ანალიზში 526

მანანა ღამბაშიძე

დავით აღმაშენებლის სახელობის საქართველოს უნივერსიტეტი, თბილისი

ნინო ძამუკაშვილი

იაკობ გოგებაშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, თელავი

დათო ტურაშვილის „ჯინსების თაობის“ ინგლისურენოვანი თარგმანის რამდენიმე

ასპექტისათვის 575

დავით ჭიოტაშვილი

ციური დურული

ხალიანა ჩიტაძე

გორის სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტი, გორი

დაგროვებითი საპენსიო რეფორმა საქართველოში - რისკები, პრობლემები და პერსპექტივები

Contents

Lali (Barbara) Abdaladze

Zugdidi Shota Meskhia State Teaching University

Maia Akhvlediani

Davit Botera – Boterashvili

Haifa University, Centre for European Studies, Israel

ATHENEUM Civilizations as the Genetic Code of Civil Society 51

Rugudan Gersamia

Tea Gurgenidze

Ior Mughanlo Public School, Sagarejo Municipality

"Teaching Georgian and non-Georgian schools at non-Georgian schools impedes the learning process"

.....116

John Wendel

Dokkyo University, Japan

Linguistic Landscapes and Superdiversity in Kumkapı, Istanbul.....167

Веременко Валентина Александровна

Ленинградский государственный университет им. А.С. Пушкина

Sevim İNANÇ

Artvin Çoruh University, Faculty of Forest, Department of Forest Engineering, Artvin-TURKEY

Forest Crimes And Changes In Artvin Forest Region Directorate 221

EKA KOBIASHVILI

№6 Public School, Telavi

The role of history teacher in modern school 265

Maia Kobiashvili

Public School #144, Tbilisi თბილისი

Emzar Makaradze

Shota Rustaveli State University, Batumi

Issues of intercultural dialogue in the XXI century Republican Turkey.....318

Natela Maglakelidze

Ilija State University, Tbilisi

Tsisana Modebadze , Tamar Shiukashvili

Iakob GogebaSvili State University, Telavi

Structural-Semantic Issues of the Symbol „Sun“ in Germanic Languages

(Based on German and English language model).....368

Nino Orjonikidze

Lela Edzgveradze

Akaki Tsereteli State University, Kutaisi

Main principles of effective lecture's organization 419

Koray OZSEKER Kadir SEYHAN Coskun ERUZ

Caucasus international University, Tbilisi

The role and importance of the financial statements of small and medium enterprises in the development of the country's economy.....469

Inga Themaladze

Tamar Shaishmelashvili

Information-Analytical Portal “Kvira”, Tbilisi

The gallery of portraits in publicistic by Levan Gotua 538

Shorena Tsignadze

Nunu Geldiashvili

Iakob Gogebashvili state university, Telavi

Expressive Gradation of Synonyms and Means of its attainment in Georgian Language 588

Nikoloz Janiashvili

Iakob gogebashvili State University, Telavi

Main challenges and problems in local budget revenues (on the example of Dedoplistskaro Municipality) 636